Ekonomikas ministrija

Ekonomikas ministrijas 2015.gada publiskais pārskats

Rīga – 2016

Saturs

1. PAMATINFORMĀCIJA 3
2. MINISTRIJAS 2015.GADA DARBĪBAS REZULTĀTI 5
2.1. Tautsaimniecības struktūrpolitikas īstenošana 5
2.2. Statistiskās informācijas nodrošināšana 7
2.3. Uzņēmējdarbības un eksporta, investīciju piesaistes veicināšana 9
2.4. Inovācijas veicināšana 14
2.5. Tūrisma nozares attīstība 17
2.6. Ārējo ekonomisko attiecību veicināšana 20
2.7. Iekšējā tirgus attīstības veicināšana 25
2.8. Enerģētikas nozares attīstība un energoefektivitāte 33
2.9. Mājokļu politikas ieviešana 37
2.10. Būvniecības nozares attīstība 38
2.11. Pārskats par ministrijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmām 42
2.12. Veiktās strukturālās reformas un reorganizācijas 43
3. MINISTRIJAS 2015.GADA BUDŽETA IZPILDE 44
4. PERSONĀLS 48
5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU 49
6. PLĀNOTIE PASĀKUMI 2016.GADĀ 51

1. Pamatinformācija

Ekonomikas ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde ekonomiskās politikas jomā, kas izveidota 1990.gada 1.martā. Tā darbojas saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu un pamatojoties uz Ministru kabineta 2010.gada 23.marta noteikumiem Nr.271 *Ekonomikas ministrijas nolikums*. Atbilstoši nolikumam, Ekonomikas ministrijas funkcijas ir izstrādāt ekonomikas politiku, organizēt un koordinēt ekonomikas politikas īstenošanu, nodrošināt starptautisko ekonomisko sadarbību un veikt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Lai nodrošinātu minēto funkciju izpildi, Ekonomikas ministrija izstrādā un īsteno tautsaimniecības struktūrpolitiku, rūpniecības politiku, enerģētikas politiku, ārējo ekonomisko politiku, iekšējā tirgus politiku (precēm un pakalpojumiem), komercdarbības attīstības politiku, konkurētspējas un tehnoloģiju attīstības politiku, patērētāju tiesību aizsardzības politiku, būvniecības un mājokļu politiku un citu politiku normatīvajos aktos noteiktajās jomās.

2014.gada 20.augustā tika apstiprināta ***Ekonomikas ministrijas darbības stratēģija 2014.–2016.gadam***, kas nodrošina darbības plānošanu Ekonomikas ministrijas kompetencē esošajās politikas nozarēs atbilstoši attiecīgajā nozarē apstiprinātajiem politikas plānošanas dokumentiem, tiesību aktiem un plānotajiem budžeta izdevumiem vidējam termiņam. Ministrijas darbības stratēģija ietver mērķus trīs gadu periodam, galvenos pasākumus to izpildei un valsts budžeta programmu daļu. Katram darbības virzienam noteikti politikas rezultāti un to rezultatīvie rādītāji vidējā termiņā.

Ministrijas prioritātes
pārskata periodā

- Tautsaimniecības strukturālās reformas un makroekonomiskā stabilitāte;
- Latvijas ārējā konkurētspēja;
- Izcila uzņēmējdarbības vide;
- Inovācija;
- Enerģētika konkurētspējīgai ekonomikai;
- Efektīvs būvniecības procesa regulējums;
- Patērētāju tiesību aizsardzības un tirgus uzraudzības sistēmas pilnveidošana;
- Mērķtiecīga ārējā ekonomiskā pārstāvniecība un Latvijas nacionālo ekonomisko interešu aizstāvība Eiropas Savienības līmenī un starptautiskajā arēnā, t.sk. nodrošinot sekmīgu Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanu 2015.gada pirmajā pusē.

Ministrijas padotībā esošās iestādes

Ekonomikas ministrijas padotībā esošās iestādes īsteno valsts politiku un normatīvo aktu prasības tām deleģētajās kompetences jomās. Ekonomikas ministrijas padotībā ir šādas valsts pārvaldes iestādes:

- Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA);
- Tūrisma attīstības valsts aģentūra (TAVA) – līdz 2016.gada 1.februārim;

- Centrālā statistikas pārvalde (CSP);
- Konkurences padome (KP);
- Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC);
- Būvniecības valsts kontroles birojs (BVKB).

Ministrijas padotībā esošo iestāžu publiskie pārskati atrodami iestāžu mājaslapās.

Kapitālsabiedrības

Ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās:

- valsts akciju sabiedrībā „Privatizācijas aģentūra" (PA) (100%);
- akciju sabiedrībā „Latvenergo" (100%);
- sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" (SAMC) (100%);
- sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Latvijas Nacionālais metroloģijas centrs" (LNMC) (100%);
- akciju sabiedrībā „Attīstības finanšu institūcija Altum" (Altum) (30%) – no 2015.gada 1.marta;
- akciju sabiedrībā „Rīgas siltums" (48,995%);
- akciju sabiedrībā „Latvijas gāze" (0,010%).

2. Ministrijas 2015.gada darbības rezultāti

2.1. Tautsaimniecības struktūrpolitikas īstenošana

Ekonomikas ministrijas darbības stratēģijā kā virsmērķis noteikta ***līdzsvarotas*** un ***konkurētspējīgas tautsaimniecības attīstība***, izstrādājot ekonomisko politiku, organizējot un koordinējot tās īstenošanu, nodrošinot Latvijas valsts interešu pārstāvību, kā arī attīstot un pilnveidojot dialogu ar uzņēmējus un sabiedrību pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām.

Galvenie veicamie uzdevumi tautsaimniecības struktūrpolitikas jomā – *Latvijas Nacionālās reformu programmas ES 2020 stratēģijas īstenošanai* (Latvijas NRP) izstrāde un koordinēšana; sadarbība ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju (OECD) un tās pārskata par Latviju sagatavošanas koordinēšana; regulāra tautsaimniecības nozaru attīstības analīze, izstrādājot ekonomikas attīstības scenārijus un prognozes; priekšlikumu sniegšana par nepieciešamajām izmaiņām struktūrpolitikā; informācijas sniegšana darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognožu jomā; *Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna 2013.–2016.gadam* īstenošanas koordinēšana u.c.

Mērķis – veidot saskaņotu tautsaimniecības struktūrpolitiku, analizējot tautsaimniecības nozaru attīstības tendences, kā arī izstrādājot ekonomikas attīstības stratēģiju

Eiropa 2020 galvenais mērķis ir veicināt izaugsmi un nodarbinātību gan Eiropas Savienībā kopumā, gan tās dalībvalstīs. *Eiropa 2020* stratēģija ir veidota, ņemot vērā ilgtermiņa izaicinājumus – globalizāciju, ierobežotu resursu pieejamību un iedzīvotāju novecošanās procesu, lai pārveidotu Eiropas Savienību par gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu ekonomiku, kas nodrošina augstu nodarbinātības līmeni, ražīgumu un sociālo kohēziju. Tās īstenošanai Ministru kabinets 2015.gada 13.aprīlī apstiprināja ceturto *Progresa ziņojumu par Latvijas NRP ES 2020 stratēģijas īstenošanai* un *Latvijas Stabilitātes programmu 2015.–2018.gadam*.

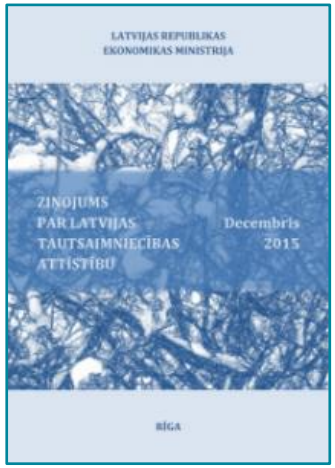

Progresa ziņojumā par Latvijas NRP īstenošanu ir aktualizēts Latvijas NRP aprakstītais vidēja termiņa makroekonomiskais scenārijs, izvērtēts Latvijas progress 2014.gada Eiropas Savienības Padomes rekomendāciju izpildē, dots detalizētāks Latvijas NRP politikas virzienu apraksts, t.sk. progress Latvijas kvantitatīvo mērķu *Eiropa 2020* stratēģijas kontekstā sasniegšanā, kā arī atspoguļota informācija par Eiropas Savienības fondu izmantošanu.

Pārskata periodā veikta Latvijas ***ekonomiskās situācijas analīze*** un ***prognozētas ekonomikas attīstības perspektīvas***, sagatavojot pusgada biļetenus *Ziņojums par Latvijas tautsaimniecības attīstību*, ceturkšņa ziņojumus *Informatīvais ziņojums par makroekonomisko situāciju valstī* un ceturkšņa biļetenus *Latvijas tautsaimniecība: Makroekonomiskais apskats*.

Lai raksturotu esošo situāciju darba tirgū un atspoguļotu Ekonomikas ministrijas vidēja termiņa darba tirgus prognozes laika periodam līdz 2020.gadam un ilgtermiņa darba tirgus prognozes līdz 2030.gadam, izstrādāts *Informatīvais ziņojums par* ***darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm***. Darba tirgus prognozes ir viens no instrumentiem, kas ļauj priekšlaicīgi paredzēt darba tirgus neatbilstību veidošanos nākotnē. Tās parāda iespējamās darba tirgus attīstības tendences un ir viens no posmiem darbaspēka piedāvājuma pielāgošanas procesā.

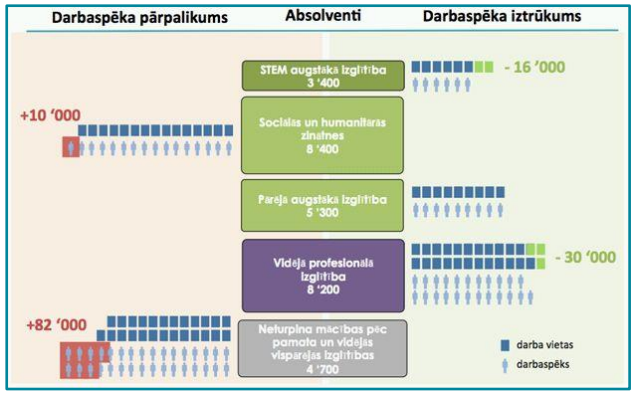

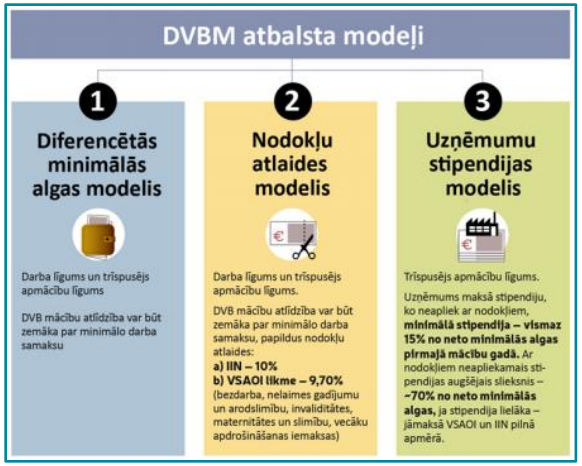

Tā ir kvantitatīva bāze tālākām diskusijām starp nodarbinātības, izglītības un struktūrpolitikas veidotājiem, sociālajiem partneriem, zinātniekiem un citām iesaistītām pusēm, lai savlaicīgi sagatavotos un pielāgotos sagaidāmajām strukturālajām izmaiņām tautsaimniecībā.

Lai izvērtētu atbalsta pasākumus darba vidē balstītās mācībās iesaistītajiem komersantiem, kuri piedāvā prakses vietas audzēkņiem, sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju, Labklājības ministriju un Finanšu ministriju, kā arī pieaicinot sociālos un sadarbības partnerus ir sagatavots *Informatīvais ziņojums par darba devēju atbalsta pasākumu iesaistīties darba vidē balstītā izglītības sistēmā fiskālo ietekmi uz valsts budžetu*, ņemot vērā Izglītības un zinātnes ministrijas informatīvā ziņojuma *Iespējas komersantiem, kuri piedāvā prakses vietas, piemērot darbaspēka nodokļu atlaides vai citus alternatīvus atvieglojumus* kopsavilkumā noteiktos virzienus.

Pētījums par darba devēju motivāciju iesaistīties darba vidē balstītu mācību ieviešanā

Pētījuma mērķis – sniegt plašāku ieskatu izglītības un ekonomikas politikas veidotājiem par iespējamiem atbalsta pasākumiem darba vidē balstītu mācību sistēmas ieviešanai profesionālajā izglītībā, kā arī izvērtēt pasākumu ietekmi uz darba vidē balstītu izglītības sistēmas attīstību un to fiskālo ietekmi uz valsts budžetu.

Pētījuma veicējs – SIA "AC Konsultācijas".

Līguma summa ar PVN – 22 796,40 *euro*.

Galvenie rezultāti – pētījumā analizēti trīs atbalsta modeļu veidi (diferencētās minimālās algas modelis, nodokļu atlaides modelis un uzņēmumu stipendijas modelis) ar mērķi motivēt darba devējus iesaistīties darba vidē balstītu mācību nodrošināšanā.

Pētījums pieejams – https://www.em.gov.lv/files/tautsaimniecibas_attistiba/citi/Nodevums_integrets_FV.pdf

Pārskata gadā turpinājās ***Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna 2013.–2016.gadam*** īstenošana. Plānā ietvertie pasākumi aptver dažādas jomas un to īstenošanā ir iesaistīts plašs institūciju loks, galvenokārt pasākumi paredz: (1) stiprināt saiknes ar ārvalstīs dzīvojošajiem tautiešiem un sniegt konsultācijas cilvēkiem, kuri apsver iespēju atgriezties Latvijā; (2) sniegt atbalstu un mazināt grūtības, ar kurām saskaras Latvijas piederīgie un viņu ģimenes atgriežoties un iekārtojot dzīvi Latvijā. Lai stiprinātu ārpus Latvijas dzīvojošo latviešu saikni ar Latviju un veicinātu viņu līdzdalību Latvijas ekonomikas izaugsmes procesā, amatpersonu vizīšu u.c. pasākumu ietvaros regulāri tiek organizētas tikšanās ar diasporas pārstāvjiem pārrunājot aktuālākos jautājumus Latvijā, tostarp par nodarbinātības un uzņēmējdarbības iespējām, pieejamiem atbalsta instrumentiem u.tml.

2.2. Statistiskās informācijas nodrošināšana

Mērķis – nodrošināt iekšzemes un ārvalstu datu lietotājus ar savlaicīgu, precīzu, pilnīgu, viegli saprotamu un starptautiski salīdzināmu statistisko informāciju par Latvijas ekonomiskajām, demogrāfiskajām, sociālajām un vides parādībām un procesiem, izmantojot labāko pieredzi nozarē

Pārskata periodā, izpildot *Valsts statistiskās informācijas programmā 2015.gadam* noteiktos uzdevumus, Centrālā statistikas pārvalde (CSP) apkopoja un publicēja Latvijas nacionālo kontu sistēmas rādītājus, nodrošināja vispārējās valdības sektora finanšu un nefinanšu kontu aprēķinu uzturēšanu, pilnveidoja un attīstīja ārējās tirdzniecības statistiku, izstrādāja un publicēja cenu, lauksaimniecības, vides, uzņēmējdarbības statistisko informāciju. Ministru kabinetā 2015.gada 22.decembrī apstiprināta *Valsts statistiskās informācijas programma 2016.gadam*.

Interneta datubāzēs izveidotas jaunas tēmas un papildinātas esošās, publicēto statistisko rādītāju skaits pārskata gada beigās sasniedza ***1 228 milj. rādītāju***. Pilnveidojot datubāzes, tās papildinātas ar lietotājiem nozīmīgām funkcijām.

2015.gads aizvadīts statistikas nozares attīstības un aktīvas starptautiskās darbības zīmē. Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē laikā tika pieņemti grozījumi regulai par Eiropas statistiku, nostiprinot oficiālās statistikas iestāžu profesionālo neatkarību. Grozījumi skar arī statistikas kvalitātes uzlabošanas jautājumus un sloga samazināšanu respondentiem, paredzot statistikas iestādei plašākas tiesības iesaistīties administratīvo datu avotu veidošanā un izmantošanā. CSP attīsta jauno tehnoloģiju izmantošanu iestādē, virzoties uz *bezpapīra biroju*. 2015.gadā CSP ieguva Latvijas ***e-indeksa augstāko novērtējumu valsts iestāžu*** vidū, kas atspoguļo e-pārvaldes efektivitāti CSP. Tiek attīstīta Līdzsvarotās stratēģijas informācijas sistēma.

Pārskata periodā pirmoreiz publicēti uzņēmumu strukturālās statistikas un gada nefinanšu investīciju eksperimentālā aprēķina dati republikas pilsētās pēc pamatdarbības vai biroja atrašanās vietas, turklāt kopā ar kvalitātes rādītājiem un aprēķina metodoloģiju. Tirdzniecības un pakalpojumu statistikā jauninājumi ļaus turpmāk sagatavot kvalitatīvākus datus iekšzemes kopprodukta ātrajam aprēķinam, kā arī sniegt savlaicīgāku informāciju datu lietotājiem par attīstības tendencēm pakalpojumu jomā.

Turpināta gatavošanās nākamajai tautas skaitīšanai, attīstot sociālās statistikas datu noliktavu 2021.gada tautas skaitīšanas datu apstrādei un analīzei. Īstenojot Ministru kabineta 2015.gada 2.jūnija sēdē apstiprināto ***Pasākumu plānu 2021.gada tautas skaitīšanas sagatavošanai un organizēšanai***, 2015.gadā CSP organizēja tautas mikroskaitīšanu, kuras galvenais mērķis ir iedzīvotāju skaita novērtēšanas metodoloģijas kvalitātes pārbaude. Mikroskaitīšanas rezultātā iegūta informācija par pastāvīgi dzīvojošo skaitu 10,7 tūkst. mājokļu. Lai uzlabotu iedzīvotāju skaita novērtēšanas metodoloģiju, iekļaujot tajā papildu administratīvos datus, noslēgti vairāk kā 30 sadarbības līgumu. Savukārt, izmantojot 2011.gada tautas skaitīšanas datus, publicētas kartes un telpiskie dati 1x1 km un 100x100 m režģa šūnu līmenī.

Saeimā 2015.gada 4.jūnijā pieņemts ***Statistikas likums***, kas stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī. CSP kā vadošajai oficiālās statistikas iestādei jaunais likums piešķir lielākas tiesības oficiālās statistikas sistēmas koordinēšanā, tā īsteno funkcionālo padotību attiecībā uz citām statistikas iestādēm, sniedzot metodiskos norādījumus, pārraugot oficiālās statistikas nodrošināšanas atbilstību tiesību aktiem, kā arī izdodot rīkojumus, kas nepieciešami oficiālās statistikas nodrošināšanai. Savukārt kā konsultatīvu institūciju likums paredz izveidot *Statistikas padomi*. Padomes uzdevums – veicināt oficiālās statistikas nodrošināšanas sistēmas attīstību, sniegt statistikas iestādēm rekomendācijas, veicināt sadarbību starp statistikas iestādēm, respondentiem un oficiālās statistikas lietotājiem, kā arī sniegt viedokli par oficiālās statistikas programmas projektu.

CSP 2015.gadā veica pasākumus respondentu noslodzes mazināšanai, apgūstot jaunus administratīvo datu avotus, kā arī ieviešot jaunākas tehnoloģijas datu iegūšanas procesā. Pārskati saīsināti, pārskatot izlašu veidošanas principus, vai atcelti, aizvietojot tos ar administratīviem datu avotiem. 2015.gadā veidlapu vērtēšanas darba grupa izvērtējusi 24 valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugus, lai pilnveidotu to saturu un samazinātu respondentu administratīvo noslodzi. Respondenti aktīvi lieto ***e-pārskata sistēmu*** un, atbilstoši plānotajam pārskata periodā, 88% pārskatu tika iesniegti elektroniski.

CSP sadarbībā ar *Eurostat* Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē ietvaros rīkoja datu lietotāju konferenci ***Statistika zināšanu sabiedrībai***, kurā oficiālās statistikas veidotāji (*Eurostat* un CSP eksperti) un datu lietotāji (ekonomisti, zinātnieki, ministriju, uzņēmēju un mediju pārstāvji) dalījās pieredzē par statistikas izmantošanu lēmumu pieņemšanas procesā un pētniecībā.

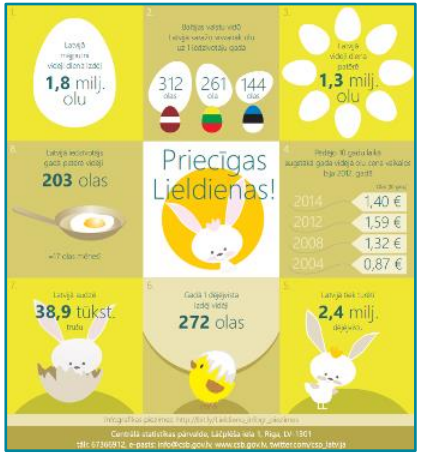

Lai aktualizētu sabiedrības interesi par statistikas datiem, no 2015.gada 29.maija līdz 14.augustam īstenota aktivitāte *CSP sveiciens pilsētas svētkos*, sagatavojot preses ziņojumus par sešām republikas pilsētām. CSP sabiedrisko attiecību speciālisti 2015.gada septembrī īstenoja Pasaules statistikas dienas kampaņu, kuras devīze bija *Labāki dati labākai dzīvei*. Sadarbībā ar *Eurostat* un ANO Statistikas departamenta Pasaules statistikas dienas koordinatoriem izstrādāti kampaņas vizuālie materiāli latviešu valodā. CSP sociālajos tīklos un mājas lapā izplatīta *Eurostat* Pasaules statistikas dienai veltītā animācija.

Plaša popularitāte datu lietotāju vidū ir datiem par iedzīvotāju blīvumu, demogrāfisko slodzi, darbspēku, IKP utt., kas nodrošina mācību priekšmetu „ģeogrāfija" un „ekonomikas pamati" apguvi – ***Skolēnu stūrītis***. No 2015.gada 1.septembra *Skolēnu stūrītī* veiktas vizuālas, funkcionālas un saturiskas izmaiņas. Izvērtējot lietotāju uzvedību mājaslapā, visi informatīvie materiāli apkopoti vienā adresē (http://www.csb.gov.lv/dati/statistika-skoleniem-un-skolotajiem-28317.html). Sagatavotas un mājaslapā publicētas dažāda temata un mērķa ***infografikas***: *Sievietes zinātnē, Lieldienas,* apsveikums Jelgavas pilsētai, *Jāņi* – kopā 10 (http://www.csb.gov.lv/dati/infografikas-un-video-38850.html).

Pārskata periodā sniegtas atbildes uz 1 172 informācijas pieprasījumiem no iedzīvotājiem un uzņēmumiem, bet 27 datu lietotāji izvēlējušies saņemt regulārus informācijas apkopojumus. *Eurostat* datu lietotāju atbalsta centrs ir atbildējis uz 226 pieprasījumiem par Eiropas statistikas jautājumiem. Veikti Eiropas Statistikas Prakses kodeksa īstenošanas pasākumi, publicēto nacionālo kvalitātes ziņojumu skaits ir sasniedzis 755. Noslēgti un aktualizēti 53 starpresoru sadarbības līgumi. Programmas ***Statistiskās informācijas sagatavošana jauno Eiropas Savienības iniciatīvu veidošanai*** ietvaros, attīstot jaunu rādītāju iegūšanas metodes un pilnveidojot metodoloģiju, CSP īstenoja granta projektus – 2015.gadā aktīvi bija 46 granta projekti. Programmā kopumā apgūti līdzekļi 639 807 *euro* apmērā.

Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē laikā, vadot piecas ***Padomes Statistikas darba grupu sanāksmes*** un veicot citas aktivitātes, CSP aktīvi risināja normatīvo aktu izstrādes un pilnveidošanas jautājumus, saņemot atzinīgus vērtējumus no ārvalstu kolēģiem. 2015.gada novembrī CSP ieradās Slovākijas Statistikas ekspertu komanda, lai uzzinātu CSP pieredzi prezidentūras darba organizēšanā un sagatavotos Slovākijas prezidentūrai 2016.gadā. CSP darbinieki regulāri piedalījās darba grupās statistikas jomā Eiropas Savienības līmenī. Pavisam 232 sanāksmēs (t.sk. 72 *Eurostat* darba grupu sanāksmēs, 20 *Eurostat* speciālo darba grupu sanāksmēs, septiņās *Eurostat* komiteju sanāksmēs, piecās Padomes Statistikas darba grupas sanāksmēs) piedalījās 107 darbinieki. Pārskata periodā ir notikušas astoņas sanāksmes Baltijas valstu statistikas iestāžu sadarbības programmas ietvaros.

CSP aktīvi darbojās ***Latvijas pievienošanās OECD procesā***. CSP ir atbildīgā institūcija par Latvijas interešu pārstāvēšanu OECD Statistikas un statistikas politikas komitejā. Komiteja rakstiskās procedūras ietvaros 2015.gada 30.septembrī sniegusi pozitīvu viedokli par Latvijas pievienošanos OECD. Secināts, ka statistikas jomā Latvijā ir spēcīga likumdošanas bāze un institucionālais ietvars, Latvijā īstenotā prakse atbilst OECD standartiem un labajai pieredzei. Ņemot vērā izteiktas rekomendācijas, CSP sagatavojusi rekomendāciju ieviešanas plānu. Kopumā OECD rekomendācijas saskan ar vispārējiem attīstības virzieniem Eiropas Statistikas Sistēmā un CSP darbības stratēģijā iekļautajiem attīstības pasākumiem.

2.3. Uzņēmējdarbības un eksporta, investīciju piesaistes veicināšana

Mērķis – pilnveidot uzņēmējdarbības vidi, samazinot administratīvo slogu uzņēmējiem

Efektīva un mērķtiecīga uzņēmējdarbības vides pilnveidošana sadarbībā ar uzņēmējiem ļāvusi Latvijai sasniegt augstus rezultātus Pasaules Bankas ***Doing Business 2016*** pētījumā, kurā 189 valstu konkurencē Latvija ierindota augstajā ***22.vietā***. Uzņēmējiem labvēlīgas vides novērtējumā Latvija atrodas ***10.vietā Eiropas Savienības dalībvalstu*** vidū, piekāpjoties tikai Dānijai, Apvienotajai Karalistei, Zviedrijai, Somijai, Vācijai, Igaunijai, Īrijai, Austrijai un arī Lietuvai.

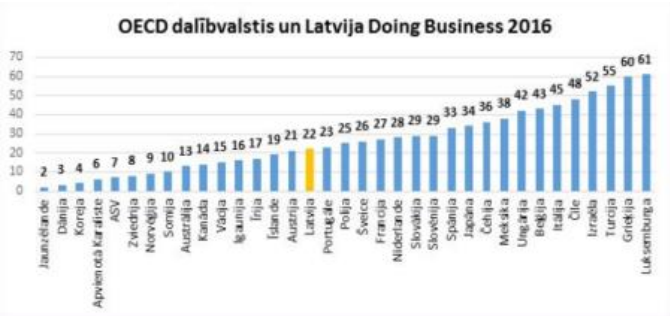

Latvijā pasākumi uzņēmējdarbības vides uzlabošanai tiek īstenoti kopš 1999.gada, Ekonomikas ministrija iesaistoties plašam nozaru ministriju un uzņēmējus pārstāvošo organizāciju lokam sagatavo ***Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu***, kas katru gadu tiek atjaunots un apstiprināts valdībā. Pārskata periodā īstenoti 56 *Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāna 2014.–2015.gadam* uzdevumi ar mērķi „vienkārši un kvalitatīvi pakalpojumi uzņēmējdarbībā: vairāk e–pakalpojumu”:

Uzņēmējdarbības uzsākšanā – 2015.gada ietvaros sakārtots uzņēmumu reģistrēšanas pakalpojums portālā www.latvija.lv. Izmantojot e-pakalpojumu “Reģistrācija Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros”, var elektroniski iesniegt pieteikumu Uzņēmumu reģistrā par jauna subjekta vai juridiskā fakta reģistrāciju, kā arī pieteikt reģistrācijai izmaiņas, reorganizāciju, maksātnespēju, likvidāciju un līguma izbeigšanu.

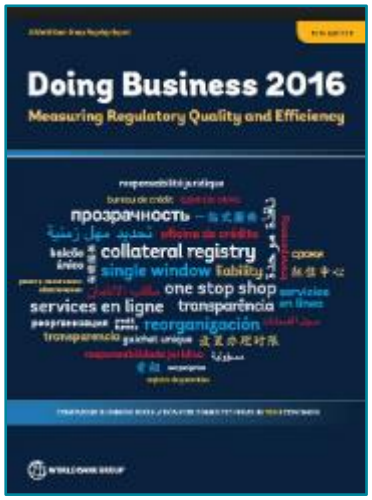

Būvatļauju saņemšana un nekustamā īpašuma reģistrēšanā – (1) no 2015.gada Būvniecības valsts kontroles birojs (BVKB) nodrošina publisku ēku ekspluatācijas uzraudzību un būvdarbu valsts kontroli, bet no 2016.gada 1.janvāra organizē būvprojektu un būvju ekspertīzi un uzsācis patstāvīgās prakses tiesību piešķiršanu speciālistiem būvekspertīzes jomā; (2) ieviesta Būvniecības informācijas sistēma (BIS). 2015.gada 29.septembrī pabeigti BIS pamatizstrādes un papildinājumu izstrādes darbi. BIS (www.bis.gov.lv) un tās iekšējās sadaļās attiecībā uz pašvaldību būvvaldēm, t.sk. institūcijām, kas pilda būvvaldes funkciju, un iesaistītajām būvniecības reģistru institūcijām pieejami papildus tādi e-pakalpojumi kā būvniecības ieceres izskatīšana, projektu nosacījumu izpilde būvatļaujā, būvdarbu pabeigšana. Vienlaikus 2015.gada 18.jūnijā ir noslēgta starpresoru vienošanās starp Ekonomikas ministriju un Valsts zemes dienestu, kas paredz BIS un Valsts zemes dienesta pārziņā esošo informācijas sistēmu datu apmaiņu; (3) ieviesta elektroniskā nekustamā īpašuma reģistrēšana. 2014.gada 29.novembrī stājās spēkā grozījumi Zemesgrāmatu likumā, kas nosaka personu loku, kurām ir jāparaksta nostiprinājuma lūgumi elektroniski, un attiecīgi tos var iesniegt zemesgrāmatā, izmantojot tam speciāli izstrādātu formu vietnē www.zemesgramata.lv; (4) nodrošināta vienas pieturas aģentūras principa ieviešana nekustamā īpašuma reģistrēšanas procesā. Ar 2015.gada 1.janvāri uzsākta datu apmaiņa starp Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmu un Valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu par nekustamo īpašumu un tā sastāvā esošajiem nekustamā īpašuma objektiem.

Nodokļu un grāmatvedības jomā – (1) izstrādātas un ieviestas atvieglotas prasības mikro un mazajiem uzņēmumiem gada pārskatu sastādīšanā. 2016.gada 1.janvārī stājās spēkā jauns Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums, atbrīvojot mikro un mazos uzņēmējus no vadības ziņojuma sagatavošanas, naudas plūsmas pārskata un pašu kapitāla izmaiņu pārskata gatavošanas, samazinot finanšu pārskata pielikumos sniedzamo informāciju, kā arī paaugstinot obligāto revīziju sliekšņus; (2) turpinās darbs pie nodokļu maksājumu ieviešanas pēc FIFO metodes un viena konta ieviešanas visiem nodokļu maksājumiem, Ministru kabinetā 2016.gada 5.janvārī pieņemta Eiropas Savienības struktūrfondu projekta *Nodokļu informācijas pakalpojumu modernizācija* koncepcija; (3) 2015.gada

ietvaros veikti Elektroniskās deklarēšanās sistēmas uzlabojumi, piemēram, ieviesta funkcionalitāte, kura nodrošina kontroli PVN deklarācijām, brīdinot nodokļu maksātāju, ka deklarācijā norādītajam nodokļu maksātāja darījuma partnerim darījuma veikšanas brīdī ir apturēta saimnieciskā darbība, ieviests nodokļu maksājumu (parādu) kalkulators, paredzēta iespēja iesniegt nodokļu un informatīvās deklarācijas pirms taksācijas perioda beigām.

Pārrobežu tirdzniecībā – ieviesti jauni e-pakalpojumi Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmā, piemēram, komersantiem ir iespējams elektroniski pieteikt importa muitas deklarācijas labojumus vai anulēšanu pēc preču izlaišanas, iesniegt un noformēt atpakaļ izvešanas paziņojumu, informēt muitas iestādi par eksporta kravas novietošanu noliktavā, ja tiek paredzēta eksporta kravas izvešanu pa daļām, ja tiek veikta kravu daļu pārkomplektēšana un nodošana tālāk izvešanai citam pārvadātājam.

Līgumsaistību izpildē – (1) sakārtots šķīrējtiesas regulējums, ar 2015.gada 1.janvāri stājies spēkā Šķīrējtiesu likums, kas nosaka šķīrējtiesu izveidošanas kārtību un darbības pamatprincipus, lai nodrošinātu civiltiesisku strīdu efektīvu un taisnīgu izšķiršanu šķīrējtiesā; (2) ieviesta lietu nodošana citai tiesai ātrākas lietas izskatīšanas nodrošināšanai. Saeimā 2015.gada 23.aprīlī pieņemti grozījumi Civilprocesa likumā, kas lietas ātrākas izskatīšanas nodrošināšanai turpmāk ļauj citai tiesai nodot arī tādas civillietas, kurām saskaņā ar likumu piekritība prasības iesniegšanai tiesā tiek noteikta pēc prasītāja izvēles, kā arī lietas, kurām likumā ir noteikta izņēmuma piekritība; (3) turpināta atsevišķu tiesu specializācijas ieviešana, lai papildus celtu lietu izskatīšanas kvalitāti (paredzēta lietu piekritība vienai konkrētai tiesai): lietās par rūpnieciskā īpašuma tiesībām (patenti, dizainparaugi, pusvadītāju izstrādājumi, preču zīmes u.c.) specializējas Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa, lietās par kapitālsabiedrību dalībnieku (akcionāru) sapulces lēmumu atzīšanu par spēkā neesošiem – Jelgavas tiesa; (4) ar 2016.gada 1.janvāri ieviests vienotu elektronisko izsoļu modelis spriedumu izpildes un maksātnespējas procesā.

Klusēšanas - piekrišanas pakalpojumi – līdz 2017.gadam paredzēts ieviest "klusēšanas-piekrišanas" principu papildus 17 valsts pārvaldes iestāžu pakalpojumiem, piemēram, tiesu ekspertu sertifikācijā un resertifikācijā, sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta sertifikāta izsniegšanā, veterinārmedicīniskā pakalpojuma sniedzēja reģistrācijā, dzīvnieku kapsētu darbībā.

Turpinot iesākto, Ekonomikas ministrija strādā pie jaunā *Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākuma plāna 2016.-2017.gadam*. Plāna izstrādē tiek iesaistīti gan nozaru ministriju un to padotībā esošo iestāžu pārstāvji, gan sadarbības partneri no Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, kā arī tiek ņemtas vērā Ārvalstu investoru padomes Latvijā sniegtās rekomendācijas. Galvenie prioritārie virzieni nākamā plānošanas perioda aktivitātēm, lai virzītos uz izcilu uzņēmējdarbību: (1) *konsultēt – nesodīt* principa stiprināšana, īpaši uzņēmējdarbības uzsākšanas posmā; (2) e-risinājumi biznesa vides uzlabošanai; (3) vienkārši un kvalitatīvi publiskie pakalpojumi; (4) vienas pieturas aģentūras princips; (5) biznesa videi draudzīgi infrastruktūras attīstības pakalpojumi; (6) vienkāršota nodokļu nomaksa un mazināts birokrātiskais slogs; (7) stiprināta tiesiskā paļāvība investoru aizsardzības un maksātnespējas jautājumos.

Mērķis – izstrādāt un īstenot uzņēmējdarbības atbalsta pasākumus Nacionālās industriālās politikas ietvaros uzņēmumu konkurētspējas uzlabošanai

Pārskata gadā pilnveidota ***atbalstāmo investīciju projektu*** apstiprināšanas un īstenošanas kārtība, Ministru kabinetā 2015.gada 19.maijā apstiprināti noteikumi Nr.244 *Atbalstāmo investīciju projekta apstiprināšanas un īstenošanas kārtība*. Noteikumi tika izstrādāti, lai saskaņotu regulējumu ar likuma *Par uzņēmumu ienākuma nodokli* un Regulas (EK) Nr.651/2014 normām un dotu iespēju komersantiem iesniegt projekta pieteikumus atbalstāmo investīciju projekta statusa iegūšanai līdz 2020.gada 1.oktobrim. Līdz 2015.gada beigām Ministru kabinets ir atbalstījis un piešķīris atbalstāmo investīciju projekta statusu 26 projektiem.

Nozīmīga loma atbalsta instrumentu īstenošanā ir jaunizveidotajai akciju sabiedrībai „Attīstības finanšu institūcija Altum" (***Altum***), kura pārņēma visas VAS "Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum", SIA "Latvijas Garantiju aģentūra" un VAS "Lauku attīstības fonds" tiesības un saistības, tostarp līgumsaistības, kas izriet no spēkā esošiem līgumiem ar klientiem un sadarbības partneriem. *Altum* turpina īstenot dažādas valsts atbalsta programmas un piedāvā tādus finanšu instrumentus kā aizdevumi, garantijas, kapitāla instrumenti u.c., tostarp arī dotācijas (grantus) kā papildinstrumentu. Sadarbībā ar politikas veidotājiem *Altum* izstrādā jaunas programmas un finanšu instrumentus, lai sekmētu Latvijas tautsaimniecības attīstību. Visvairāk tiek atbalstītas lauksaimniecības, ražošanas un tirdzniecības nozares.

Mērķi – sekmēt Latvijas uzņēmumu eksporta konkurētspēju, jaunu tirgu apgūšanu un nostiprināšanos esošajos eksporta tirgos;

– veicināt uz eksportu vērstu ārvalstu investīciju piesaisti

Īstenojot *Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādnes 2013.–2019.gadam,* ***ārvalstu tiešo investīciju piesaistes (POLARIS) procesa*** ietvaros noslēgti desmit jauni sadarbības līgumi ar pašvaldībām par sadarbību ārējo investīciju piesaistē – ar Ropažu, Carnikavas, Alūksnes, Preiļu, Pļaviņu, Kokneses, Ķekavas, Lielvārdes, Alojas un Rucavas novada pašvaldībām. Paaugstinātā ieinteresētība par sadarbību ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru (LIAA) skaidrojama ar pašvaldībām atvēlēto Eiropas Savienības fondu finansējumu industriālo teritoriju attīstībai (administrē Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, specifiskie atbalsta mērķi 3.3.1. *Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām* un 5.6.2. *Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām*), kas būs pieejams no 2016.gada un kura ietvaros pašvaldībām nepieciešams piesaistīt konkrētus investorus attīstāmajām industriālajām teritorijām. Līdz ar to pašvaldības meklē papildu kanālus investoru piesaistei.

2015.gadā notikušas divas ***Lielo un stratēģiski nozīmīgo investīciju projektu koordinācijas padomes*** sēdes, t.sk. 19.augustā notikušajā sēdē tika panāktas būtiskas vienošanās, kas skar atbalstu Latvijas aktīvai līdzdalībai Ķīnas Tautas Republikas izstrādātajā iniciatīvā *One Belt, One Road (OBOR)*, Latvijai uzņemoties koordinējošo lomu transporta jomā Ķīnas un Centrālās un Austrumeiropas valstu sadarbības formātā "16+1". Pārskata periodā LIAA veiksmīgi nodrošināja ***ienākošo investīciju projektu apkalpošanu*** – ir apstrādāti 414 investīciju informācijas pieprasījumi, proaktīvi sagatavoti 99 investīciju piedāvājumi, LIAA pārstāvniecībās noorganizētas vizītes/ tikšanās pie 159 potenciāliem investoriem un 168 potenciālo investoru vizītes/ tikšanās Latvijā, kopumā strādāts ar 267 potenciālo investīciju projektiem, turpinot darbu gan ar iepriekšējos periodos (72), gan 2015.gadā uzsāktajiem investīciju projektiem (111), gan ar projektiem, kam tika veikta pēcapkalpošana (84). Rezultātā 2015.gadā 31 projektā pieņemts pozitīvs lēmums par investēšanu Latvijā. Projektiem pilnībā īstenojoties, tiks radītas 640 jaunas darba vietas un sagaidāmo investīciju apjoms ir vairāk nekā 36 milj. *euro*.

Pārskata periodā identificēti 26 jauni investīciju projekti, kuri vēlas piesaistīt ārvalstu investīcijas savu projektu īstenošanai, piecos no tiem noslēgti sadarbības līgumi. Atbalsts priekšizpētei sniegts četriem investīciju projektiem, izvērtējot projektus un izstrādājot investīciju piedāvājumus. Regulāri tiek nodrošināta privāto uzņēmēju un valsts investīciju projektu apkopošana, projektu „portfeļa" (datubāzes) veidošana un atjaunināšana, projektu virzība investoru piesaistei caur LIAA pārstāvniecībām. Sagatavoti privāto investīciju projektu piedāvājumi, kas iesniegti vadošo biznesa asociāciju un uzņēmumu vadībām dažādās pasaules valstīs (Irāka, Ķīna, Turcija, Gruzija, Uzbekistāna u.c.).

Pārskata periodā LIAA noorganizēja dalību 29 ***nacionālajos stendos starptautiskajās izstādēs ārvalstīs***. Izstādēs kopumā piedalījās 237 uzņēmumu pārstāvji. Papildus nacionālajiem stendiem sniegts atbalsts arī 62 uzņēmumu dalībai 30 starptautiskajās izstādēs ar individuāliem stendiem. Sniegtas aptuveni 1 530 konsultācijas ar eksportu saistītajos jautājumos (konsultācijas par ārējiem tirgiem, biznesa partneru meklēšana, eksporta nosacījumi, LIAA eksporta atbalsta pakalpojumi u.c.). Noorganizētas 30 dažādu nozaru un apjoma tirdzniecības misijas, kurās kopā piedalījušies 223 uzņēmēji, kā arī septiņas valsts augstāko amatpersonu vizītes, kurās piedalījās 198 uzņēmēji.

2015.gadā apstrādāts 851 pieprasījums/ ***eksporta*** projekts. Lielākais pieprasījumu skaits saņemts LIAA pārstāvniecībās Francijā (119), Lielbritānijā (89), Zviedrijā (74), Vācijā (82), Somijā (69), Nīderlandē (40). Uzņēmumi aktīvi turpina izmantot valsts atbalstu, lai piedalītos LIAA organizētajos eksporta un ārējās tirdzniecības semināros, tā 2015.gadā noorganizēti 36 semināri par ārējās tirdzniecības jautājumiem, kurus kopumā apmeklējuši gandrīz 1 288 dalībnieki. Visi eksporta pakalpojumi uzņēmumiem tiek sniegti ciešā sadarbībā ar 21 Latvijas ārējo ***ekonomisko pārstāvniecību*** ārvalstīs – Vācijā, Polijā, Baltkrievijā, Lielbritānijā, Francijā, Dānijā, Nīderlandē, Japānā, Zviedrijā, Krievijā, Norvēģijā, Lietuvā, Ukrainā, Ķīnā, Somijā, Itālijā, Singapūrā, Šanhajā, Apvienotajos Arābu Emirātos, Kazahstānā un Azerbaidžānā.

LIAA sadarbībā ar Ekonomikas ministriju organizētajā konkursā ***Eksporta un inovācijas balva***, kura mērķis ir paust atzinību un godināt Latvijas komersantus, kas sasnieguši labus rezultātus jaunu un eksportspējīgu produktu ražošanā, vietējā tirgus nodrošināšanā ar augstas kvalitātes pašmāju ražojumiem, inovācijas ieviešanā un rūpnieciskā dizaina izstrādē, tituls "Eksporta čempions 2015" tika piešķirts Rīgas Stradiņa universitātei. Apbalvojums "Eksportspējīgākais komersants lielo un vidējo komercsabiedrību grupā" pieškitrs SIA "Livonia Print" (1.vieta), SIA "Atea Global Services" (2.vieta) un SIA "REŠETILOVS un CO" (3.vieta), savukārt kategorijas "Eksportspējīgākais komersants mazo komercsabiedrību grupā" laureāti ir SIA "D Dupleks" (1.vieta), SIA "Infogram" (2.vieta) un SIA "Glamoralle" (3.vieta).

2.4. Inovācijas veicināšana

Mērķi – veidot inovatīvai darbībai labvēlīgu vidi, sekmēt tehnoloģiju pārnesi ar mērķi nodrošināt pētniecības rezultātu komercializāciju un veicināt sadarbību starp pētniecības un rūpniecības sektoriem kopīgu liela mēroga rūpniecisko pētījumu veikšanai un jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei;

– sekmēt inovatīvu uzņēmumu attīstību, atbalstīt uzņēmumu ieguldījumus jaunu produktu un tehnoloģiju, tostarp „zaļo", izstrādē un ieviešanā ražošanā, sekmēt investīcijas jaunu eksperimentālo ražotņu izveidē un darba spēka produktivitātes paaugstināšanā

Pārskata periodā turpināta un lielākajā daļā programmu pabeigta līdz šim izstrādāto Eiropas Savienības fondu 2007.-2013.gada plānošanas perioda valsts atbalsta programmu ietvaros atbalstīto uzņēmumu projektu īstenošana, kas paredz jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu ražošanā, t.sk. vērsti uz tehnoloģiju ar samazinātu ietekmi uz vidi attīstību. Eiropas Savienības fondu 2007.-2013.gada plānošanas perioda projektu ieviešanas un maksājumu posms ir noslēdzies 2016.gada 31.martā. Aktuālākie maksājumu dati liecina, ka kopumā plānošanas periodā Latvijai būs izdevies sekmīgi izmantot Eiropas Savienības fondu finansējumu 100% apmērā, attiecīgi atmaksās no Eiropas Komisijas saņemot 4,53 mljrd. *euro*.

Darbības programmas *Uzņēmējdarbība un inovācijas* 2.2.prioritātes ***Finanšu resursu pieejamība*** finanšu vadības instrumentos vēl līdz 2016.gada 31.oktobrim riska kapitāla un mezanīna aizdevumu programmās ir pieejams finansējums un iespējams sniegt atbalstu komersantiem kopā 15,9 milj. *euro* apmērā. Lai gan finansējuma izmantošanas temps ir mērens, prognozēts, ka finansējums tiks izlietots pilnā apmērā. Kamēr Eiropas Savienības fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodā vēl tiek izstrādāti šāda veida atbalsta instrumenti, tad šobrīd pieejamais 2007.-2013.gada plānošanas perioda finansējums mazina risku finansējuma "pārrāvumam" starp periodiem.

2015.gadā zinātnieki un uzņēmumi pabeidza īstenot kopīgus rūpnieciskos pētījumus, kā arī jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādes projektus sešu izveidoto ***kompetences centru*** ietvaros. Eiropas Savienības struktūrfondu programma *Kompetences centri* tika īstenota līdz 2015.gada nogalei un tās kopējais publiskais finansējums bija 50,3 milj. *euro*. Izveidotajos kompetences centros kopumā īstenots 231 rūpniecisko pētījumu un jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādes projekts, kompetences centros iesaistīti 164 uzņēmumi un 24 zinātniskās institūcijas, kā arī

projektu īstenošanā radītas 445 darba vietas. Visu kompetences centru darbības rezultātā papildus varētu tikt piesaistīts privātais līdzfinansējums pētniecības un attīstības darbībām vismaz 18,4 milj. *euro* apmērā.

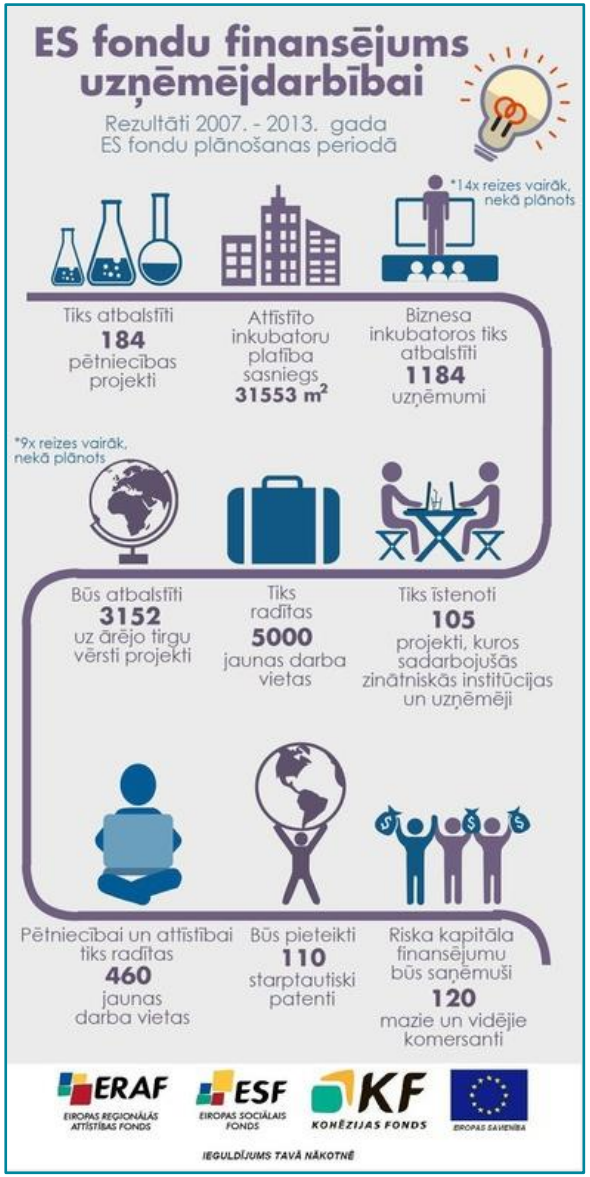

Pārskata periodā pabeigta programmas ***Jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešana ražošanā*** 112 projektu īstenošana ar kopējo finansējumu 34,9 milj. *euro*. Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansētajā valsts atbalsta programmā ***Augstas pievienotās vērtības investīcijas*** pabeigta 186 projektu īstenošana par kopējo finansējumu 166,1 milj. *euro*. Vienlaikus 2015.gadā noslēdzās 22 projektu īstenošana par finansējumu 0,23 milj. *euro* Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansētās ***Mikro, mazo un vidējo komersantu jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības programmas*** ietvaros. 2015.gadā tika pabeigta arī programmas ***Atbalsts nodarbināto apmācībām*** īstenošana, kopumā ieviesti 114 projekti ar kopējo finansējumu 33,3 milj. *euro*, kuru ietvaros apmācīti 34 590 nodarbinātie.

Programmā ***Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai*** ir pabeigts viens līgums par kopējo summu 2,4 milj. *euro*. Programmas ietvaros rīkotajos pasākumos, semināros un konkursos iesaistītas 41 767 personas.

Norvēģijas finanšu instrumenta programmas ***Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā*** ietvaros 2015.gadā turpināta pirmsinkubācijas un inkubācijas pakalpojumu sniegšana, kā arī nodrošināts finansiāls atbalsts komercdarbības aktivitāšu attīstībai jaunu vai būtiski uzlabotu vides produktu tehnoloģiju izstrādei, komercializēšanai un ieviešanai ražošanā. Izveidotajā *Zaļo tehnoloģiju inkubatorā* 2015.gada nogalē noslēdzās pirmsinkubācijas pakalpojumu sniegšana iepriekš atlasītajai 81 biznesa idejai, savukārt 2016.gadā plānota papildu uzsaukumu organizēšana pirmsinkubācijas pakalpojumu nodrošināšanai līdz pat 70 biznesa idejām. Vienlaikus *Zaļo tehnoloģiju inkubators* 2015.gadā uzsāka inkubācijas pakalpojumu sniegšanu 24 projektu īstenotājiem ar kopējo piešķirto līdzfinansējuma apjomu 2,47 milj. *euro*. Programmā organizētā Atklātā konkursa ietvaros 2015.gadā un 2016.gadā turpinās 15 atbalstīto uzņēmumu projektu īstenošana par kopējo līdzfinansējuma apjomu 6,9 milj. *euro*.

2015.gadā turpināts darbs pie jaunu inovācijas atbalsta aktivitāšu izstrādes, lai nodrošinātu Eiropas Savienības fondu jaunā 2014.-2020.gada plānošanas perioda finansējuma apgūšanu. Apstiprināts normatīvais ietvars programmas ***Atbalsts nodarbināto apmācībām*** uzsākšanai. Projektu iesniegumu pieņemšana atvērta 2016.gada janvārī, nodrošinot, ka projektu īstenošanu var uzsākt jau no projektu iesniegšanas brīža. Programmā kopumā pieejamais Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums ir 24,9 milj. *euro*, t.sk. 9 milj. *euro* ir pieejami 2016.gada sākumā, gandrīz 6,9 milj. *euro* būs pieejami 2016.gada otrajā pusē, savukārt atlikušie 9 milj. *euro* būs pieejami 2018.gadā.

2016.gadā programmas ***Atbalsts jaunu produktu ieviešanai ražošanā*** ietvaros paredzēts sniegt atbalstu uzņēmumiem pilna mēroga ražošanas iekārtu prototipu izgatavošanai un testēšanai reālā ražošanas vidē, kas tiek izstrādātas Viedās specializācijas jomās. Programmā kopumā paredzēts novirzīt Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu 60 milj. *euro* apmērā.

Pārskata periodā norisinājās darbs pie atbalsta aktivitātes ***Inovāciju motivācijas programma*** sagatavošanas, kuras mērķis ir veidot sabiedrības izpratni, kā arī izglītot par inovāciju un uzņēmējdarbību, tostarp praktiski iesaistīt dažādas sabiedrības grupas uzņēmējdarbības aktivitātēs, kā arī inovatīvu ideju un risinājumu izstrādē un tālākā attīstīšanā. Programmas kopējais Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums plānots 4,8 milj. *euro* apmērā.

2015.gadā izstrādāts un 2016.gada sākumā tika apstiprināts normatīvais ietvars, lai uzsāktu ***Kompetences centru*** programmas īstenošanu. Kopējais programmā pieejamais Eiropas Savienības fondu finansējums līdz 2021.gada nogalei ir 72,3 milj. *euro*. Atbalstu paredzēts nodrošināt astoņiem kompetences centriem, izveidojot tos katrā no Latvijas Viedās specializācijas jomām vai apakšjomām.

2016.gada sākumā tika pabeigts darbs pie tehnoloģiju pārneses sistēmas koncepcijas izstrādes, lai ***jauno tehnoloģiju pārneses programmu*** īstenošanu ar Eiropas Savienības fondu finansējuma atbalstu uzsāktu 2016.gada otrajā pusē. Vienlaikus jaunās tehnoloģiju pārneses sistēmas ietvaros paredzēts stiprināt LIAA kapacitāti tehnoloģiju un zināšanu pārneses, kā arī pakalpojumu sniegšanas zinātniskajām institūcijām un komersantiem (inovācijas vaučeris) jomā. Kopējais programmā pieejamais Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums plānots 31,5 milj. *euro* apmērā.

Saskaņā ar 2014.gada 1.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.373 *Noteikumi par pētniecības un attīstības darbību uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanai* uzņēmumi var izmantot uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumu uzņēmumu pētniecības un attīstības izmaksām. Nodokļa atvieglojuma mērķis nav tikai jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde, bet arī pētniecības un attīstības darba veicināšana vietējos uzņēmumos, kā arī ārvalstu tiešo investīciju piesaistes zināšanu intensīvās nozarēs sekmēšana, aicinot ārvalstu uzņēmumus izvietot daļu no pētniecības un produktu attīstības aktivitātēm, kas nodrošina jaunu, labi atmaksātu darba vietu veidošanos, pētniecības pakalpojumu pasūtījumu zinātniskajiem institūtiem pieaugumu un jaunāko tehnoloģiju absorbciju uzņēmumos.

Konkursa ***Eksporta un inovācijas balva*** kategorijā "Importa aizstājējprodukts" 2015.gadā balvas ir saņēmuši SIA "MILZU!" ar produktu "MILZU! – graudaugu pārslas" (1.vieta), SIA "LINUM COLOR" ar produktu "*Paint Eco* beices" (2.vieta) un SIA "Lat Eko Food" ar produktu "Rūdolfs – mammas gardie biezeņi" (3.vieta). Konkursa kategorijas "Inovatīvākais produkts" uzvarētāji ir AS "SAF Tehnika" ar mikroviļņu spektra analizatoru "Spectrum

Compact" (1.vieta), SIA "VIZULO" ar āra gaismekļu produktu līniju "Vizulo Stork" (2.vieta) un SIA "Blue Shock Race" ar elektrokartingiem (3.vieta). Konkursa kategorijā "Rūpnieciskais dizains" 2015.gadā balvas piešķirtas SIA "Velo Sock" par produktu velosipēdu pārsegi iekštelpām (1.vieta), SIA "Shaman Inventions" par transformējamu bērnu velosipēdu "Leg&Go" (2.vieta) un SIA "Dizaina papīrlietas" par ādas dienasgrāmatu "Flux Book" (3.vieta).

2.5. Tūrisma nozares attīstība

Mērķis – ilgtspējīga Latvijas tūrisma attīstība, veicinot tūrisma produktu konkurētspējas palielināšanos ārvalstu tirgos

Tūrisma politikas īstenošanas pasākumi tiek koncentrēti trijos galvenajos rīcības virzienos: (1) veicināt konkurētspējīgu tūrisma produktu attīstību, atbalstot jaunu, inovatīvu, ar augstāku pievienoto vērtību tūrisma produktu izstrādi, t.sk. attīstot infrastruktūru tūrisma izaugsmei, veicinot reģionālo tūrisma puduru veidošanos un Latvijas tūrisma produkta iekļaušanu kopējā Baltijas jūras reģiona valstu tūrisma piedāvājumā; (2) veicināt tūrisma produktu kvalitātes uzlabošanos, t.sk. nodrošinot labāku nozares tiesisko regulējumu un atbalstu gan tūrisma komersantiem, gan produktu patērētājiem; (3) nodrošināt Latvijas tūrisma piedāvājuma atpazīstamību mērķa tirgos, īpaši izmantojot mūsdienīgus saziņas līdzekļus.

Ārvalstu ceļotāji sadalījumā pēc ceļojuma mērķa

	2010	2014	2015
Pavisam, %	**100**	**100**	**100**
Tūrisma mērķis	50,7	68,7	71,0
atpūta	23,8	39,8	43,1
draugu, radinieku apmeklējumi	13,0	17,2	16,2
darījumi	13,9	11,7	11,7
Citi mērķi	49,3	31,3	29,0
tranzīts	34,9	27,2	25,1

Ekonomikas ministrijas uzturētajā ***Tūrisma aģentu un tūrisma operatoru (TATO) datubāzē*** jebkurš interesents var iepazīties ar nepieciešamo informāciju, veicot datu atlasi. TATO datubāze ir pieejama ministrijas mājaslapā http://tato.em.gov.lv/. 2015.gadā TATO datubāzē kopumā bija reģistrēti 698 komersanti, kas sniedz tūrisma aģenta un/vai tūrisma operatora pakalpojumus, no tiem 447 TATO datubāzē ir reģistrējušies kā aģenti, bet pārējie 251 sniedz tūrisma operatora vai apvienotos (tūrisma aģenta un operatora) pakalpojumus.

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem Latvijas tūrisma operatori 2015.gadā apkalpoja 518,6 tūkst. ceļotājus, no kuriem 133,7 tūkst. bija ieceļojuši Latvijā, 348,1 tūkst. bija devušies ārpus Latvijas, savukārt 36,8 tūkst. bija izmantojuši tūrisma operatoru pakalpojumus Latvijas robežās.

Ministru kabinets 2015.gada 27.oktobrī atbalstīja Ekonomikas ministrijas sagatavoto rīkojuma projektu, ar kuru tiek piešķirts ***kūrorta statuss*** Liepājas teritorijai no Tirdzniecības kanāla līdz Pērkones kanālam, ietverot tajā Jūrmalas parku, vēsturisko apbūvi, sporta kompleksu, bērnu rotaļu laukumu, Piejūras slimnīcas teritoriju un veloceliņus. Liepāja ir otrā teritorija Latvijā, kas ieguvusi kūrorta statusu kopš *Kūrorta statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtības* apstiprināšanas 2012.gadā. Pirmā kūrorta statusu ir saņēmusi Jūrmala 2013.gada 20.novembrī. Kūrorta statuss ir piešķirts visai Jūrmalas pilsētas administratīvajai teritorijai, izņemot Vārnukroga, Priedaines un Bražciema teritorijas.

Jūrmalā 2015.gada 4.decembrī notika Ekonomikas ministrijas un Tūrisma attīstības valsts aģentūras (TAVA) organizētais ***Latvijas Tūrisma forums***. Forumu apmeklēja vairāk kā 250 interesenti. Forumā tika aplūkots gada laikā paveiktais, kā arī dots ieskats jaunākajās tūrisma tendencēs. Otrajā daļā tika diskutēts par valsts un nozares sadarbības iespējām, medicīnas tūrisma veicināšanu, kā arī darījumu tūrisma attīstības iespējām Latvijā.

Starptautiskā līmenī ***Latvijas interešu pārstāvniecība*** tūrisma jomā pamatā tika nodrošināta, piedaloties Eiropas tūrisma institūciju darbā. Latvija regulāri piedalās Eiropas Komisijas Tūrisma konsultatīvās komitejas darbā, kā arī Latvija ir aktīvs biedrs Eiropas Ceļojumu komisijā, kas nodarbojas ar Eiropas, tostarp Latvijas, kā tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšanu. 2015.gada aprīlī Rīgā tika organizēta Eiropas Ceļojumu komisijas kopsapulce, kurā piedalījās Eiropas nacionālo tūrisma organizāciju un ANO Pasaules tūrisma organizācijas pārstāvji. 2015.gadā Baltijas valstu nacionālās tūrisma organizācijas sadarbojās kopīgu mārketinga aktivitāšu īstenošanā tālajos tirgos (Japānā, ASV, Ķīnā), kā arī īstenoja citus sadarbības pasākumus – organizēja starptautisko darbsemināru tūrisma profesionāļiem *Baltic Connecting 2015*, žurnālistu un tūroperatoru vizītes, izdeva Baltijas tūrisma informācijas materiālus, rīkoja Baltijas valstu tūrisma prezentācijas un preses konferences.

Latvijas ***tūrisma tēla atpazīstamībai*** un tās kā tūrisma galamērķa popularizēšanai 2015.gadā tika nodrošināta Latvijas stenda dalība 11 starptautiskajās tūrisma izstādēs, izstrādāti un izgatavoti reklāmas materiāli un suvenīri stenda apmeklētāju piesaistei, nodrukāti informatīvie materiāli dažādās valodās. Tāpat izdots tūrisma ziņu apkārtraksts, nodrošināta vides reklāmas izvietošana un reklāmas kampaņa internetā mērķa tirgiem Vācijā, Krievijā, Somijā, Zviedrijā, Lietuvā, Igaunijā, Norvēģijā un Lielbritānijā. Organizētas 45 žurnālistu un tūroperatoru vizītes un 25 publicitātes pasākumi, nodrošināta TAVA pārstāvju dalība 47 ārvalstu specializētajos tūrisma veicināšanas pasākumos, pilnveidots Latvijas tūrisma valsts portāla www.latvia.travel dizains, saturs un funkcionalitāte, veikts pētījums par ārzemju tūristu paradumiem interneta meklētājos. TAVA darbība 2015.gadā nozīmīgāk kā citus gadus bija saistīta ar tūrisma informatīvo materiālu sagatavošanu, izmantojot tīmekļa resursus – gan oficiālo tūrisma portālu, sociālā tīkla *Facebook* kontu ***If you like Latvia, Latvia likes you***, sociālo tīklu *Instagram*, kā arī izmantojot *Google* melkētājsistēmu un speciālās ceļojumu interneta vietnes *TripAdvisor*, *Expedia*, *Travellink*. Jauna TAVA darbības iniciatīva marketinga aktivitātēs saistīta ar sadarbības izveidošanu ar emuāristiem (blogeriem), kas, balstoties uz iegūto pieredzi ceļojumu laikā un iepazīstoties ar tūrisma piedāvājumu, savus rakstus izvieto emuāros (blogos), dzīvesstila žurnālos, kā arī sociālajos tīklos ar plašu sekotāju skaitu.

Pārskata periodā TAVA nodrošināja Latvijas ***tūrisma pakalpojumu kvalitātes sistēmas „Q-Latvia"*** piešķiršanas procesu. 2015.gadā notika trīs Q-Latvia komisijas sēdes, kurās kopumā Kvalitātes zīmes pirmo reizi un atkārtoti tika piešķirtas 30 uzņēmumiem. Papildus tika piešķirtas kvalitātes zīmes uz vienu gadu 10 laivošanas tūrisma pakalpojumu sniedzējiem sadarbībā ar projekta *Riverways* īstenotājiem – Vidzemes, Kurzemes un Rīgas reģionu plānošanas administrācijām, kura ietvaros tika izstrādāti kvalitātes kritēriji laivošanas tūrisma uzņēmumiem, veikts slepenā klienta pētījums un servisa kvalitātes kontrole. 2015.gadā tika izveidota arī Q-Latvia mikrolapas satura

koncepcija, izstrādāts dizains un sagatavota informācija publicēšanai internetā. Lai veicinātu turisma pakalpojumu kvalitāti, TAVA sadarbībā ar reģionālajām tūrisma asociācijām rīkoja četras reģionālās tūrisma konferences un deviņus tūrisma apmācību pasākumus. Katra asociācija apzināja reģiona tūrisma profesionāļu un komersantu mācību vajadzības un atbilstoši tām izveidoja apmācību saturu, kopumā reģionālos tūrisma apmācību pasākumus un konferences apmeklējuši vairāk nekā tūkstoš dalībnieku.

Lai veicinātu vietējā tūrisma attīstību, TAVA turpināja vietējā tūrisma veicināšanas kampaņu ***Atklāj Latviju no jauna!***, nodrošinot reģionālā tūrisma atspoguļošanu LTV1 Latvijas jaunatklāšanas raidījuma "TE!" 2015.gada rudens sezonā. Raidījuma mērķis ir popularizēt Latvijas tūrisma ceļošanas iespējas ārpus tūrisma sezonas un apskatīt tūrisma nozari no dažādiem skatu punktiem, kā rezultātā raidījumā ietverta gan ar tūrismu saistītās infrastruktūras analīze, gan vietējo iedzīvotāju tradīcijas un attieksme, gan jaunas ceļošanas idejas. Rudenī tika sagatavoti astoņi raidījumi, katra oriģinālraidījuma vidēji sasniegtās auditorijas apjoms (summējot LTV, Lattelecom un ltv.lsm.lv tiešraides datus) bija 110 000 – 120 000 skatītāju.

2015.gada konkursa EDEN tēma bija ***Tūrisms un vietējā gastronomija***, kurā tika aicināti piedalīties tie Latvijas tūrisma galamērķi, kuri tūristiem piedāvā iespēju baudīt tradicionālos ēdienus un vietējos produktus, kur tūristi var izmēģināt prasmes vai iepazīties ar ēdienu un dzērienu gatavošanas procesu, kur tiek organizēti ēdienu un dzērienu festivāli un rīkoti citi pasākumi, kas veltīti vietējās gastronomijas popularizēšanai. Konkursam tika iesniegti deviņi pieteikumi, no kuriem seši labākie pieteikumu iesniedzēji tika apsekoti klātienē. Kā galamērķi finālisti tika izvēlēti Dundagas novads, Liepāja, Tukuma novads, Latgales Kulinārā mantojuma centrs, Bauskas novads un to gastronomiskais tūrisma piedāvājums. Konkursa laureāts Latgales Kulinārā mantojuma centrs Eiropas Komisijas balvu saņēma Briselē 16.decembrī. Labākajiem galamērķiem 2015.gada nogalē nodrošinātas mārketinga un publicitātes aktivitātes Latvijā un ārvalstīs, tika veidota speciāla veicināšanas kampaņa sociālajā tīklā *Draugiem.lv*, izvietojot informāciju par galamērķiem, kā arī sociālā tīkla lietotāji varēja dalīties ar fotoattēliem no šiem gastronomiskā tūrisma galamērķiem un receptēm, savukārt sadarbībā ar Vides Filmu studiju izveidoti pieci video klipi par katru no galamērķiem.

Īstenots ***EiroVelo13*** projekts, kas apvieno maršruta veidošanā ieinteresētās organizācijas astoņās maršruta centrālās un ziemeļu daļas valstīs – Somijā, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Polijā, Vācijā, Čehijā, Austrijā. *EiroVelo13* vai *Dzelzs priekškara maršruts* (*The Iron Curtain Trail – EuroVelo13*) ir aptuveni 10 000 km garš un šķērso 20 valstis. *EiroVelo13* maršruts ir ne tikai pievilcīgs aktīvā tūrisma maršruts, bet arī nozīmīgs vēsturiski tematisks maršruts, kas vēsta par ilgo Aukstā kara periodu Eiropā un demokrātijas atdzimšanas procesiem Eiropas valstīs. Tas ir temats, kas tūristos raisa īpašu interesi Rietumeiropā, ņemot vērā mentālās un fiziskās robežas, kas šķīra Eiropas rietumu un austrumu valstis. 2015.gada 7.maijā tika noorganizēta preses konference par *EiroVelo13* velomaršruta attīstību un 2015.gada 17.jūnijā TAVA rīkoja iepazīšanās vizīti pa *Via Hanseatica* maršrutu. Papildus TAVA ir izstrādājusi

Latvijas Hanzas pilsētu brošūru angļu un vācu valodā, kas ietver informāciju par senajām Hanzas savienības pilsētām un viduslaiku mantojumu Latvijā.

2.6. Ārējo ekonomisko attiecību veicināšana

Mērķi – veicināt Latvijas uzņēmumu ārējās konkurētspējas pieaugumu un mazināt ārējās tirdzniecības šķēršļus citu valstu tirgos;

– paplašināt ārējo ekonomisko sadarbību

Lai sekmētu Latvijas preču un pakalpojumu eksportētāju starptautisko konkurētspēju, Ekonomikas ministrija slēdz Latvijas un trešo valstu divpusējos ekonomiskās sadarbības līgumus un nodrošina starpvaldību komisiju un apvienoto komiteju darbību.

Ņemot vērā komersantu interesi apgūt jaunus tirgus un pieaugošo interesi par Līča valstīm, īpaši investīciju piesaistē, 2015.gadā turpinājās sarunas par starpvaldību ekonomiskās sadarbības vienošanos noslēgšanu ar šādām ***Tuvo Austrumu reģiona valstīm***: Apvienotajiem Arābu Emirātiem, Kataru un Kuveitu. Līdz 2015.gada beigām, nolūkā veicināt un padziļināt divpusējo ekonomisko sadarbību ar nozīmīgākajiem tirdzniecības partneriem, Latvija ir noslēgusi ***divpusējās ekonomiskās sadarbības līgumus*** ar Krieviju, Ķīnu, Baltkrieviju, Ukrainu, Kazahstānu, Azerbaidžānu, Gruziju, Moldovu, Uzbekistānu, Kirgizstānu, Turkmenistānu, Tadžikistānu, Armēniju un Turciju. Sekmīgi organizētas Starpvaldību komisiju sēdes ar Uzbekistānu, Gruziju un Baltkrieviju.

Latvijas-Uzbekistānas Starpvaldību komisijas ekonomiskās, rūpnieciskās un zinātniski tehniskās sadarbības jautājumos (SVK) 6.sēde notika 2015.gada 12.novembrī Taškentā (Uzbekistāna). Sēdē tika pārrunātas divpusējās sadarbības paplašināšanas iespējas tādās jomās kā transports un loģistika, tīrās un energoefektīvās tehnoloģijas, izglītība un zinātne, tūrisms, lauksaimniecība un pārtika u.c. SVK ietvaros notika arī Latvijas-Uzbekistānas uzņēmēju biznesa forums, kuru no Latvijas puses atklāja Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs un tajā piedalījās 16 Latvijas uzņēmumu pārstāvji no tādām nozarēm kā transports, loģistika, metālapstrāde, medicīna, pārtikas ražošana un zaļās tehnoloģijas. Biznesa foruma noslēgumā tika parakstīti divi sadarbības līgumi, tostarp Sadarbības līgums starp Latvijas Darba devēju konfederāciju un Uzbekistānas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, kas paredz arī Latvijas-Uzbekistānas uzņēmēju Lietišķās sadarbības padomes izveidi, kā arī Saprašanās memorands starp Latvijas Vides risinājumu institūtu un Uzbekistānas Dabas aizsardzības komitejas ekoloģiskās informācijas un prognozēšanas pārvaldi. Tāpat vizītes ietvaros notika tikšanās ar Uzbekistānas tūrisma nacionālo kompāniju "Uzbektourism", pārrunājot sadarbības paplašināšanas iespējas tūrisma nozarē.

Latvijas-Gruzijas SVK 2.sēde notika 2015.gada 7.-8.decembrī Tbilisi (Gruzija). Sēdes ietvaros tika pārrunāta līdzšinējā abu valstu tirdzniecības un ekonomiskā sadarbība un turpmākās divpusējās ekonomiskās sadarbības veicināšanas iespējas vairākās savstarpējo interešu jomās un virzienos, t.sk. standartizācija, transports un tranzīts,

zinātne un izglītība, lauksaimniecība, tūrisms, publiskā pārvalde u.c. Sēdes noslēgumā starp Latvijas Standartizācijas biroju un Gruzijas Standartizācijas aģentūru tika parakstīts līgums par sadarbību standartizācijas jomā. Vizītes ietvaros tostarp notika Latvijas-Gruzijas Lietišķās sadarbības padomes sēde, kurā piedalījās vairāk nekā desmit Latvijas uzņēmēji, kā arī ekonomikas ministres D.Reiznieces-Ozolas divpusējās tikšanās ar Gruzijas ekonomikas un ilgtspējīgas attīstības ministru un enerģētikas ministru, lai pārrunātu aktuālos abu valstu divpusējās sadarbības jautājumus.

Latvijas-Baltkrievijas SVK 11.sēde norisinājās 2015.gada 10.-11.decembrī Daugavpilī (Latvija). Tās ietvaros abu valstu delegācijas pārrunāja Latvijas un Baltkrievijas līdzšinējo ekonomisko sadarbību, kā arī virkni jautājumu divpusējās ekonomiskās sadarbības paplašināšanai. Sēdes laikā īpaša uzmanība tika pievērsta sadarbības veicināšanai uzņēmējdarbības un rūpniecības, transporta un tranzīta, lauksaimniecības, izglītības un zinātnes, sakaru, tūrisma, robežu pārvaldības, pārrobežu sadarbības, reģionālās plānošanas un reģionālās politikas īstenošanas, vides aizsardzības u.c. jomās. Vienlaikus norisinājās arī kārtējā Latvijas-Baltkrievijas Lietišķās sadarbības padomes sēde, kuras ietvaros abu valstu uzņēmēji pārrunāja ekonomiskās sadarbības problēmu jautājumus, potenciālās sadarbības jomas, kā arī iepazinās ar aktualitātēm abu valstu uzņēmējdarbības vidē.

Lai veicinātu ekonomiskās sadarbības paplašināšanos, 2015.gadā ir notikušas Ekonomikas ministrijas ***augstāko amatpersonu un uzņēmēju vizītes*** uz Somiju, Norvēģiju, Austriju, Itāliju, ASV, Azerbaidžānu, Baltkrieviju, Gruziju, Uzbekistānu, kā arī tikšanās ar citu valstu augstākajām amatpersonām no Baltkrievijas, Vācijas, Ķīnas, Gruzijas, Zviedrijas, Japānas, Armēnijas, Lielbritānijas, Ķīnas, Tadžikistānas u.c.

2015.gada 28.-29.janvārī notika ekonomikas ministres D.Reiznieces-Ozolas vizīte ***Somijā*** Latvijas Republikas Valsts prezidenta vizītes ietvaros. Norisinājās arī Latvijas-Somijas ***biznesa forums***, kurā no Latvijas puses piedalījās vairāk kā 80 uzņēmēji, pārstāvot tādas nozares kā transports un loģistika, metālapstrāde, ķīmija un farmācija, pārtikas pārstrāde, būvniecība, kokrūpniecība, izglītība, tūrisms u.c. Vizītes ietvaros organizēti izglītības un tūrisma nozaru ekspertu diskusiju paneļi, ekonomikas ministres tikšanās ar Somijas ekonomikas ministru, lai pārrunātu Latvijas un Somijas divpusējo ekonomisko sadarbību, sadarbību enerģētikas jomā un Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē aktualitātes, kā arī tikšanās ar Somijas premjerministra kabineta Īpašumtiesību vadības departamenta vadītāju, ar Somijas Starptautiskās attīstības ministri, lai pārrunātu kapitālsabiedrību pārvaldības jautājumus. Vienlaicīgi no 15.janvāra līdz 15.februārim Somijā pirmo reizi notika ***Latvijas dienas***, kuru mērķis bija sekmēt Somijas tirgū jau esošo Latvijas produktu atpazīstamību, pavērt plašākus ceļus jaunajiem ražotājiem, kā arī iepazīstināt Somijas iedzīvotājus ar Latvijas bagāto kultūru un mākslu. Latvijas dienu laikā Somijas iedzīvotāji varēja iepazīties ar Latvijas interjera un modes dizaineru produktiem, norisinājās karikatūru izstāde, dokumentālo filmu demonstrācija, Latvijas literatūras darbu prezentācijas, Latvijas pavāru meistarklase u.c.

2015.gada 18.-19.martā notika ekonomikas ministres D.Reiznieces-Ozolas vizīte ***Norvēģijā*** Latvijas Republikas Valsts prezidenta vizītes ietvaros, kurā piedalījās arī plaša uzņēmēju delegācija. Latvijas uzņēmēju delegācijai tika organizēts seminārs par Norvēģijas ekonomiku un uzņēmējdarbības kultūru. Notika Latvijas-Norvēģijas ***biznesa forums***, kurā no Latvijas puses piedalījās 57 uzņēmēji, pārstāvot tādas nozares kā kokrūpniecība, transports un loģistika, pārtikas pārstrāde, ķīmija un farmācija, metālapstrāde, būvniecība, izglītība, informācijas tehnoloģijas, lauksaimniecība u.c., kā arī Latvijas un Norvēģijas uzņēmēju divpusējās tikšanās. Vizītes ietvaros ekonomikas ministre tikās ar Norvēģijas naftas un enerģētikas ministru, lai pārrunātu sadarbību enerģētikas sektorā, likumdošanas izstrādi zemes dzīļu apguves jomā un Norvēģijas valsts kapitāla daļu pārvaldības jautājumus. Tiekoties ar Norvēģijas tirdzniecības un rūpniecības ministri, pārrunāta Latvijas un Norvēģijas divpusējo ekonomisko sadarbība un perspektīvas.

2015.gada 8.-9.aprīlī notika ekonomikas ministres D.Reiznieces-Ozolas vizīte ***Austrijā*** Latvijas Republikas Valsts prezidenta vizītes ietvaros, kurā piedalījās arī plaša uzņēmēju delegācija. Vizītes ietvaros notika Latvijas – Austrijas ***biznesa forums***, kurā no Latvijas puses piedalījās 33 Latvijas uzņēmumu pārstāvji no transporta un loģistikas, metālapstrādes un mašīnbūves, finansiālo un juridisko pakalpojumu, pārtikas un dzērienu, būvniecības, kokapstrādes, tekstila un dizaina, izglītības, tūrisma un citām nozarēm. Vizītes laikā ekonomikas ministre tikās ar Austrijas Federālo zinātnes, pētniecības un ekonomikas ministru, ar kuru tika pārrunāti Latvijas-Austrijas divpusējo ekonomisko attiecību jautājumi, Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē aktualitātes un duālās izglītības jautājumi. Ekonomikas ministre kopā ar Latvijas uzņēmējiem apmeklēja Austrijas duālās izglītības skolu, lai iepazītos ar Austrijas pieredzi, kā labāk savienot profesionālās izglītības iestāžu piedāvājumu ar darba tirgu.

2015.gada 10.-12.jūnijā notika ekonomikas ministres D.Reiznieces-Ozolas darba vizīte ***Itālijā***. Vizītes ietvaros ministre piedalījās ***Latvijas dienu*** atklāšanā Milānā, lai veicinātu Latvijas un Itālijas divpusējās ekonomiskās attiecības un informētu par investīciju un biznesa iespējām Latvijā, biznesa semināros Neapolē un Milānā, kā arī tikās ar Itālijas amatpersonām un uzņēmējiem. Vizītē piedalījās 12 Latvijas uzņēmēju delegācija, kas pārstāvēja desmit uzņēmumus tādās nozarēs kā transports un loģistika, informācijas tehnoloģijas, finanšu un juridiskie pakalpojumi, tūrisms, dizains, pārtikas rūpniecība, vides pakalpojumi, metālapstrāde un mašīnbūve.

2015.gada 13.-17.jūlijā notika ekonomikas ministres D.Reiznieces-Ozolas darba vizīte ***Amerikas Savienoto Valstu*** pilsētās Vašingtonā un Hjūstonā. Vizītes ietvaros ministre tikās ar augsta līmeņa ASV amatpersonām un enerģētikas nozares pārstāvjiem, lai pārrunātu Ekonomikas ministrijas kompetences jautājumus plānotās Eiropas Savienības un ASV Transatlantiskās tirdzniecības un investīciju partnerības ietvaros, kā arī Latvijai būtiskus enerģētikas jomas jautājumus, t.sk. Eiropas enerģētikas savienības izveidi, plānoto Latvijas gāzes tirgus liberalizāciju no 2017.gada un gāzes piegāžu dažādošanu, investīciju piesaisti enerģētikas jomā.

2015.gada 20.-21.oktobrī norisinājās ekonomikas ministres D.Reiznieces-Ozolas un uzņēmēju vizīte ***Baltkrievijā***. Uzņēmēju delegācijā tika pārstāvētas informācijas tehnoloģiju, telekomunikāciju, finanšu, metālapstrādes un

mašīnbūves, pārtikas, dizaina, vides pakalpojumu un celtniecības materiālu ražošanas nozares. Vizītes ietvaros ministre atklāja ***Latvijas dienas*** Baltkrievijā, kuru mērķis bija sekmēt Baltkrievijas tirgū jau esošo Latvijas produktu atpazīstamību, pavērt plašākus ceļus jaunajiem ražotājiem, kā arī Latvijas-Baltkrievijas ***biznesa forumu***.

2015.gada 25.-26.novembrī notika ekonomikas ministres D.Reiznieces-Ozolas un uzņēmēju delegācijas vizīte Azerbaidžānā. Vizītes ietvaros tika atklātas Latvijas dienas Azerbaidžānā – ***Taste Latvia***, lai veicinātu Latvijā ražotu produktu eksportu uz Azerbaidžānu un Azerbaidžānas tirgū jau esošo Latvijā ražoto produktu atpazīstamību un noietu, kā arī stiprinātu abu valstu kultūras un ekonomiskās saites. Vizītes laikā notika Latvijas-Azerbaidžānas ***biznesa forums***, kurā piedalījās 17 Latvijas uzņēmumi, pārstāvot vairāk nekā desmit tautsaimniecības nozares. Vizītes ietvaros ministre tikās arī ar vairākām Azerbaidžānas augstā līmeņa amatpersonām, t.sk. Azerbaidžānas prezidentu, ekonomiskās attīstības ministru, satiksmes ministru, enerģētikas ministru un ārkārtējo lietu ministru, lai pārrunātu ekonomiskās sadarbības paplašināšanas iespējas.

Ārējās ekonomiskās politikas koordinācijas padomes ietvaros apspriestas Ekonomikas ministrijas prioritātes ārējo ekonomisko sakaru veicināšanas jomā 2015.gadā un aktualitātes jaunu eksporta tirgu apgūšanā, izskatīts jautājums par Ukrainas – Krievijas konflikta ietekmi uz Latvijas ekonomiku, īstenotajiem pasākumiem Krievijas ekonomisko sankciju negatīvo seku mazināšanai, diskutēts par Latvijas un Kazahstānas ekonomisko attiecību perspektīvām un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras dalību starptautiskajā izstādē *EXPO 2017* Astanā, kā arī izvērtēta Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nozīme ārējo ekonomisko attiecību veidošanā.

Viena no Latvijas prioritātēm ārējo ekonomisko attiecību jomā ir iestāšanās ***Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā*** (OECD), kas sniegs iespēju Latvijai piedalīties tās jauno rekomendāciju un standartu izstrādāšanas procesā, Latvijas ekspertiem dalīties pieredzē ar OECD dalībvalstīm, zinātnisko pētījumu un ekonomisko politiku analīze palīdzēs Latvijai apzināt ekonomiskās prioritātes, iespējamās problēmas un labākās metodes to risināšanai. 2015.gadā notikusi aktīva līdzdalība OECD struktūrvienību sanāksmēs un darbībā, kā arī OECD rekomendāciju ieviešana. Rezultātā OECD dalībvalstu sēdēs 2015.gada otrajā pusē tika pieņemts formālais viedoklis par Latvijas atbilstību OECD instrumentiem un rekomendācijām sekojošās Ekonomikas ministrijas kompetencē esošajās jomās: ekonomikas un attīstības analīze, patērētāju aizsardzības politika, statistika un statistikas politika, konkurence.

2015.gada pirmajā pusē Latvija bija ***prezidējošā valsts Eiropas Savienībā*** un Ekonomikas ministrija aktīvi iesaistījās procesu organizēšanā un vadīšanā. Prezidentūras laikā tika novadītas četras formālās ministru padomes, divas neformālās ministru padomes, 61 Padomes darba grupa un sarīkotas piecas konferences, ministrijas rīkotajos pasākumos Latvijā kopumā piedalījās 1 737 dalībnieki.

2015.gada 6.februārī Rīgā augsta līmeņa konferencē tika panākta vienošanās par ***Enerģētikas savienības*** izveidi, 25.februārī Eiropas Komisija nāca klajā ar Pamata stratēģiju spēcīgai Enerģētikas savienībai, 5.martā notika pirmā Eiropas Savienības Enerģētikas ministru diskusija, bet 8.jūnijā Eiropas Savienības Enerģētikas ministri apstiprināja

padomes secinājumus par Enerģētikas savienības ieviešanu – *patērētāju iesaiste un investīciju piesaiste enerģētikas sektorā*. 2015.gada 15.-16.aprīlī Rīgā notika Eiropas Savienības Vides un Enerģētikas ministru neformālā sanāksme, kurā tika diskutēts par vienu no Enerģētikas savienības aspektiem – siltumapgādes un kondicionēšanas tirgus barjeras, centralizētā siltumapgāde, finansēšanas pieejamība un esošās reģionālās sadarbības ietvars, labākā prakse, šķēršļi, turpmākās sadarbības potenciāls. Savukārt 29.maijā notika Augsta līmeņa darba grupas sanāksme par Baltijas enerģētikas tirgus starpsavienojuma plānu.

Eiropas Savienības Konkurētspējas ministru padomē 2015.gada 2.martā tika pieņemti padomes secinājumi par ***Vienotā tirgus politiku***. Lai dotu ieguldījumu Eiropas Savienības Digitālājā vienotajā tirgus stratēģijā, Konkurētspējas ministru padomē ministri pārrunāja iespējas, kā izveidot īstenu digitālo vienoto tirgu, un to, kādus ieguvumus tāds tirgus sniegs klientiem un uzņēmumiem visā Eiropas Savienībā. 2015.gada marta Konkurētspējas ministru neformālās tikšanās laikā notika diskusijas un viedokļu apmaiņa diskusiju paneļos par Eiropas Savienības Vienotā tirgus lomu digitālajā ekonomikā, Rūpniecības digitālo pārveidošanu un Digitālo uzņēmējdarbību. Savukārt 28.maija Konkurētspējas ministru padomē ministri apmainījās viedokļiem par jauno Eiropas Savienības stratēģiju digitālajam vienotajam tirgum, viedokļu apkopojums tika iestrādāts 25.-26.jūnija Eiropadomes secinājumos. Minētajā padomē arī panākta politiskā vienošanās par jauno komplekso ceļojumu un atbalstīto ceļojumu pakalpojumu direktīvu, kura ievērojami stiprinās patērētāju tiesību aizsardzību saistībā ar tūrisma pakalpojumu iegādi, un pieņemti padomes secinājumi par Eiropas rūpniecības digitālo transformāciju.

Ekonomikas ministrija sadarbībā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centru 2015.gada 23.-24.aprīlī organizēja ***Patērētāju tiesību aizsardzības konferenci***. Patērētāju tiesību aizsardzības jomas aktualitātēm veltītā starptautiskā konference kā viedokļu un labāko prakšu apmaiņas platforma pulcināja jomas augsta līmeņa politikas veidotājus un patērētāju uzraudzības institūcijas gan no Eiropas Savienības, gan Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalstīm, Eiropas Komisijas, OECD pārstāvjus, kā arī Eiropas mēroga patērētāju un biznesa organizāciju pārstāvjus. Konference deva iespēju augstākajā līmenī apspriest patērētāju politikas attīstību, diskutējot par nākamā perioda prioritātēm, uzklausot konferences dalībnieku viedokļus un labās prakses piemērus.

2015.gada 7.maijā notika ***Eiropas Konkurences dienas konference***: *Plašākas iespējas efektīvākai konkurences aizsardzībai* – kā platforma diskusijām par konkurences politikas jautājumiem, kas ir būtiski visām Eiropas Savienības dalībvalstīm. Konferences dalībnieki – Eiropas Komisijas pārstāvji, nacionālo konkurences uzraudzības iestāžu vadītāji un eksperti, tiesneši, akadēmiskie mācībspēki, nevalstisko organizāciju un uzņēmumu pārstāvji – konferencē tikās, lai dalītos pieredzē un apmainītos viedokļiem, kopīgi veidojot tādu konkurences politiku, kas vislabāk aizsargā Eiropas Savienības iedzīvotāju intereses.

2015.gada 3.-5.jūnijā Rīgā notika ***Eiropas Standartizācijas samits***, kas pulcēja augsta līmeņa pārstāvjus no 33 Eiropas standartizācijas organizācijām (CEN, CENELEC), Starptautiskām standartizācijas organizācijām (ISO, IEC), 50 valstu nacionālajām standartizācijas organizācijām, Eiropas Komisijas un starptautiskās biznesa vides.

Samits sniedza lielisku iespēju akcentēt Latvijas prioritātes un atbildēt uz jautājumu, kā standartizācija var veicināt pāreju uz tīrāku un gudrāku ekonomiku. Samitā galvenā uzmanība tika pievērsta būvniecības nozarei. Ņemot vērā būvniecības augsto ekonomisko vērtību Eiropas Savienībā, t.sk. Latvijā, samitā akcenti tika likti uz tādiem jautājumiem kā ēku energoefektivitāte, ilgtspējīga būvniecība, viedo pilsētu būvniecība un ēku projektēšana un pārvaldība.

2015.gada 15.-17.jūnijā notika pirmā ***Inovatīvas uzņēmējdarbības nedēļas konference***: *Finanšu instrumenti inovācijai un uzņēmējdarbībai 2015*, kas veicināja izpratni par Eiropas Savienības atbalsta fondu finanšu instrumentu potenciālu un to pieejamību saskaņā ar Eiropas Savienības zinātnes un izpētes programmu *Horizon 2020* un šīs programmas piedāvātajām iespējām, lai veicinātu finansējuma pieejamību pētniecībai, inovācijām un mazo un vidējo uzņēmumu attīstībai. Īpaša uzmanība tika veltīta finanšu instrumentu – *Horizon 2020, COSME*, Eiropas struktūrfondu un ieguldījumu fondu (ESIF) un nacionālo un vietēja līmeņa iniciatīvu – savstarpējai mijiedarbībai, kā arī citu finanšu instrumentu izmantošanai valsts un vietējā līmenī. Pasākums pulcēja finanšu politikas veidotājus, finanšu starpniekus, kā arī zinātnes, inovācijas un uzņēmējdarbības pārstāvjus.

2.7. Iekšējā tirgus attīstības veicināšana

Mērķis – nodrošināt daudzveidīgas, drošas, labas kvalitātes preces un pakalpojumus godīgas konkurences apstākļos

Pārskata gadā norisinājās aktīvs darbs pie patērētāju tiesību aizsardzības un konkurences veicināšanas normatīvā regulējuma. 2015.gada 1.janvārī stājās spēkā ***Kredītinformācijas biroju likums***, kurā noteikti kredītinformācijas biroja darbības un kredītinformācijas apstrādes nosacījumi, kredītinformācijas glabāšanas termiņi, kā arī kredītinformācijas izsniegšanas noteikumi un atbildība par kredītinformācijas apstrādi. Kredītinformācijas biroji būs speciāli licencēti komersanti un to darbības mērķis būs apstrādāt datus, kas ļautu saimnieciskās darbības veicējiem pirms līguma noslēgšanas novērtēt iespējamā klienta kredītspēju (spēju uzņemties finansiālās saistības).

Patērētāju strīdu risināšanas kārtības uzlabošanai un alternatīvai strīdus izskatīšanas mehānisma ieviešanai Saeimā 2015.gada 18.jūnijā tika atbalstīts *Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likums* un grozījumi *Patērētāju tiesību aizsardzības likumā*, kas stājās spēkā 2015.gada 1.jūlijā. Pieņemtais normatīvais regulējums veicina patērētāju tiesību aizsardzību, nodrošinot patērētājiem iespēju īstenot un aizsargāt savas likumīgās tiesības, izmantojot neatkarīgus, ātrus, efektīvus un taisnīgus ārpustiesas strīdu risināšanas veidus.

Turpinot darbu pie ***patērētāju kreditēšanas*** tiesiskā regulējuma sakārtošanas un pilnveidošanas, 2015.gada 28.maijā Saeimā pieņemti grozījumi *Patērētāju tiesību aizsardzības likumā*.

Pieņemtie grozījumi paredz kredīta līgumu noslēgšanas aizliegumu no plkst. 23:00 līdz 8:00 rītā, kredīta kopējo izmaksu patērētājam ierobežojumu (0,55% – no 1-7 dienām, 0,25% – no 8-14 dienām, 0,2% – no 15-30 dienām, 0,25% – virs 30 dienām), ierobežojumu kredītu atmaksāt vienā maksājumā, ja tas ir garāks par 30 dienām, nokavējuma procentu pieauguma tempa ierobežojumu (36% gadā virs aizņēmuma likmes), visu ar kredītu saistīto izmaksu ierobežojumu 100% apmērā no izsniegtā kredīta summas un aizliegumu noteikt vekseli kā norēķinu līdzekli. Grozījumu būtība – procenti, t.sk. nokavējuma procenti, kredīta termiņa pagarinājuma maksas un citas ar kredītu saistītās izmaksas kopā nevarēs pārsniegt 100% no sākotnēji izsniegtā kredīta summas. Kredīta kopējo izmaksu ierobežojums nodrošinās, ka patērētāji, kuri godīgi atmaksā kredītu termiņā, nepārmaksā par aizdoto summu, sedzot to patērētāju kredītus, kas tos neatmaksā. Savukārt ierobežotas peļņas apstākļos kredīta devēji būs spiesti stingrāk izvērtēt patērētāju maksātspēju un neizsniegt kredītu tiem, kuru maksātspēja ir nepietiekama. Ierobežojums kredītu atmaksāt vienā maksājumā nodrošinās, ka patērētājiem tiks piedāvāti kredīta atmaksas grafiki, kas savukārt palielinās iespējamību, ka kredīti tiks atmaksāti termiņā. Turpretim nokavējuma procentu ierobežojums nodrošinās to, ka nokavējuma procenti nepieaugs tik strauji, lai situācijā, kad patērētājs ir nokavējis maksājumu, viņš spētu to tomēr samaksāt un nosegt savas saistības pret kredīta devēju. Likums stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī.

Lai ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2014/17/ES prasības par patērētāju ***kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu*** Latvijas normatīvajos aktos, tika izstrādāti grozījumi *Patērētāju tiesību aizsardzības likumā* un *Komerclikuma spēkā stāšanās kārtības likumā*. Būtiskākās izmaiņas – plānots ieviest licencēšanas sistēmu hipotekāro kredītu starpniekiem, kompetences prasības hipotekāro kredītu devējiem un to darbiniekiem, kā arī kredītspējas vērtēšanas pastiprināšana un finanšu pratības veicināšana.

Izstrādāts un 2015.gada 21.maijā Saeimā pieņemts ***Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likums*** (stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī), kura mērķis ir līdzsvarot piegādātāju un mazumtirgotāju intereses, sekmējot attiecību veidošanos starp mazumtirdzniecības uzņēmumiem un piegādātājiem uz godīgu, nediskriminējošu un prognozējamu attiecību pamata, respektējot abu pušu ekonomiskās intereses un panākot lielāku pušu līdztiesību savstarpējo sadarbības līgumu slēgšanas procesā.

Pārskata periodā tika nodrošināta ***tehnisko noteikumu paziņošana*** Eiropas Komisijai un citām dalībvalstīm. Tehnisko noteikumu paziņošanas procedūra ir būtisks elements iekšējā tirgus sekmīgas funkcionēšanas nodrošināšanai un kalpo kā preventīvs, vienots un caurskatāms monitoringa instruments, lai izvērtētu un novērstu tādu prasību noteikšanu normatīvajos aktos, kuras varētu radīt šķēršļus brīvai preču, kā arī informācijas sabiedrības

pakalpojumu apritei. Kopumā pārskata periodā tika paziņoti desmit tehnisko noteikumu projekti, no tiem – divi pakalpojumu jomā un astoņi preču jomā.

Ekonomikas ministrijā izveidotais Latvijas ***SOLVIT*** koordinācijas centrs (alternatīvs mehānisms Eiropas Ekonomiskās zonas iekšējā tirgus problēmu risināšanā) 2015.gadā izskatīšanai ir saņēmis 35 sūdzības. SOLVIT centram iesniegto sūdzību skaits 2015.gadā ir samazinājies par 8%, salīdzinot ar 2014.gadu (38 sūdzības). Lielākā daļa SOLVIT ierosināto lietu saistītas ar personu brīvu kustību Eiropas Savienībā (uzturēšanās atļaujas, vīzas un sociālā nodrošinātība), uzņēmumu iesniegto sūdzību skaits joprojām relatīvi mazs. SOLVIT idejas pamatā ir rast ātru un reālu risinājumu iekšējā tirgus problēmām, kas ir radušās valsts iestāžu darbības rezultātā, nepareizi piemērojot Eiropas Savienības tiesību normas.

Turpinājās ***Vienotā Produktu kontaktpunkta (PCP)*** darbība, kas ir īpašs informācijas sniegšanas kontaktpunkts, kas izveidots saskaņā ar Regulas (EK) Nr.764/2008 nosacījumiem. Tā mērķis ir sniegt informāciju par tehniskajiem noteikumiem, kurus piemēro konkrētam produkta veidam Latvijā, un informāciju par to, vai saskaņā ar Latvijas tiesību aktiem minētajam produkta veidam ir nepieciešama iepriekšēja atļauja. Savukārt, ja tiek saņemts pieprasījums saskaņā ar Regulas (ES) Nr.305/2011 nosacījumiem, mērķis ir, izmantojot skaidrus un viegli saprotamus terminus, sniegt informāciju par noteikumiem Latvijā, ar kuriem tiek izpildītas pamatprasības attiecībā uz būvizstrādājumiem. 2015.gadā Latvijas Produktu kontaktpunkts kopumā ir saņēmis un atbildējis uz 51 informācijas pieprasījumu, galvenokārt par būvproduktiem, elektroiekārtām, ķīmiskām vielām un pārtiku.

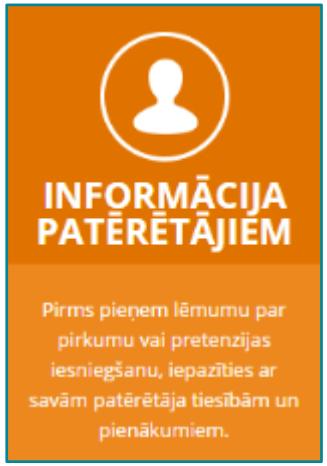

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC) 2015.gadā īstenoja astoņus preču/pakalpojumu ***drošuma un atbilstības uzlabošanas*** projektus būvizstrādājumu, rotaļlietu, mašīniekārtu, spiedieniekārtu, radio un telekomunikāciju galaiekārtu, elektroiekārtu, kā arī vispārējo preču un pakalpojumu drošuma jomā. Tirgus situācijas izpētei tika veikts 271 ***apsekojums*** prioritārajos uzraudzības virzienos, 15 pārbaudes veiktas par cenu norādīšanas kārtības ievērošanu, proti, vai patērētājiem tiek sniegta patiesa un nepārprotama informācija par piedāvāto preču cenām. Pārskata periodā ir veiktas 1 808 pārbaudes, t.sk. reģistrētas 948 ***gāzes balonu*** tirdzniecības vietas PTAC uzturētajā Gāzes balonu tirdzniecības vietu reģistrā. Tirgus uzraudzības ietvaros pārbaudīti 1 914 dažādu preču modeļi, 167 preču modeļi izņemti ***ekspertīzes*** veikšanai (piemēram: elektropreces, būvizstrādājumi, radioiekārtas, rotaļlietas, bērnu preces, kāpnes, šķiltavas). Ekspertīzes rezultāti ir saņemti par 150 modeļiem, no kuriem 53 modeļiem konstatētas neatbilstības normatīvo aktu prasībām.

Ņemot vērā 2013.gada traģiskos notikumus, iebrūkot lielveikala jumtam, un pārbaužu rezultātus būvizstrādājumu jomā, kur konstatētas būtiskas neatbilstības gan visos pārbaudītajos būvlaukumos, gan testējot būvmateriālus, 2014.gadā uzsāktas un 2015.gadā turpinātas uzraudzības un sabiedrības izglītošanas aktivitātes, lai uzlabotu

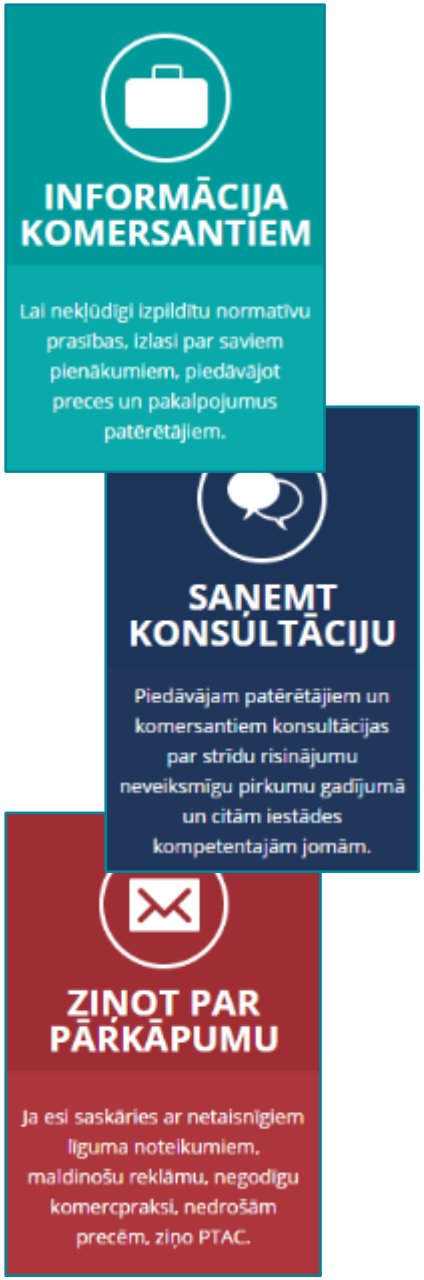

komersantu un būvniecības procesā iesaistīto informētības un profesionalitātes līmeni. Pārskata periodā ir veiktas 49 ***pārbaudes būvobjektos*** un pārbaudīti 294 reglamentētās sfēras ***būvizstrādājumi***. Kopā neatbilstības konstatētas 125 būvizstrādājumu modeļiem, t.sk. 89 būvizstrādājumu modeļi būvobjektā nebija nodrošināti ar atbilstību apliecinošiem dokumentiem. Tas liecina, ka būvdarbu vadītājs un būvuzraugs nav pārbaudījuši būvizstrādājumu ekspluatācijas īpašības un to atbilstību projektā paredzētajam. Ņemot vērā negatīvo tendenci, PTAC organizēja astoņus seminārus būvniecības procesā iesaistīto dalībnieku izglītošanai.

Pārskata periodā veikta ***fasēto preču kontrole*** 52 uzņēmumos, 95 ***bīstamo iekārtu*** uzraudzības pārbaudes un 71 ***mērīšanas līdzekļa*** pārbaude. Turpināts 2014.gadā uzsāktais tirgus uzraudzības projekts *Elektroenerģijas un siltumenerģijas skaitītāju tirgus uzraudzība* starptautiskā sadarbības projekta *MarketSurv MID* ietvaros. Īstenojot projektu, deviņos uzņēmumos veiktas administratīvās pārbaudes 19 mērīšanas līdzekļu modeļiem, četri modeļi tika izņemti ekspertīzei, konstatētas dažāda veida neatbilstības.

PTAC īstenoja arī desmit projektus patērētāju ***ekonomisko interešu aizsardzībai***: (1) komercprakse namu apsaimniekošanas jomā, (2) elektroenerģijas pakalpojumu piedāvāšanā, (3) uztura bagātinātāju piedāvāšanā, (4) elektroniskajā vidē (nepatiesas atsauksmes, distances pakalpojumi, kreditēšanas pakalpojumu cenu salīdzināšanas mājaslapas), (5) kosmētikas līdzekļu jomā, (6) interneta veikalos, piedāvājot būvizstrādājumus, (7) iepirkšanās tiešsaistē, (8) drošības garantijas un līguma noteikumi komplekso tūrisma pakalpojumu jomā, (9) patērētāju maksātspējas izvērtēšana un komercprakse patērētāju kreditēšanas jomā, kā arī (10) parāda atgūšanas pakalpojumu sniedzēju darbības uzraudzība. Izsniegtas 57 ***licences kreditēšanas pakalpojumu*** sniegšanai (trīs jaunas licences un 54 pārreģistrētas), veikta triju ***ārpustiesas parāda atgūšanas pakalpojumu*** sniedzēju licencēšana. Kopumā valsts budžetā iemaksātas valsts nodevas 924 430 *euro* apmērā.

Pārskata periodā PTAC piedalījās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Patērētāju aizsardzības politikas komitejas projektā saistībā ar ***e-komerciju***, lai iegūtu papildu informāciju un padziļinātu priekšstatu par tirdzniecību internetā ar mērķi uzlabot internetā piedāvāto preču drošumu. Projekta gaitā apmeklētas 50 dažādas interneta vietnes, no kurām 43 reģistrētas Latvijā, bet septiņas ārvalstīs. Vietnēs pārbaudīta 271 prece, meklējot nedrošas un tirdzniecībā aizliegtas preces, vērtēts preču marķējums, kā arī izņemti preču paraugi. Tika atklātas 22 nedrošas un aizliegtas preces 12 interneta vietnēs. PTAC sazinājās ar šo mājaslapu īpašniekiem un panāca, ka minēto preču piedāvāšana tika pārtraukta. Tikai 24 no 170 pārbaudītajām precēm bija norādīta visa nepieciešamā informācija un marķējumi, bet no izņemtajiem 11 preču paraugiem piecām precēm tika konstatētas neatbilstības.

Par patērētāju tiesību pārkāpumiem 2015.gadā izskatīti 2 362 ***patērētāju iesniegumi/ sūdzības***. Par preču neatbilstību līguma noteikumiem saņemtas 528 sūdzības, kas ir par 17% mazāk, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Šajā segmentā visvairāk sūdzību saņemtas par elektroprecēm – 21%, kam seko sūdzības par mobilajiem telefoniem – 20% un sūdzības par apaviem – 13%. Par pakalpojumu neatbilstību līguma noteikumiem saņemtas 974 sūdzības,

patērētāji visvairāk sūdzējušies par avio pakalpojumiem – 20%, īres un komunālajiem pakalpojumiem – 19%, un distances līgumu pakalpojumiem – 18%. 2015.gadā uzsāktas 178 lietas par patērētāju kolektīvo interešu pārkāpumiem, t.sk. komercprakses, reklāmas, e–komercijas un līgumu noteikumu jomās.

Pārskata periodā PTAC ir veicis būtisku un pastāvīgu ieguldījumu ***patērētāju informēšanā un izglītošanā***: konsultācijas klātienē, informatīvas aktivitātes dažādos semināros un pasākumos, efektīva un regulāra sadarbība ar Latvijas plašsaziņas līdzekļiem. 2015.gadā patērētājiem un juridiskām personām sniegtas 36 828 konsultācijas, no tām 31 578 konsultācijas – fiziskām personām, 5 000 konsultācijas – juridiskām personām (uzņēmējiem) un 250 konsultācijas sniegtas iestādēm. Nodrošināta aktīva PTAC līdzdalība normatīvā regulējuma pilnveidošanā, sniedzot atzinumus un priekšlikumus par izstrādātajiem likumprojektiem un Ministru kabineta noteikumu projektiem.

Konkurences padome konkurences aizsardzības jomā 2015.gadā kopumā pieņēma 39 lēmumus un pabeidza 18 tirgus uzraudzības. Konstatēti astoņi ***konkurences tiesību pārkāpumi***, par kuriem 29 uzņēmumiem piemēroti naudas sodi, papildus 29 uzņēmumiem izteikti brīdinājumi par iespējamu iesaisti 11 aizliegtu vienošanos epizodēs. Pārskata periodā izbeigtas 16 tiesvedības par pārsūdzētiem Konkurences padomes lēmumiem un 15 gadījumos tiesa atstāja spēkā Konkurences padomes lemto, atzīstot to par pareizu un pamatotu, savukārt vienā gadījumā tiesvedība tika izbeigta pēc administratīvā līguma noslēgšanas ar uzņēmumu.

2015.gadā Konkurences padome pirmo reizi noslēdza ***administratīvos līgumus*** ar likumu pārkāpušiem uzņēmumiem lietas izpētes gaitā vai pat pirms lietas ierosināšanas. Šāds līgums lietas izpētes gaitā tika noslēgts ar Rīgas Brīvostas pārvaldi, kas apņēmās nomaksāt sodu 622 363,40 *euro* apmērā un pārtraukt ilgstošo konkurences kropļošanu velkoņu pakalpojumu tirgū Rīgas brīvostā. Savukārt vēl pirms oficiālas lietas ierosināšanas administratīvais līgums tika noslēgts ar degvielas tirgotājiem, kas nebija savlaicīgi paziņojuši par apvienošanos. Pārskata periodā trijos gadījumos Konkurences padome uzņēmumu strīdus jeb iespējamu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu palīdzēja atrisināt ***pārrunu ceļā***, tā efektīvi novēršot kaitējumu bez formālas, ilgstošas izpētes lietas rosināšanas.

Pārskata gadā konstatētas piecas ***aizliegtas vienošanās*** un tās visas bija ***karteļu shēmas*** starp iepirkumu pretendentiem. Pārkāpumos bija iesaistījušies 26 uzņēmumi un Konkurences padome tiem piemēroja naudas sodus kopumā 305 179,38 *euro* apmērā. Četru pārkāpumu lietu ietvaros daļa uzņēmumu izmantoja ***iecietības programmu*** – jau pēc lietas ierosināšanas atzina savu atbildību pārkāpumā un informēja Konkurences padomi par šā vai cita pārkāpuma epizodēm. Šiem uzņēmumiem iecietības programmas ietvaros tika samazināts naudas sods, kā arī netiks liegtas tiesības piedalīties publiskajos iepirkumos.

Izvērtētas 20 ***apvienošanās*** un vēl trīs paziņotas sadarbības vienošanās. Tādējādi kopumā Konkurences padomes lēmumi ietekmēja konkurences attīstību 18 nozarēs vairāk nekā 2,1 miljrd. *euro* lielā tautsaimniecības segmentā. Turpinājās jau 2014.gadā novērotā tendence, kad visvairāk apvienošanos un atļautu vienošanos notika starp pārtikas

ražotājiem un nelielajiem degvielas mazumtirgotājiem, tā veidojot spēcīgāku konkurenci plašākā teritorijā. Gadījumos, kad apvienošanās var radīt kaitējumu konkurencei, Konkurences padome var noteikt saistošus noteikumus, kas šo kaitējumu novērš. 2015. gadā, atļaujot SIA „Vides investīcijas", SIA „ZMK investīcijas" un SIA „Vides pakalpojumu grupa" apvienošanos, Konkurences padome pirmo reizi iestādes praksē paredzēja struktūras maiņas nosacījumu, liekot reorganizācijas ceļā nodalīt un nodot citiem īpašniekiem biznesa daļu, kas aptver sadzīves atkritumu savākšanu. Pildot šo nosacījumu, darbību uzsāka jauns atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums – SIA "Pilsētvides serviss".

Pārskata periodā pabeigtas 18 ***tirgus uzraudzības***, kurās vērtēta konkurences situācija nozarēs. Daudzās atklātas nepilnības normatīvajā regulējumā, tirgus struktūrā vai tirgus dalībnieku darbībā. Starp nozīmīgākajām izpētēm minamas elektroenerģijas (pēc tirgus atvēršanas mājsaimniecību segmentā), medicīnisko pakalpojumu, apsardzes pakalpojumu, apbedīšanas pakalpojumu, kafijas tirgus, ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecība lielveikalu vidē. Aktualizējoties diskusijām par lielāko telekomunikāciju uzņēmumu apvienošanu, Konkurences padome veica darījuma priekšizpēti un informēja par būtiskajiem riskiem – galvenās bažas rada šo uzņēmumu konkurences likvidēšana interneta tirgus mājsaimniecību segmentā.

2015.gadā Konkurences padome izstrādāja rekordlielu ***vadlīniju*** skaitu – kopumā sešas. Uzņēmumu rīcībā nodotas vadlīnijas par to, kā pareizi sagatavot apvienošanās ziņojumus, kad telpu noma tiek uzskatīta par apvienošanos, par mutvārdu uzklausīšanas procesu, jaunā mazumtirdzniecības regulējuma piemērošanu. Lietu prioritizācijas stratēģijā skaidrots, kā Konkurences padome nosaka prioritāri pētāmos jautājumus. Savukārt vadlīnijās valsts un pašvaldību lēmumu pieņēmējiem skaidrots, kā pieņemt tādus lēmumus, kas nerada nepamatotus konkurences ierobežojumus.

Vērtējot Latvijas gatavību pievienoties ***OECD Konkurences komitejai***, organizācija pērn izvērtēja Latvijas konkurences politiku un Konkurences padomes darbu. OECD atzina Konkurences padomi par profesionālu un efektīvu institūciju konkurences politikas ieviešanā un labākās starptautiskās prakses pārņemšanā, taču aicināja valsti stiprināt iestādes neatkarību, resursus un nodrošināt tai iespēju vērsties pret publisku personu radītajiem konkurences ierobežojumiem. 2015.gadā pirmo reizi Konkurences padome tika iekļauta prestižajā *Global Competition Review* pasaules vadošo konkurences iestāžu reitingā, saņemot augsto trīs zvaigžņu novērtējumu (no apmēram 140 pasaules konkurences iestādēm reitingā tiek iekļautas 36, kas atzītas par vadošajām savu darba rezultātu un organizācijas efektivitātes dēļ).

Mērķis – nodrošināt efektīvu atbilstības novērtēšanas sistēmu Latvijas uzņēmēju konkurētspējai

Lai nodrošinātu produktu un pakalpojumu atbilstību, sekmējot komersantu konkurētspējas pieaugumu un starpvalstu tirdzniecības šķēršļu mazināšanu, nacionālo ***standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas*** institūciju funkcijas un uzdevumus pārskata gadā veica Ekonomikas ministrijas pārraudzībā esošās kapitālsabiedrības SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" neatkarīgās struktūrvienības: Standartizācijas birojs, Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs un Metroloģijas birojs.

Standartizācijas birojs (LVS) 2015.gadā adaptējis 1 363 Eiropas standartus, latviešu valodā iztulkoti 23 obligāti piemērojamie standarti, t.sk. 14 Eirokodeksi. Izstrādāti un reģistrēti 18 Eirokodeksu nacionālie pielikumi. Nodibinātas četras jaunas Standartizācijas tehniskās komitejas (STK): *Projektu, programmu un projektu portfeļu vadība* (LVS/STK 53), *Elektroniskie rēķini* (LVS/STK 54), *Privātās apsardzes pakalpojumi* (LVS/STK 55) un *Būvju informācijas modelēšana* (LVS/STK 56). Turpinās darbs pie LVS informācijas sistēmas pilnveidošanas, lai uzlabotu tās veiktspēju un drošību, paaugstinātu pakalpojumu kvalitāti un daudzveidību un nodrošinātu labāku standartu projektu izsekojamību un standartizācijas procesu pārskatāmību. LVS informācijas sistēmas ietvaros dažādi standartizācijas pakalpojumi sniegti 4 150 juridiskām un fiziskām personām.

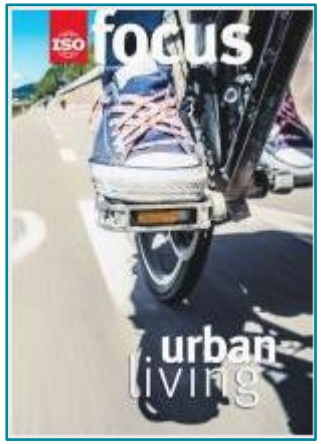

LVS pārraudzībā darbību turpina ***standartu projektu komentēšanas*** vietne (http://viedoklis.lvs.lv/), nodrošinot uzņēmējiem, nozaru ekspertiem un ikvienam interesentam iespēju paust savu viedokli par Latvijas un Eiropas standartu projektiem. E-komentēšanas vietne tapusi Eiropas uzņēmējdarbības un inovāciju programmas (*European Entrepreneurship and Innovation Programme*) ietvaros ar mērķi veicināt uzņēmēju, īpaši mazo un vidējo uzņēmumu iesaistīšanos Eiropas standartizācijas procesos. LVS mājaslapā (https://www.lvs.lv/) regulāri tiek publicēta informācija par standartizācijas aktualitātēm Latvijā un pasaulē, sadaļā "Standartizācija" izveidotas divas jaunas apakšsadaļas – "Apmācības" un "Horizon", kuru saturs paredzēts STK ekspertiem, studentiem, uzņēmējiem, u.c. mērķgrupām. Noslēgtā sadarbības līguma ietvaros par informācijas apmaiņu ar Latvijas Vēstnesi, LVS mājaslapā publicēti 22 piemērojamo standartu saraksti un saites uz 19 Ministru kabineta noteikumiem, kuros ir tiešās vai netiešās atsauces uz standartiem.

LVS sadarbībā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru (LIAA), Apvienoto pētniecības centru (*Joint Research Centre*), Eiropas Izpētes un tehnoloģiju organizāciju asociāciju (*European Association of Researche and Technology Organisations*) un CEN 2015.gada 3.jūnijā rīkoja ***forumu*** *Standarti būvniecībā.* Pasākuma mērķis bija rosināt kvalitatīvu diskusiju par zinātnes un pētniecības lomu standartizācijā un par to, kā standarti nodrošina zināšanu pārnesi no pētniecības uz praksi būvniecības nozarē, veicināt izpratni par standartizācijas ieguvumiem no pētniecības un inovāciju procesiem. Forumā piedalījās 75 dalībnieki no vairāk nekā 12 valstīm. Organizējot vairākus ***informatīvos un izglītojošos*** pasākumus dažādām mērķauditorijām, LVS pārstāvji piedalījās kā lektori Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) rīkotajā diskusijā par vienotajiem e-rēķina standartiem, Būvniecības valsts kontroles biroja organizētajā pasākumā pašvaldību darbiniekiem, seminārā *Latvijas būvnormatīvu sistēma pēc 1.jūlija: sagaidāmās izmaiņas un ar tām saistītie izaicinājumi* LTRK biedriem, LIAA seminārā *Jauno uzņēmēju meistarklase*, Baltijas standartizācijas forumā (Lietuvā) un seminārā uzņēmējiem *Latvijas būvnormatīvu sistēma un standarti: izmaiņas un ar tām saistītie izaicinājumi* Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrā, Jelgavā.

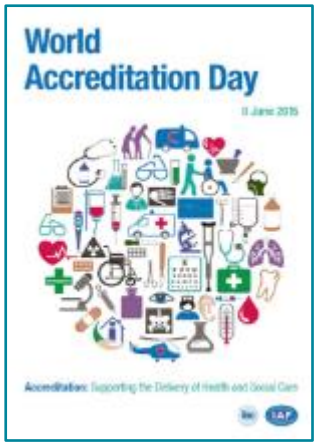

Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs (LATAK) 2015.gadā ir nodrošinājis nacionālās akreditācijas sistēmas darbību saskaņā ar Eiropas akreditācijas kooperācijas (EA) Daudzpusējās atzīšanas līgumu (MLA), likumu *Par atbilstības novērtēšanu* un saistītajiem normatīvajiem aktiem, novērtējot, akreditējot un uzraugot testēšanas un kalibrēšanas laboratorijas, sertificēšanas un inspicēšanas institūcijas, veicinot nacionālo laboratoriju līdzdalību starptautisko starplaboratoriju salīdzinošās testēšanas programmās un organizējot prasmes pārbaudes, pārstāvot Latviju starptautiskajās akreditācijas organizācijās, kā arī uzturot un aktualizējot akreditēto institūciju informatīvo bāzi. Pēdējo gadu laikā akreditēto institūciju skaita pieaugums liecina par ***akreditācijas procesa nozīmīgumu*** un stabilitāti atbilstības novērtēšanas jomā. Arvien jaunās jomās tiek ieviesta atbilstības novērtēšanas sistēma, tādējādi akreditācija kļūst par priekšnoteikumu institūcijas darbības atbilstības novērtēšanai tirgū.

2015.gadā LATAK uzsāka akreditāciju ***jaunās jomās***: radioloģisko ierīču elektrodrošības pārbaudes un funkciju atbilstības testēšana un novērtēšana (reglamentētā sfēra, Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumi Nr.482 *Noteikumi par aizsardzību pret jonizējošo starojumu medicīniskajā apstarošanā*), rūpniecisko energoauditoru akreditācija (reglamentētā sfēra, Ministru kabineta 2013.gada 12.marta noteikumi Nr.138 *Noteikumi par rūpniecisko energoauditu*), gaismekļu fotometriskie un kolorimetriskie mērījumi (nereglamentētā joma). Tāpat 2015.gadā LATAK pārvērtēja atbilstības novērtēšanas institūciju atbilstību standarta ISO 9001:2015 un standarta ISO 14001:2015 jaunām prasībām.

Nacionālajā akreditācijas sistēmā 2015.gadā ***akreditācijas statuss*** uzturēts 280 atbilstības novērtēšanas institūcijām (piecas no tām pārrobežu akreditācijas), akreditētas 27 jaunas atbilstības novērtēšanas institūcijas, apturēta akreditācija četrām un atcelta akreditācija astoņām atbilstības novērtēšanas institūcijām. Pārskata periodā noorganizētas divas akreditācijas nozares tehniskās komitejas personu sertifikācijas jomā, divas Nacionālās Akreditācijas padomes sēdes, kā arī viena Latvijas Nacionālās akreditācijas padomes Komitejas sēde, kurā izvērtēti riski saistībā ar LATAK darbību.

Uzsākts projekts ***LATAK akreditācijas procesu un atbalsta informācijas sistēmas izstrāde un ieviešana***, kura ietvaros izstrādāta LATAK informācijas sistēmas arhitektūra, tehniskā specifikācija LATAK akreditācijas procesu un atbalsta informatīvajai sistēmai. Pārskata pariodā uzsākts darbs arī pie LATAK akreditācijas procedūru pārskatīšanas ar mērķi nodrošināt procedūru pārskatāmību, vienlaikus ar akreditācijas dokumenta pilnveidošanu tiek pārstrādātas LATAK veidlapas, kuru saturs 2016.gadā tiks digitalizēts jaunajā informācijas sistēmā.

Kompetences uzturēšanas un pilnveidošanas nolūkos LATAK ar Lietuvas, Igaunijas un Baltkrievijas akreditācijas institūcijām noslēgto ***sadarbības līgumu*** ietvaros īsteno ekspertu apmaiņas un apmācības, kā arī pieredzes apmaiņas pasākumus, lai pilnveidotu un stiprinātu akreditācijas procedūras un organizētu kopīgas prasmes pārbaudes.

Nacionālās metroloģijas institūcijas uzdevumu un funkciju izpildi līdz 2015.gada 31.decembrim veica SIA "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" struktūrvienība – Metroloģijas birojs (LATMB). LATMB

nodrošināja un attīstīja mērījumu ticamību un izsekojamību, pildot likuma *Par mērījumu vienotību* noteiktos uzdevumus metroloģijas jomā.

2015.gadā tika izvērtēta atbilstība un sertificēti 13 ***mērīšanas līdzekļu tipi***, regulāri aktualizēts apstiprināto tipu saraksts LATMB mājaslapā http://lnmc.lv/. Veikti visi nepieciešamie pasākumi kalibrēšanas un mērīšanas spēju starptautiskās atzīšanas uzturēšanai, izmantojot Starptautiskā svaru un mēru biroja (BIPM) datu bāzi. LATMB uztur starptautiskajām prasībām atbilstošus 11 ***mērvienību etalonus*** (masas, garuma, leņķa, elektriskos u.c.). Pārskata gadā tika veikta trīs nacionālo mērvienību etalonu kalibrēšana ārvalstu nacionālajās metroloģijas institūcijās.

Virkne Eiropas Savienības harmonizētu tiesību aktu nosaka obligātu vai brīvprātīgu ***paziņoto institūciju*** iesaisti atbilstības novērtēšanas procesā. Līdz ar to paziņotās iestādes statusa piešķiršana ir obligāts priekšnoteikums, lai atbilstības novērtēšanas institūcijas būtu tiesīgas piedalīties atbilstības novērtēšanas procesā gan vietējā, gan arī Eiropas Savienības līmenī. Atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei, Ekonomikas ministrija ir nodrošinājusi paziņošanas komisijas sekmīgu funkcionēšanu. Kopumā 2015.gadā sasauktas desmit paziņošanas komisijas sēdes, kuru laikā paziņošanas komisija izvērtēja vai atkārtoti izskatīja 21 atbilstības novērtēšanas institūciju iesniegumu. 2015.gadā tika paziņota viena jauna atbilstības novērtēšanas institūcija, kā arī tika atsaukts paziņotās institūcijas statuss vienai atbilstības novērtēšanas institūcijai.

2.8. Enerģētikas nozares attīstība un energoefektivitāte

Mērķis – īstenot ilgtspējīgu, drošu un ekonomiski pamatotu ilgtermiņa enerģētikas politiku

Ekonomikas ministrija 2015.gadā turpināja darbu pie *Enerģētikas stratēģijā 2030* nospraustā konkurētspējīgas ekonomikas mērķa**,** veidojot sabalansētu, efektīvu, uz tirgus principiem balstītu enerģētikas politiku. Balstoties uz *Enerģētikas stratēģijā 2030* noteiktajiem enerģētikas politikas attīstības virzieniem, 2015.gadā izstrādātas un Ministru kabinetā 2016.gada 9.februārī apstiprinātas ***Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2016.-2020.gadam***.

Elektroenerģijas sektorā notika būtiska virzība uz enerģijas tirgus tālāku liberalizāciju un konkurences nodrošināšanu tajā. Elektroenerģijas tirgus Latvijā tika pilnībā atvērts no 2015.gada 1.janvāra, atceļot regulētus elektroenerģijas tarifus mājsaimniecībām un pārtraucot elektroenerģijas subsidēšanu. Turpmāk visiem elektroenerģijas lietotājiem ir ļauts izvēlēties sev izdevīgāko piedāvājumu starp dažādiem pakalpojumu sniedzējiem, tostarp arī tirgotāja dažādiem elektroenerģijas piedāvājumu plāniem vai pakalpojumu komplektiem. Lai tirgus atvēršanas rezultātā netiktu negatīvi ietekmētas sociāli mazaizsargātākās sabiedrības grupas, Ministru kabinetā 2015.gada 1.decembrī pieņemti noteikumi Nr.681 *Kārtība, kādā sniedz aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojumu un atbildīgās institūcijas sniedz informāciju par aizsargātā lietotāja statusu*. Noteikumi nosaka, ka ***aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojums*** trūcīgai vai maznodrošinātai ģimenei (personai), ģimenei (personai),

kuras aprūpē ir bērns ar invaliditāti, vai personai ar I invaliditātes grupu ir – ne vairāk kā 100 kilovatstundu elektroenerģijas tirdzniecība par cenu 0,0131 *euro* par vienu kilovatstundu katrā norēķinu periodā (kalendāra mēnesī). Savukārt daudzbērnu ģimenei ir paredzētas tiesības iegādāties 300 kilovatstundas elektroenerģijas par samazinātu cenu.

Būtiska virzība notika arī ***elektroenerģijas infrastruktūras*** attīstībai kā nacionālā, tā reģionālā līmenī, kas nepieciešama gan enerģētiskā drošuma, gan tirgus darbības stiprināšanai. Ministru kabineta 2015.gada 17.marta sēdē tika pieņemti divi lēmumi jautājumos par nacionāli svarīgu infrastruktūras projektu turpmāko virzību: (1) *Par elektrotīklu pārvades savienojuma „Kurzemes loks" 3.posma "Tume – Rīga (Imanta)" rekonstrukcijai un jaunbūvei paredzētās darbības akceptu*; (2) *Par nacionālo interešu objekta statusa noteikšanu elektrotīklu pārvades savienojuma „Kurzemes loks" 2. un 3.posmam "Dundaga – Tume – Rīga (Imanta)"*. Ministru kabineta rīkojums par nacionālo interešu objekta statusa piešķiršanu ir uzskatāms par veidu kā valsts realizē politisko izšķiršanos saistībā ar plānoto valsts attīstību enerģētikas jomā.

2015.gada nogalē darbību uzsāka divi Baltijas reģionam nozīmīgi ***elektroenerģijas starpsavienojumi*** *NordBalt* (savienojot Lietuvu un Zviedriju) un *LitPolLink* (savienojot Lietuvu ar Poliju). Projektu īstenošana ir būtiska vairāku Ekonomikas ministrijas mērķu izpildei – veicināt konkurētspējas elektroenerģijas cenas, nodrošināt energoapgādes drošumu ar piegāžu dažādošanu un sekmēt infrastruktūras attīstību tālākai Eiropas Savienības enerģijas tirgus integrācijai. Šo projektu īstenošana veicinās Latvijas elektroenerģijas cenu samazināšanos, tuvinoties Skandināvijas cenu līmenim, atbilstoša tendence vērojama jau 2016.gada sākumā.

Dabasgāzes sektorā 2015.gads bija nozīmīgs tādu uzdevumu īstenošanā kā tālāka tirgus liberalizācijas un konkurences veicināšana, kā arī energoapgādes drošuma stiprināšanai. Dabasgāzes tirgus liberalizācijas procesa ietvaros 2015.gada 3.martā Ministru kabinets apstiprināja ceļa karti dabasgāzes ***tirgus reformai*** (informatīvais ziņojums *Par dabasgāzes tirgus reformu*), kā arī pieņēma lēmumu par dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora nodalīšanas modeli (pilnu īpašumtiesību nodalīšana), kurš paredz šādus termiņus: (1) 2017.gada 3.aprīlis, kad jāizveido juridiski neatkarīga kapitālsabiedrība, kas nodrošina dabasgāzes pārvades sistēmas operatora un uzglabāšanas sistēmas operatora pakalpojumus; (2) 2017.gada 31.decembris, kad ir pilnībā jāpabeidz dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora īpašumtiesību nodalīšana. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padome 2015.gada 10.septembrī apstiprināja dabasgāzes pārvades sistēmas un Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumus, atrunājot skaidrus trešo pušu piekļuves nosacījumus gāzes apgādes svarīgākai infrastruktūrai Latvijā. Savukārt 2016.gada 11.februārī tika pieņemti grozījumi *Enerģētikas likumā*, kas paredz tiesisko ietvaru, kā nodrošināt dabasgāzes pārvades sistēmas operatora un uzglabāšanas sistēmas operatora nodalīšanu no tirdzniecības, kā arī tālākā posmā īstenot pilnu īpašumtiesību nodalīšanu. Papildus noteiktas prasības un pienākumi tirgus dalībniekiem, darbojoties atvērtā dabasgāzes tirgū, kad lietotājiem pastāv iespēja brīvi izvēlēties dabasgāzes tirgotāju.

Latvijas enerģētiskā drošuma stiprināšanai gāzes sektorā būtiski turpināt strādāt pie ***gāzes piegādes*** ceļu un avotu dažādošanas. Šī uzdevuma īstenošanai ir būtisks Eiropas Savienības Kopīgo interešu projekta statusu ieguvušais Lietuvas-Polijas gāzes starpsavienojuma projekts (GIPL), par kura finansēšanu 2015.gada 15.oktorbī tika parakstīta vienošanās starp Lietuvas gāzes pārvades operatoru *Amber Grid*, Polijas gāzes pārvades sistēmas operatoru *Gaz Systems* un Eiropas Savienības Inovāciju un infrastruktūras savienojumu izpildaģentūru (INEA).

Pamatojoties uz Enerģētikas likuma 72.panta otrajā daļā noteikto, Ekonomikas ministrija katru gadu līdz 1.jūnijam izsludina atklātu konkursu par ***drošības rezervju pakalpojumu*** sniegšanu. Atklātā konkursa nolikumā tiek iekļauts aprēķinātais nepieciešamais drošības rezervju apjoms tīrā importa dienas vidējam daudzumam 90 dienām, kā to nosaka Direktīvas 2009/119/EK, ar ko dalībvalstīm uzliek pienākumu uzturēt jēlnaftas un/vai naftas produktu obligātas rezerves, nosacījums, ka dalībvalstij Eiropas Savienības teritorijā ir jānodrošina naftas krājumu apjoms, kurš ir lielāks no diviem piedāvātajiem Eiropas Komisijas aprēķinu variantiem – 90 dienām tīrā importa dienas vidējam daudzumam vai 61 dienai dienas vidējam iekšzemes patēriņam. 2015.gada izsludinātā atklātā konkursa rezultātā Ekonomikas ministrija ar septiņiem komersantiem ir noslēgusi vienu vispārīgo vienošanos un septiņus līgumus par drošības rezervju pakalpojuma sniegšanu valsts (Latvijas Republika) naftas produktu rezervju izveidei, tādejādi nodrošinot, ka laika posmā no 2015.gada 1.jūlija līdz 2016.gada 30.jūnijam tiek uzturēts šāds naftas produktu krājumu apjoms: (1) I kategorija (benzīns) 58 000 tonnas; (2) II kategorija (dīzeļdegviela) 270 374 tonnas. Noslēgto līgumu ietvaros drošības rezervju pakalpojums tiek nodrošināts Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Beļģijas Karalistes un Nīderlandes Karalistes teritorijā. Komersanti maksā valsts nodevu par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu. No 2015.gada 1.jūlija par katru iepriekšējā kalendāra mēnesī realizēto un patērēto I, II un III kategorijas naftas produktu tonnu tiek piemērota viena valsts nodevas likme 11,36 *euro*. Ar katru gadu palielinās nepieciešamais drošības rezervju apjoms – 2012./2013.gadā tas bija 230 820,24 tonnas, 2013./2014.gadā tas ir palielinājies par 37% un bija 315 990,48 tonnas, bet 2014./2015.gadā tas palielinājies par 3,6% un bija 327 644 tonnas, 2015./2016.gada palielinājums veido 0,22% un ir 328 374 tonnas.

Naftas ieguves jomā 2015.gada 22.decembrī tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.805 *Noteikumi par ogļūdeņražu meklēšanu, izpēti un ieguvi*. Noteikumi izstrādāti, pamatojoties uz vairāku personu ierosinājumu noteikt licences laukumus ogļūdeņražu izpētei un ieguvei jūrā un sauszemē. Attiecīgi noteikumi nosaka ogļūdeņražu meklēšanas, izpētes un ieguves licencēšanas vispārīgo kārtību, licences laukuma noteikšanas un paplašināšanas kārtību, ogļūdeņražu izpētes un ieguves darbu licencēšanas komisijas darba organizāciju un funkcijas, vides aizsardzības prasības ogļūdeņražu izpētei un ieguvei jūrā un sauszemē u.c.

Saskaņā ar Mobilizācijas likuma 9.panta 7.punkta "b", "c" un "d" apakšpunktu 2015.gada 1.decembrī ir izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.673 *Noteikumi par Nacionālo bruņoto spēku, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta un mobilizējamo civilās aizsardzības formējumu nodrošināšanu ar degvielu valsts apdraudējuma gadījumā*. Dotie noteikumi nosaka

tiesisko regulējumu Nacionālo bruņoto spēku, valsts dienestu un mobilizācijas civilās aizsardzības formējumu nodrošināšanai ar degvielu valsts apdraudējuma gadījumā, tādējādi sekmējot valsts aizsardzības un iedzīvotāju izdzīvošanas nodrošināšanu valsts apdraudējuma situācijā. Savukārt 2015.gada 22.decembrī tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.755 *Noteikumi par iedzīvotāju nodrošināšanu ar pirmās nepieciešamības precēm valsts apdraudējuma gadījumā*, atrunājot pirmās nepieciešamības rūpniecības preces, ar kurām valsts apdraudējuma gadījumā jānodrošina Latvijas iedzīvotāji. Pirmās nepieciešamības rūpniecības preču nodrošināšana valsts apdraudējuma gadījumā plānota, slēdzot pakalpojuma līgumus ar komersantiem par atliktām piegādēm par noteiktu pirmās nepieciešamības preču apjoma piegādi vai iekļaujot tās valsts materiālās rezervēs.

2015.gadā Ekonomikas ministrija turpināja darbu pie Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti prasību ieviešanas nacionālajos normatīvajos aktos, tostarp virzot izskatīšanai Saeimā likumprojektus ***Energoefektivitātes likums***, *Grozījumi Publisko iepirkumu likumā*, *Grozījumi Ēku energoefektivitātes likumā*.

Pārskata periodā pieņemti Ministru kabineta 2015.gada 14.jūlija noteikumi Nr.395 *Kārtība, kādā energoietilpīgi apstrādes rūpniecības uzņēmumi iegūst tiesības uz samazinātu līdzdalību obligātā iepirkuma komponentes maksājumam*, nolūkā sekmēt energoietilpīgu apstrādes rūpniecības uzņēmumu starptautisko konkurētspēju. Noteikumu piemērošana praksē būs iespējama pēc valsts atbalsta mehānisma saskaņošanas ar Eiropas Komisiju 2016.gadā ar tā atbilstību Eiropas Savienības iekšējā tirgus normām. Ministru kabinets 2015.gada 31.augustā pieņēma konceptuālo ziņojumu *Kompleksi pasākumi elektroenerģijas tirgus attīstībai*, paredzot pasākumus elektroenerģijas ***obligātā iepirkuma komponentes*** saglabāšanai 26,79 *euro*/MWh apmērā līdz 2020.gadam. Ministru kabinets arī ir pieņēmis lēmumu, ka līdz 2020.gadam netiek izsniegtas jaunas atļaujas pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros un tiesības saņemt garantētu maksu par elektrostacijā uzstādīto elektrisko jaudu (Ministru kabineta 2015.gada 15.decembra noteikumi Nr.741 un Nr.742).

Lai paaugstinātu siltumenerģijas ražošanas efektivitāti, samazinātu siltumenerģijas zudumus pārvades un sadales sistēmās un sekmētu fosilo kurināmā veidu aizvietošanu ar atjaunojamajiem kurināmajiem, Kohēzijas fonda ietvaros aktivitātes ***Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai*** 6.kārtā apstiprināti 42 projekti par kopējo atbalsta summu 17,364 milj. *euro* apmērā. Kopumā aktivitātē līdz 2015.gada 31.decembrim ir noslēgti 132 līgumi par projektu īstenošanu ar kopējo Kohēzijas fonda finansējumu 75,198 milj. *euro,* t.sk. pabeigti ir 83 projekti ar finansējumu 75,038 milj. *euro* apmērā. Eiropas Savienības fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā līdz 2015.gada beigām ERAF aktivitātes ***Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi*** ietvaros ir pabeigti 662 projekti ar kopējo ERAF finansējumu 64,689 milj. *euro*. Savukārt ERAF aktivitātes ***Sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības pasākumi*** ietvaros visu – 55 projektu īstenošana ir pabeigta par kopējo ERAF finansējumu 5,164 milj. *euro.*

Lai veicinātu labo praksi ēku energoefektivitātes jomā, sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un žurnālu "Būvinženieris" organizēts konkurss ***Energoefektīvākā ēka Latvijā 2015***, nosakot

energoefektīvākās ēkas šādās nominācijās – *Energoefektīvākā renovētā daudzdzīvokļu ēka* (1.vieta – daudzdzīvokļu māja Liepājā, Ventas iela 2), *Energoefektīvākā daudzdzīvokļu ēka – jaunbūve* (1.vieta – jaunbūve Rīgā, Grostonas iela 17) un *Energoefektīvākā industriālā ēka* (1.vieta – AS "VALMIERAS STIKLAŠĶIEDRA" teksturēšanas nodaļas ēka Valmierā, Cempu iela 13), papildu informācija par konkursu un laureātiem publicēta tīmekļa vietnē http://www.energoefektivakaeka.lv/.

Informatīvās kampaņas ***Dzīvo siltāk*** ietvaros pārskata gadā ministrija organizēja Eiropas Savienības Būvniecības nedēļas diskusiju *Energoefektivitāte daudzdzīvokļu mājās – kā ieinteresēt un iesaistīt sabiedrību?*, sadarbībā ar Latvijas Namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju asociāciju izstāžu „Māja" un „Māja. Dzīvoklis." laikā organizēts pasākums par aktualitātēm daudzdzīvokļu māju atjaunošanā. Lai sabiedrībai būtu vieglāk pieejami informatīvie materiāli par mājokļu renovāciju, Ekonomikas ministrija aktīvi izmanto www.twitter.com/siltinam, www.facebook.com/dzivosiltak, www.slideshare.net/siltinam, www.youtube.com/siltinam un www.draugiem.lv.

2015.gadā ir uzsākta vairāku Ekonomikas ministrijas pārziņā esošo Eiropas Savienības fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda energoefektivitātes paaugstināšanas atbalsta pasākumu izstrāde: (1) Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšana – 141 milj. *euro* (ERAF); (2) Valsts ēku energoefektivitātes paaugstināšana – 97,85 milj. *euro* (ERAF); (3) Industriālo ēku energoefektivitātes paaugstināšana – 32,55 milj. *euro* (Kohēzijas fonds).

2.9. Mājokļu politikas ieviešana

Mērķis – veicināt mājokļa kvalitāti un pieejamību, nodrošinot normatīvo bāzi efektīvai dzīvojamo māju pārvaldīšanai

Lai atvieglotu ģimenēm ar bērniem iespēju nodrošināt pirmo iemaksu kredītam ***mājokļa iegādei vai būvniecībai***, akciju sabiedrība „Attīstības finanšu institūcija Altum" saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 5.augusta noteikumiem Nr.443 *Noteikumi par valsts palīdzību dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai* izsniedz galvojumus personām, ar kurām kopā dzīvo un kuru apgādībā ir vismaz viens nepilngadīgs bērns. Sākot no programmas darbības uzsākšanas brīža tās ietvaros kopumā ir atbalstītas 2 419 ģimenes, kurās kopā ir 3 516 bērni.

Programmai ir būtiska ietekme uz hipotekārās kreditēšanas tirgu kopumā – 2015.gada 4.ceturksnī mājokļu galvojumi ir piesaistīti trešajai daļai jeb 33% no jauna izsniegto kredītu apjoma mājokļa iegādei, remontam un rekonstrukcijai, savukārt 2016.gada 1.ceturksnī – 50% no kopējo aizdevumu skaita. Mājokļu programmas ietvaros pieejamo līdzekļu apjoms ir ierobežots un Ekonomikas ministrija strādā pie risinājuma, lai nodrošinātu galvojumu izsniegšanu visām personām, kuras vēlas izmantot valsts sniegto atbalstu.

Ministru kabinets 2015.gada 15.septembrī pieņēma noteikumus Nr.524 *Kārtība, kādā nosaka, aprēķina un uzskaita katra dzīvojamās mājas īpašnieka maksājamo daļu par* ***dzīvojamās mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem***. Noteikumos apkopotas praksē izplatītākās metodikas, kuras jau izmanto pārvaldnieki un pakalpojumu sniedzēji katra dzīvokļu īpašnieka maksājamās daļas aprēķināšanai. Minētā kārtība neietekmē pastāvošās tiesiskās attiecības, t.i. praksē pastāvošās pielīgtās vai ar normatīvo aktu noteiktās norēķinu kārtības, kuras šobrīd tiek izmantotas katra dzīvojamās mājas īpašnieka maksājamās daļas par saņemto pakalpojumu noteikšanai. Tādēļ dzīvojamās mājas īpašnieki varēs izvēlēties noteikumos paredzētās metodikas vai kritērijus tikai gadījumos, ja dzīvokļu īpašnieki vēlēsies noslēgt jaunu līgumu ar attiecīgā pakalpojumu sniedzēju.

Saeima 2015.gada 30.novembrī pieņēma grozījumus ***Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā*** un *Pievienotās vērtības nodokļa likumā*, lai atbilstoši Padomes 2006.gada 28.novembra direktīvai 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu no 2016.gada 1.jūlija izslēgtu nosacījumu, kas paredz dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pakalpojuma atbrīvojumu no pievienotās vērtības nodokļa. Grozījumi Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā veikti, precizējot regulējumu, kas ir saistīts ar pārvaldīšanas izdevumiem, lai novērstu tādas situācijas, kad ar pievienotās vērības nodokli tiek aplikti maksājumi par tādiem darījumiem, kas nav uzskatāmi par apliekamiem ar pievienotās vērtības nodokli.

2015.gadā izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts ***Dzīvojamās telpas īres maksā ietilpstošo apsaimniekošanas izdevumu aprēķināšanas metodika*** (noteikumi pieņemti 2016.gada 12.aprīlī), paredzot kārtību, kādā aprēķina likuma *Par dzīvojamo telpu īri* 11.panta ceturtajā daļā minētos apsaimniekošanas izdevumus.

2.10. Būvniecība nozares attīstība

Mērķi – veicināt ilgtspējīgas būvniecības nozares attīstību, sekmējot kvalitatīvu un energoefektīvu būvniecību, nodrošinot labvēlīgu un konkurētspējīgu uzņēmējdarbības vidi nozarē;

– nodrošināt efektīvu būvniecības normatīvo bāzi atbilstoši Eiropas Savienības prasībām un tirgus interesēm;

– pilnveidot operatīvu būvniecības informācijas apriti, izveidojot efektīvu Būvniecības informācijas sistēmu

Būvniecības nozarē 2015.gadā ir apstiprināti visi ar jauno ***Būvniecības likumu*** saistītie Ministru kabineta noteikumi, kas būtiski maina līdzšinējo būvniecības kārtību, īpašu uzsvaru liekot uz būvdarbu organizēšanas procesu un iesaistīto pušu atbildību, vienlaicīgi samazinot birokrātisko procedūru skaitu.

Ministru kabinetā 2015.gada 22.decembrī apstiprināti noteikumi Nr.804 par grozījumiem ***Vispārīgos būvnoteikumos***, papildinot jau iepriekš noteiktos būvniecības dalībnieku – pasūtītāja, būvprojekta izstrādātāja, autoruzrauga un būvuzrauga pienākumus, kā arī precizējot būvniecības procesa nosacījumus. Sagatavoti grozījumi ***Ēku būvnoteikumos***, kuros plānots mainīt atsevišķu lēmumu pieņemšanas termiņus un vienkāršotās atjaunošanas īstenošanas termiņu (no 2 gadiem uz 3 gadiem), harmonizēt atsevišķu punktu redakcijas ar citiem normatīvajiem aktiem, skaidrojot lietoto terminoloģiju, piemēram, “būvdarbu garantija”,

"būvprojekta izstrādātājs", kā arī precizēt regulējumu, kādos gadījumos vēl nav nepieciešama būvniecības ieceres dokumentācija, kā arī nosakot kritērijus sezonas ēkām, kādos gadījumos sezonas ēkas būvniecību var veikt bez būvniecības ieceres dokumentācijas un kādos nepieciešams saskaņojums ar būvvaldi.

Tika sagatavoti grozījumi arī ***Ostu hidrotehnisko, siltumenerģijas, gāzes un citu atsevišķi neklasificētu inženierbūvju būvnoteikumos***, kas paredz precizēt atsevišķu punktu un veidlapu redakcijas, lai harmonizētu tās ar citiem normatīvajiem aktiem. Ir pārskatīti gadījumi, kad nebūtisku būvdarbu veikšanai nav nepieciešama būvniecības dokumentācija vai atvieglota kārtība, piemēram, inženiertīklu pievadu būvdarbiem.

Saskaņā ar ***Eirokodeksa standartu nacionālo ieviešanas plānu*** no 2015.gada 1.jūnija būvkonstrukciju projektēšanā tiek nodrošināta pāreja uz Eirokodeksa standartiem, ir iztulkoti un LVS sistēmā reģistrēti 58 Eirokodeksa pamatstandarti, standartu labojumi un papildinājumi, kā arī tika apstiprināti astoņi Latvijas būvnormatīvi būvkonstrukciju projektēšanai. Eirokodeksa standartu nacionālā ieviešana veikta, izpildot Eiropas Komisijas Rekomendācijas 2003/887/EK par Eirokodeksa ieviešanu un izmantošanu būvēs un nesošajās konstrukcijās.

Ņemot vērā būvniecības regulējuma izmaiņas un standartu pieaugošo lomu būvniecības jomā, 2015.gadā Standartizācijas birojs sadarbībā ar Ekonomikas ministriju būvkomersantu reģistrā reģistrētajiem būvkomersantiem izveidoja pakalpojumu ***Standartu lasītava*** – attālinātu piekļuvi vairāk nekā 3 000 būvniecības standartiem. Standartu lasītavā pieejami nacionālie (LVS) standarti, adaptētie Eiropas (EN) un starptautiskie (ISO, IEC) standarti, lasītavas pakalpojums būvkomersantiem no 2015.gada 1.novembra līdz 2016.gada 15.februārim nodrošināts bez maksas.

Būvspeciālistu ***kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības deleģēšanai*** inženierizpētē, projektēšanā, būvdarbu vadīšanā un būvuzraudzībā saskaņā ar *Būvniecības likumu* un *Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumiem* (Ministru kabineta 2014.gada 7.oktobra noteikumi Nr.610), izdoti rīkojumi, kas paredz šīs funkcijas deleģēšanu astoņām būvspeciālistu kompetences pārbaudes iestādēm, izdoti Ministru kabineta noteikumi, kas nosaka šīs funkcijas izpildes ietvaros sniedzamo maksas pakalpojumu apmēru katrai iestādei, kā arī noslēgti deleģēšanas līgumi.

Ekonomikas ministrija 2015.gadā ir izstrādājusi ***Būvkomersantu klasifikācijas noteikumus*** (Ministru kabineta 2016.gada 12.aprīļa noteikumi Nr.211), kas ir atklāta, vienota sistēma publiskā finansējuma būvniecības pakalpojumu sniedzēju novērtēšanai un iecerei atbilstošas profesionālās kvalifikācijas darbu veicēja atlasei. Klasificēšanas procesā tiks ņemtas vērā gan profesionālās spējas un kompetences, gan finanšu un ilgtspējas rādītāji, t.sk. profesionālās darbības pārkāpumi, ja tādi bijuši. Būvkomersantu klasifikācija būs iestrādāta kā viens no pretendenta izvēles kritērijiem publiskajā iepirkumā. Klasifikācija nodrošina, ka publiskā iepirkuma ietvaros vērtēšanas komisija vērtēs tikai konkursa piedāvājumus, uzņēmējam nebūs ik reizi jāiesniedz liels daudzums

dokumentu, tā mazinot administratīvo slogu, tiks mazināts korupcijas un nevienlīdzīgas attieksmes risks iepirkumos.

2015.gadā tika turpināta ***Būvniecības informācijas sistēmas (BIS)*** izstrāde, kuras mērķis ir nodrošināt elektronisku būvniecības dokumentācijas apriti, sabiedrības vajadzības pēc informācijas par būvniecības procesiem, vienādu pieeju lēmumu pieņemšanā par būvniecību un vienādu likumu interpretāciju visā Latvijas teritorijā. BIS nodrošina, ka pasūtītājiem un būvniecības uzraudzības iestādēm – pašvaldību būvvaldēm, Ekonomikas ministrijai – ir pieejami visi nepieciešamie dokumenti un ziņas no valsts informācijas sistēmām, kas attiecas uz konkrēto būvi. Projekta izstrāde pabeigta 2015.gada 31.decembrī un projekta ietvaros izstrādāts BIS publiskais portāls www.bis.gov.lv, kā arī darba vieta pašvaldību būvvaldēm, institūcijām, kuras pilda būvvaldes funkcijas, Ekonomikas ministrijai kā reģistru iestādei un būvspeciālistu sertificēšanas institūcijām.

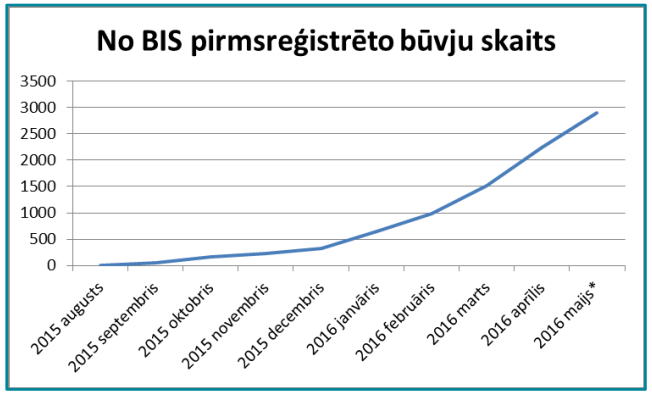

BIS portālā publiski ir pieejami seši ***reģistri*** – Būvkomersantu reģistrs, Būvspeciālistu reģistrs, Būvinspektoru reģistrs, Dzīvojamo māju pārvaldnieku reģistrs, Ēku energosertifikātu reģistrs un Neatkarīgo ekspertu reģistrs ēku energoefektivitātes jomā. Ēku energosertifikātu reģistrs ir pieejams no 2016.gada februāra, tajā reģistrēti 168 ēku energosertifikāti un 370 pagaidu energosertifikāti, kas izveidoti, izmantojot BIS funkcionalitāti. Tāpat BIS portālā ir pieejami 25 ***elektroniskie pakalpojumi*** būvniecības un mājokļu jomā, nodrošinot: (1) būvkomersantu reģistrāciju, ziņu aktualizāciju un ikgadējās informācijas iesniegšanu Būvkomersantu reģistrā, kā arī iespēju veikt valsts nodevas par būvniecības pakalpojumiem apmaksu; (2) personas, kas vēlas pretendēt uz būvinspektora tiesībām, iesnieguma iesniegšanu Būvinspektoru reģistrā; (3) reģistrāciju un ziņu aktualizāciju Dzīvojamo māju pārvaldnieku reģistrā; (4) elektronisku dokumentu iesniegšanu, sākot no būvniecības ieceres līdz būves pieņemšanai ekspluatācijā; (5) sabiedrības informēšanu par būvniecības procesiem; (6) citu ar būvniecību, ēku energoefektivitāti un dzīvojamo māju pārvaldīšanas jomu saistītu un noderīgu informāciju. BIS nodrošina ***informācijas apmaiņu*** ar citām valsts informācijas sistēmām, piemēram, Valsts zemes dienestu par plānoto būvju pirmreģistrāciju. No BIS darbības sākuma līdz 2016.gada maijam pirmsreģistrēta 2 901 būve.

Līdz 2016.gada jūnijam ar 119 pašvaldībām ir noslēgts 91 sadarbības līgums (noslēgto sadarbības līgumu skaits ir mazāks nekā pašvaldību skaits, jo atsevišķas pašvaldības ir izveidojušas apvienotās novadu būvvaldes, kā arī ir pašvaldības, kuras ar būvniecību saistītos uzdevumus ir deleģējušas citai pašvaldībai) par BIS lietošanu. Visām būvvaldēm, kuras ir noslēgušas sadarbības līgumu, ir piešķirtas BIS produkcijas vides piekļuves tiesības. 2016.gada maijā fiksēts 8 971 unikāls BIS publiskā portāla reģistrēts lietotājs, sistēmas iekšējā darba vidē reģistrēti 609 lietotāji. Vidējais BIS publiskā portāla skatījumu skaits 2016.gada pirmajos piecos mēnešos ir 300 000 skatījumu, būvvalžu sadaļā – vidēji 200 000 skatījumu. BIS publiskajā portālā e-pakalpojumi izmantoti 1 933

reizes, minētie dati apliecina, ka sistēma ir arvien vairāk izmantota, un paredzams, ka sistēmas atpazīstamība un lietotāju skaits pieaugs. Plānota turpmākā BIS pilnveidošana un attīstība, īstenojot projektu *Būvniecības procesu un informācijas sistēmu attīstība*.

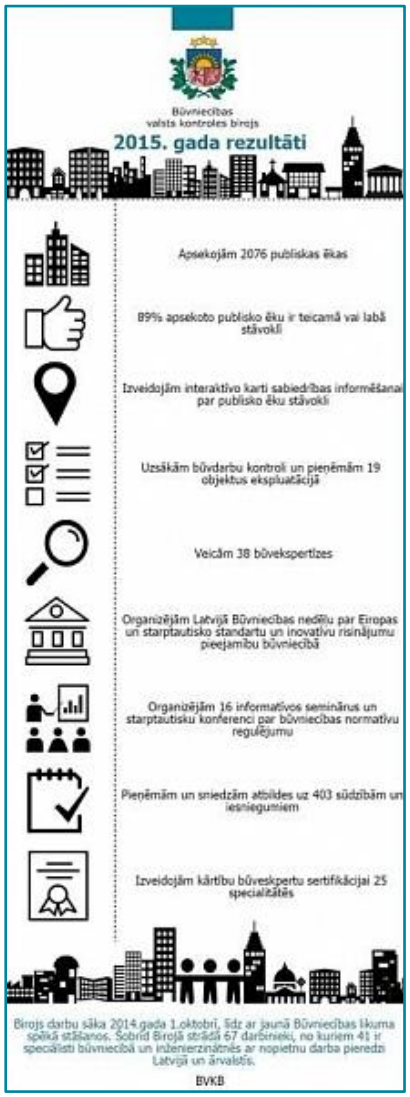

Kvalitatīvai un sabiedrībai drošai būvniecībai, mazinot administratīvo slogu būvniecības nozarē strādājošiem, 2015.gadā ieviesta ***valsts nodeva būvkomersantiem par būvniecības pakalpojumu sniegšanu***, kas paredzēta būvniecības kontroles sistēmas izveidei un nodrošināšanai, būvniecības nozares standartu izstrādei un pilnveidošanai, nozares izpētes pasākumu veikšanai, būvniecības informācijas sistēmas pakalpojumu paplašināšanai un būvkomersantu klasifikācijas sistēmas izveidei un nodrošināšanai.

Atjaunota valsts kontrole būvniecībā, ***Būvniecības valsts kontroles birojs*** (BVKB) nodrošina būvdarbu valsts kontroli un būvju pieņemšanu ekspluatācijā – jaunu publisku ēku būvniecībā un pārbūvē, kurās paredzēts vienlaikus uzturēties vairāk nekā 100 cilvēkiem, nodrošina publisku ēku ekspluatācijas uzraudzību, organizē būvprojektu un būvju ekspertīzi. BVKB 2015.gadā kopumā pārbaudīja 2 076 objektus visā Latvijas teritorijā, 78% no kopējā skaita ir BVKB piekritīgas publiskas ēkas, no kurām 89% ir teicamā vai labā stāvoklī, pārējo ēku īpašniekiem nepieciešams veikt ēkas drošības pārbaudes un konstatēto problēmu novēršanu. Pārkāpumos, kuri saistīti ar mehānisko stiprību, labot situāciju nav iespējams īsā laika periodā, tāpēc 14 gadījumos tika pieņemts lēmums par objekta daļēju slēgšanu, t.sk. vienā gadījumā iemesls bija vides pieejamības prasību neievērošana. Sniegtas atbildes par būtiskiem normatīvo aktu pārkāpumiem būvniecības procesā un gadījumiem, kad būve radījusi vai var radīt bīstamību vai būtisku kaitējumu personu dzīvībai, veselībai, īpašumam vai videi. BVKB atbilstoši jaunajam Būvniecības likumam no 2015.gada 1.jūlija uzsāka būvdarbu kontroli objektos līdz būves pieņemšanai ekspluatācijā, kompetences ietvaros pieņemot ekspluatācijā 19 sabiedriski nozīmīgas būves.

Lai veicinātu nozares profesionāļu izglītošanu, pārskata gadā organizēti 16 informatīvi semināri pašvaldībām, to būvvaldēm, kā arī citiem būvniecības procesa dalībniekiem. Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē ietvaros 2015.gada jūnijā Rīgā norisinājās Eiropas Savienības ***Būvniecības nedēļa*** par Eiropas un starptautisko standartu un inovatīvu risinājumu pieejamību būvniecībā, savukārt 2015.gada novembrī tika rīkota starptautiskā konference par būvdarbu kvalitātes kontroli.

Ekonomikas ministrija ir izveidojusi Latvijas Būvniecības padomi. Padome ir konsultatīva koordinējoša institūcija, kuras darbības mērķis ir atbilstoši sabiedrības interesēm sniegt Ekonomikas ministrijai un citām nozaru ministrijām priekšlikumus par normatīvo aktu, politikas plānošanas dokumentu un Eiropas Savienības starptautisko tiesību aktu projektiem, kas skar būvniecības nozari, kā arī informēt sabiedrību par aktualitātēm būvniecības jomā. Padome nodrošina atgriezenisko saiti ar būvniecības procesa dalībniekiem, izsakot priekšlikumus normatīvā regulējuma sakārtošanai un izmaiņām tajā. Padome 2015.gadā ir sanākusi uz 12 sēdēm un izskatījusi vairākus būvniecības nozarei svarīgus jautājumus, izsakot priekšlikumus būvniecības normatīvā regulējuma pilnveidošanai.

2.11. Pārskats par ministrijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmām

Ekonomikas ministrija, ievērojot ***labas pārvaldības*** principus savā darbībā, pastāvīgi pārbauda un uzlabo sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitāti, pārvaldi organizējot pēc iespējas efektīvi. Tās mērķis ir vienkāršot un uzlabot procedūras privātpersonas labā. Ekonomikas ministrijā pirms trīspadsmit gadiem atbilstoši standarta ISO 9001 prasībām tika ieviesta un tiek aktualizēta un uzturēta ***kvalitātes pārvaldības sistēma***. Tās darbības sfēra aptver attīstības plānošanas dokumentu un tiesību aktu izstrādi, atzinumu sniegšanu par tiesību aktu, attīstības plānošanas dokumentu un informatīvo ziņojumu projektiem un speciālo atļauju (licenču) un atļauju izsniegšanu. Turpinot vadības un darbības procesu uzlabošanu, 2015.gada nogalē Ekonomikas ministrijā tika uzsākta ***risku pārvaldības*** ieviešana, lai nodrošinātu iekšējās kontroles sistēmas darbības pilnveidošanu un ikdienas profesionālajā darbībā aizvien gudrāk un efektīvāk novērstu jebkādus šķēršļus ceļā uz nospraustajiem mērķiem. Pamatojoties uz strukturētu risku analīzi, tiek veikti mērķtiecīgāki un efektīvāki auditi, lai kopīgiem spēkiem sasniegtu plānoto.

Pārskata periodā Ekonomikas ministrijā ***auditi*** veikti piecās auditējamās sistēmās (kopumā veikti 6 auditi, ieskaitot valsts pārvaldē veikto horizontālo auditu), sagatavoti 11 ziņojumi par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības organizēšanu, nepieciešamo resursu plānošanu un uzturēšanu, valsts informācijas sistēmu drošības nodrošinājumu, izstādes *EXPO Milano 2015* īstenošanu, Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadību, juridisko atbalstu Konkurences padomē, uzņēmējdarbības, t.sk. inovācijas, jauno tehnoloģiju veicināšanas un ārvalstu tiešo investīciju piesaistes politikas īstenošanu un Norvēģijas finanšu instrumenta programma *Inovācijas „zaļās" ražošanas jomā* īstenošanu. Auditu rezultātā ir sniegti ieteikumi, lai uzlabotu vairākus procesus un pilnveidotu atsevišķas iekšējās kontroles ministrijā un tās padotības iestādēs, no 24 ieteikumiem ar izpildes termiņu 2015.gadā tika ieviesti 23 ieteikumi, jeb 93%.

Pārskata periodā, pārvaldot korupcijas riskus un veicinot ētisku rīcību, pārbaudītas Valsts ieņēmuma dienesta mājaslapā publiski pieejamas valsts amatpersonu deklarācijas, lai novērstu ministrijas amatpersonu interešu konflikta iespēju, un nodrošinātas pretkorupcijas apmācības ministrijas amatpersonām, t.sk. organizēta Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pārstāvja lekcija ministrijas darbiniekiem *Korupcijas riski un to novēršana.*

Ekonomikas ministrijas resorā kopš 2009.gada uzsākta un pakāpeniski attīstīta atbalsta – informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, grāmatvedības, finanšu plānošanas un personāla dokumentu kārtošanas – ***funkciju centralizācija***. Viena no lielākajām funkciju centralizācijas pakāpēm ir informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) pakalpojumu jomā, kur 2015.gadā ar Ekonomikas ministrijas tehniskajiem un administratīvajiem resursiem pakalpojumi tika nodrošināti arī Konkurences padomei, Būvniecības valsts kontroles birojam, Patērētāju tiesību aizsardzības centram, Tūrisma attīstības valsts aģentūrai, daļēji Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrai un SIA "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs". IKT jomas pārvaldību nodrošina divas izveidotās lēmējinstitūcijas – IKT padome un IKT projektu pārvaldības grupa. Ieviestais IKT pārvaldības modelis ļauj

maksimāli racionāli izmantot administratīvos un tehniskos resursus, nodrošina standartizētu un vienlīdzīgu IKT pakalpojumu pieejamību un uzturēšanu, IKT kompetences pieejamību, standartizētus un vienotus IKT procesus, uzlabo sadarbību starp iestādēm IKT jautājumos. Turpmākai IKT jomas attīstībai Ekonomikas ministrijas resorā ar pieejamajiem IKT administratīvajiem, tehniskajiem un finanšu resursiem paredzēts izveidot vienotu struktūrvienību (institūciju), kas nodrošinātu centralizēti koordinētus IKT pakalpojumus ministrijai un visām tās padotībā esošajām iestādēm, nodrošinot arī augstāk minētos ieguvumus.

2.12. Veiktās strukturālās reformas un reorganizācijas

Ieviešot ***efektīvāku tūrisma nozares pārvaldību***, Saeimā 2015.gada 17.decembrī pieņemti un 2016.gada 1.februārī stājās spēkā grozījumi Tūrisma likumā, apstiprinot Tūrisma attīstības valsts aģentūras (TAVA) pievienošanu Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrai. TAVA pievienošana LIAA rada labvēlīgākus apstākļus Latvijas tūrisma produktu un pakalpojumu attīstībai, sekmē Latvijas kā tūristu galamērķa nostiprināšanos un konkurētspējas palielināšanos, kā arī veicina Latvijas atpazīstamību starptautiskajā vidē. TAVA pievienošanas LIAA rezultātā mārketinga aktivitāšu ārvalstīs plānošanā un organizēšanā, kā arī eksporta veicināšanā tiks nodrošināta sinerģija ar citām tautsaimniecības nozarēm. Vienlaikus tiks efektīvāk izmantotas Latvijas ārējo ekonomisko pārstāvniecību sniegtās iespējas, tādējādi nodrošinot tūrisma nozares pārstāvību konkrētajās ārvalstīs un ceļot nozares statusu ārvalstīs, nozīmīgumu valstu sadarbībā un biznesa attiecību veidošanā. Tāpat efektīvāk tiks organizēti LIAA un TAVA cilvēkresursi, stiprinot gan administratīvās funkcijas, gan nodrošinot lielāku darbinieku skaitu, kas strādā tieši ar Latvijas tūrisma mārketinga jautājumiem. LIAA izveidots Tūrisma departaments, kas pārņēmis visas TAVA saistības un nodrošina to nepārtrauktu izpildi.

Pārskata gadā veikta arī ***nacionālās metroloģijas institūcijas funkciju nodošana*** SIA "Latvijas Nacionālais metroloģijas centrs" (LNMC). Valsts līdzdalības kapitālsabiedrībās izvērtēšanas gaitā analizējot LNMC saglabāšanas valsts īpašumā pamatotību, Ministru kabineta 2015.gada 25.augusta sēdē izskatīts Ekonomikas ministrijas sagatavotais informatīvais ziņojums *Par priekšlikumu sniegšanu par turpmāko rīcību saistībā ar SIA „Latvijas nacionālais metroloģijas centrs" atsavināšanu* un nolemts saglabāt valsts līdzdalību LNMC. Ziņojumā arī sniegts priekšlikums nacionālās metroloģijas institūcijas funkcijas pārnest no SIA "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" (SAMC) uz LNMC, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt nacionālo mērvienību etalonu un to uzturēšanas iekārtu pieejamību un atrašanos vienuviet, kā arī novērst interešu konfliktu nacionālās akreditācijas institūcijas darbībā. Pamatojoties uz 2015.gada 8.decembrī apstiprinātajiem grozījumiem Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumos Nr.3 *Noteikumi par nacionālo metroloģijas institūciju*, sākot ar 2016.gada 1.janvāri nacionālās metroloģijas institūcijas funkcijas un uzdevumus veic LNMC Metroloģijas birojs.

3. Ministrijas 2015.gada budžeta izpilde

Ekonomikas ministrijas valsts pamatbudžeta faktiskie izdevumi 2015.gada 12 mēnešos bija 199 369 004 *euro*, jeb 84,6% no plānotā. Netika apgūti 36 203 519 *euro*, t.sk. 26 657 689 *euro* pamatfunkciju īstenošanai, kas galvenokārt saistīts ar budžeta programmu 29.00.00 *Enerģētikas politikas ieviešana* (19 071 281 *euro*), kuras mērķu sasniegšana tika nodrošināta ar zemākiem izdevumiem. Budžeta programmā 33.00.00 *Ekonomikas attīstības programma* ieņēmumi no ārzemnieku maksājumiem par termiņuzturēšanās atļaujām bija par 2 295 246 *euro* mazāki nekā plānots un attiecīgi arī finansējums mazāks, ko novirzīt likuma *Par valsts budžetu 2015.gadam* 46.pantā noteiktajiem mērķiem (Vienotās migrācijas informācijas sistēmas pilnveidošanai un Pirmā mājokļa programmas finansēšanai). Sakarā ar to, ka 2015.gada 27.janvārī Ministru kabinetā tika pieņemts lēmums par Latvijas dalības pārtraukšanu starptautiskajā izstādē *Expo Milano 2015*, budžeta programmā 28.00.00 *Ārējās ekonomiskās politikas ieviešana* palika finanšu līdzekļu atlikums 1 043 786 *euro*.

Ekonomikas ministrijas faktiskie izdevumi 2014.-2015.gadā, *euro*

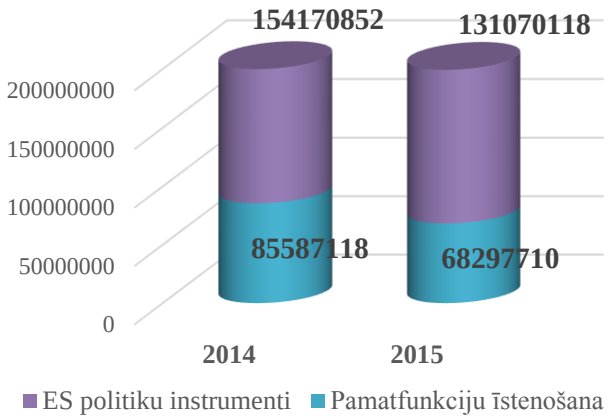

Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu īstenošanā 2015.gadā netika apgūti 9 545 830 *euro*, galvenokārt saistībā ar Kohēzijas fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu īstenošanu. Izdevumi salīdzinājumā ar 2014.gadu samazinājušies par 17 288 232 *euro*, galvenokārt saistībā ar 2007.-2013.gada plānošanas perioda Kohēzijas un Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu pabeigšanu.

Ekonomikas ministrijas valsts pamatbudžeta naudas plūsmas izdevumi 2015.gada 12 mēnešos salīdzinot ar 2014.gadu ir samazinājušies par 40 338 966 *euro* jeb 16,8%. Izdevumi pamatfunkciju īstenošanai samazinājušies par 23 100 734 *euro*, kas galvenokārt saistīts ar enerģētikas politikas īstenošanu. Tās ietvaros tika nodrošināta valsts naftas produktu rezervju uzturēšana 19 469 606 *euro* apmērā, kur iepirkuma rezultātā naftas rezervju uzturēšana 90 dienām 2015.gadā tika nodrošināta par 11 421 650 *euro* mazākām izmaksām nekā 2014.gadā.

Saskaņā ar likumu *Par valsts budžetu 2015.gadam* valsts pamatbudžetā tika iemaksātas valsts nodevas par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu, par reģistrācijas darbībām būvkomersantu reģistrā, par patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanu un pārreģistrāciju, kā arī subsidētās elektroenerģijas nodoklis.

Ekonomikas ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2014. un 2015.gadā, *euro*

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2014.gadā (faktiskā izpilde)	2015.gadā	
			apstiprināts	faktiskā izpilde
1.	**Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)**	**240 812 834**	**255 140 552**	**220 526 264**
1.1.	dotācijas	238 149 647	247 696 921	216 034242
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 888 524	6 369 949	3 853 266
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	652 429	887 711	561 214
1.4.	transferti	122 234	185 971	77 542
2.	**Izdevumi (kopā)**	**239 757 970**	**235 571 347**	**199 369 004**
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	236 296 402	231 102 780	195 397 789
2.1.1.	kārtējie izdevumi	65 639 091	75 645 008	58 868 723
2.1.2.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	159 545 742	144 884 661	128 419 674
2.1.3.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	431 075	451 956	267 460
2.1.4.	uzturēšanas izdevumu transferti	10 680 494	10 121 155	7 841 932
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	3 461 568	4 468 567	3 971 215

Ekonomikas ministrijas valsts budžeta izdevumi 2014. un 2015.gadā sadalījumā pa budžeta programmām, *euro*

Programmas/ apakšprogrammas kods	Programmas/ apakšprogrammas nosaukums	2014 faktiski izpildīts	2015 faktiski izpildīts
	Kopā	**239 757 970**	**199 369 004**
20.00.00	Būvniecība	763 563	1 577 579
24.00.00	Statistiskās informācijas nodrošināšana	8 857 525	9 072 227

Programmas/ apakšprogrammas kods	Programmas/ apakšprogrammas nosaukums	2014 faktiski izpildīts	2015 faktiski izpildīts
25.00.00	Uzņēmējdarbības un uz zināšanām balstītas ekonomikas veicināšana	144 164	168 365
26.00.00	Godīgas konkurences nodrošināšana, iekšējā tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība	3 619 651	3 300 275
26.01.00	*Iekšējais tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība*	*1 933 786*	*1 771 405*
26.02.00	*Konkurences politikas ieviešana*	*1 089 776*	*1 086 383*
26.04.00	*Atbilstības novērtēšana un kvalitātes nodrošināšana*	*596 089*	*442 487*
27.00.00	Valsts atbalsta politikas ieviešana	1 056 770	1 085 431
28.00.00	Ārējās ekonomiskās politikas ieviešana	3 449 078	3 387 353
29.00.00	Enerģētikas politika	60 155 744	39 804 606
29.01.00	*Naftas produktu rezervju uzturēšana*	*30 891 256*	*19 469 606*
29.02.00	*Elektroenerģijas lietotāju atbalsts*	*29 264 488*	*20 335 000*
30.00.00	Tūrisma politikas ieviešana	939 544	804 697
33.00.00	Ekonomikas attīstības programma		2 636 857
34.00.00	Iemaksas starptautiskajās organizācijās		267 140
61.00.00	Kohēzijas fonda (KF) projektu un pasākumu īstenošana	20 269 629	16 099 335
61.06.00	*Kohēzijas fonda projekti (2007-2013)*	*20 269 629*	*16 099 335*
62.00.00	Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana	122 496 419	101 384 536
62.02.00	*Atmaksa valsts pamatbudžetā par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu (2007-2013)*	*10 266 967*	*7 374 556*
62.06.00	*Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007-2013)*	*112 229 452*	*94 009 980*
63.00.00	Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana	6 079 875	7 679 279
63.06.00	*Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2007-2013)*	*6 079 875*	*7 679 279*
67.00.00	Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana	1 278 051	1 542 433
67.02.00	*Atmaksa valsts pamatbudžetā par Eiropas Kopienas iniciatīvu finansējumu (2007-2013)*	*30 317*	*49 540*
67.06.00	*Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti*	*1 247 734*	*1 492 893*
69.00.00	3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana	392 841	37 213

Programmas/ apakšprogrammas kods	Programmas/ apakšprogrammas nosaukums	2014 faktiski izpildīts	2015 faktiski izpildīts
69.02.00	*Atmaksas valsts pamatbudžetā par 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība" pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana*	*150 428*	*29 124*
69.03.00	*Atmaksa 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība" finansējuma saņēmējam par veiktajiem izdevumiem*	*239 340*	*0*
69.06.00	*3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība" pārrobežu sadarbības projekti*	*3 073*	*8 089*
70.00.00	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	2 841 034	2 592 898
70.02.00	*Atmaksas valsts pamatbudžetā par finansējumu projektiem un pasākumiem Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai 2015.gadā*		*19 442*
70.05.00	*Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, KF apgūšanai (2007-2013)*	*2 731 379*	*2 432 934*
70.06.00	*Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm*	*109 655*	*64 605*
70.20.00	*Projekti un pasākumi Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai 2015.gadā*		*75 917*
71.00.00	Eiropas Ekonomiskās zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana	813 003	1 734 421
71.06.00	*Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansētie projekti*	*813 003*	*1 734 421*
96.00.00	Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā	1 400 996	1 301 441
97.00.00	Nozaru vadība un politikas plānošana	5 057 770	4 862 038
99.00.00	Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums	142 313	30 880

4. Personāls

Ekonomikas ministrijas ierēdņu un darbinieku amatu struktūra 2015.gadā bija apstiprināta ar 223 amata vietām, no tām – 173 ierēdņu amata vietas, 50 darbinieku amata vietas, tai skaitā piecas konsultatīvās amatpersonas, attiecīgi ministrijas struktūrā bija 78% ierēdņu amatu un 22% darbinieku amatu. Pārskata periodā darba attiecības ministrijā izbeiguši 22% ierēdņu/darbinieku, par 1% vairāk kā 2014.gadā, civildienesta/darba attiecības ministrijā uzsākuši 40 cilvēki. Iekšējā rotācija skarusi 18% ierēdņu/darbinieku – augstākā amatā iecelti 13% ierēdņu/darbinieku, uz līdzvērtīgu amatu rotējuši 4%, savukārt pārcelti zemākā amatā – 1%.

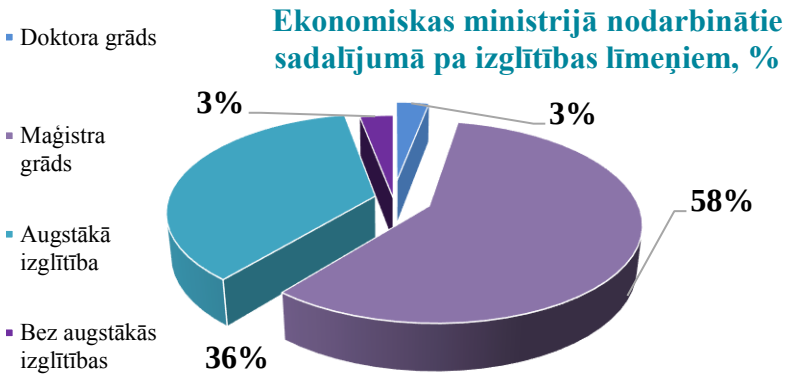

Augstākā izglītība pārskata gadā bija 97% ministrijas darbinieku. No visiem ministrijā nodarbinātajiem doktora grāds ir 3% darbinieku, maģistra grāds – 58%, savukārt augstākā izglītība (izglītība, kas iegūta līdz 90.gadu sākumam, vai 1.līmeņa augstākā izglītība) – 36% ministrijas darbinieku. Bez augstākās izglītības bija 3% darbinieku, t.sk. arī darbinieki, kuri turpina studijas, lai iegūtu bakalaura grādu. Sadalījumā pa iegūtās izglītības jomām 35% ministrijas darbinieku ir ekonomiskā izglītība, 29% – juridiskā izglītība, 16% ir augstākā izglītība vadībzinātnēs un 20% – inženierzinātnēs, dabaszinātnēs, politikas zinātnēs un Eiropas Savienības studijās.

2015.gadā ministrijas darbinieki profesionālo izaugsmi pilnveidoja, piedaloties specifiskos, konkrētai nozarei atbilstošos mācību kuros. Valsts administrācijas skolas organizētajos apmācības kursos piedalījušies 11% ministrijas darbinieku.

Vairāk nekā puse (67%) no 2015.gadā ministrijā nodarbinātajiem ir sievietes, vīrieši – 33%. Sadalījumā pa vecuma grupām būtisks īpatsvars ir vecuma grupai no 26 līdz 35 gadiem – 49% no kopējā ministrijas darbinieku skaita. Nākamā visvairāk pārstāvētā vecuma grupa ir no 36 līdz 45 gadiem – 24% darbinieku. Pilnīgi līdzīgi sadalās vecuma grupas no 46 līdz 55 gadiem – 12% darbinieku, un vecuma grupa virs 55 gadiem arī 12%, bet vecuma grupā līdz 25 gadiem ieskaitot ir 3% darbinieku.

5. Komunikācija ar sabiedrību

Sabiedrības informētībai par Ekonomikas ministrijas aktivitātēm, izstrādātajiem politikas plānošanas dokumentiem, normatīvo aktu projektiem, ministrijas pieņemto lēmumu skaidrošanai, ikdienas komunikācijas un viedokļu apmaiņas nodrošināšanai, 2015.gadā regulāri gatavota un izplatīta informācija plašsaziņas līdzekļiem, sniegtas intervijas un atbildes gan uz iedzīvotāju, gan žurnālistu jautājumiem par ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem, ministrijas pārstāvji piedalījušies dažādos TV un radio raidījumos, organizētas konferences, semināri uzņēmējiem un citiem interesentiem, pilnveidota un regulāri aktualizēta ministrijas mājaslapa (www.em.gov.lv), īstenota aktīva komunikācija sociālajos tīklos.

Sabiedrisko attiecību nodaļa sadarbībā ar ministrijas struktūrvienībām 2015.gadā sagatavoja un plašsaziņas līdzekļiem nosūtīja 752 ***preses relīzes*** un ***atbildes*** uz žurnālistu jautājumiem. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, šis skaits ir palielinājies, kas izskaidrojams ar Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanu, kā arī ministra aktivitātes augstāku līmeni. ***Publikāciju*** skaits plašsaziņas līdzekļos 2015.gadā ir saglabājies iepriekšējā gada līmenī. Saskaņā ar ziņu aģentūras LETA sagatavoto preses monitoringu, kurā tiek iekļautas publikācijas Latvijas laikrakstos, žurnālos, galvenajos ziņu portālos, TV un radio kanālos, 2015.gada laikā bijušas 14 011 publikācijas (2014. gadā – 14 457), kurās pieminēta Ekonomikas ministrija vai ekonomikas ministrs.

Pārskata gadā sagatavoti un Ekonomikas ministrijas kanālā www.youtube.com publicēti 65 videoklipi, kuru kopējais skatījumu skaits ir 8 794. Visvairāk skatītais – seminārs *Jaunais būvniecības procesa regulējums, tā piemērošana* (skatīts 1 750 reizes). Kanālam pierakstījušies 23 jauni abonenti, to kopējais skaits – 136 abonenti. Kopš Ekonomikas ministrijas profila izveidošanas portālā www.twitter.com veikti 16 799 ieraksti (t.sk. pārsūtītie atbilstoši kompetencei), palielinājies sekotāju skaits līdz 5 676 sekotājiem. Ministrijas mājaslapas unikālo apmeklētāju skaits – 442 509 apmeklētāji, kas arī ir palielinājies salīdzinot ar 2014.gadu (401 214 apmeklētāji).

Kopš Ekonomikas ministrijas profila ***Atbalsts uzņēmējiem*** izveidošanas www.facebook.com, kurā tiek publicēta informācija par pieejamo atbalstu komersantiem, kanāla sekotāju skaits sasniedzis 1 388, kas ir gandrīz trīs reizes vairāk kā 2014.gadā (520 sekotāji). Informatīvās kampaņas *Atbalsts uzņēmējiem* ietvaros ministrija sadarbībā ar AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" organizēja deviņus forumus Rīgā un Latvijas reģionos, kā arī seminārū *Aizdevumu un riska kapitālu programmas biznesa uzsācējiem*.

Pārskata gadā sadarbībā ar padotībā esošajām iestādēm un dažādām nevalstiskajām organizācijām tika organizētas vairākas konferences un semināri konkrētu mērķauditoriju izglītošanai un informēšanai par ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem un aktualitātēm normatīvajos aktos.

Sabiedrības apmierinātība ar ministrijas darba kvalitāti

2015.gadā ministrija saņēmusi atzinīgus vārdus par aktivitātēm konkrētas jomas sakārtošanai, darbinieku atsaucību un kompetenci dažādu jautājumu risināšanā, seminārū un konferenču organizācijā. Atzinīgi novērtēti semināri uzņēmējdarbības, būvniecības un mājokļu politikas

jomā. Respondenti aicināja nākamajā periodā vairāk koncentrēties uz administratīvā sloga mazināšanas pasākumiem uzņēmējiem un semināros iekļaut tēmas saistībā ar mājokļu renovācijas procesa organizēšanu jaunā Būvniecības likuma kontekstā, par siltumapgādes sistēmas renovāciju un ventilācijas sistēmām.

Vēl viens ministrijas klientu apmierinātības un ieinteresētības noskaidrošanas veids ir Ekonomikas ministrijas mājaslapas apmeklētāju statistikas analīze. Kopumā 2015.gadā tika fiksēti 442 509 unikālie apmeklējumi, visbiežāk tika apmeklētas sadaļas „ES fondi", „Būvniecība" un „Dzīvo siltāk".

Lai nodrošinātu iespēju ministrijas sadarbības partneriem sniegt vērtējumu par ministrijas darbu, pieņemtajiem lēmumiem un sadarbības efektivitāti, ministrijas mājaslapā ir izveidota aptaujas anketa (http://www.em.gov.lv/lv/par_ministriju/aptauja/), kur to var tiešsaistē aizpildīt jebkurš interesents un nosūtīt ministrijai (2015.gadā netika saņemtas aizpildītas aptaujas anketas).

Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Ekonomikas ministrijai un tās padotībā esošajām iestādēm ir izveidojusies aktīva un produktīva sadarbība ar dažādām nevalstiskajām organizācijām (NVO), kas regulāri tiek iesaistītas ministrijas kompetencē esošās politikas, lēmumu un normatīvo aktu izstrādē un pilnveidošanā. Aktīvākie sociālie partneri ir Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Tranzīta biznesa asociācija, Latvijas Pašvaldību savienība, savukārt, ikdienā ministrija sadarbojas ar vairāk kā 100 NVO un citām institūcijām dažādos ministrijas kompetencē esošajos jautājumos. Ministrija atzinīgi novērtē uzņēmēju, viņus pārstāvošo NVO, kā arī citu sadarbības partneru ieguldījumu normatīvās bāzes pilnveidošanā un uzņēmējdarbības vides uzlabošanā.

2015.gadā Ekonomikas ministrija ir noslēgusi astoņus deleģēšanas līgumus ar Latvijas Arhitektu savienību, Latvijas Būvinženieru savienību, Latvijas Dzelzceļnieku biedrību, Latvijas Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģijas inženieru savienību, Latvijas Elektroenerģētiķu un Energobūvnieku asociāciju, Latvijas Elektriķu brālību, Latvijas Jūrniecības savienību un Latvijas Melioratoru biedrību par būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības deleģēšanu.

Lai īstenotu NVO un Ministru kabineta sadarbības memoranda mērķi – sekmēt efektīvas un sabiedrības interesēm atbilstošas valsts pārvaldes darbību, nodrošinot pilsoniskās sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanas procesos visos līmeņos un stadijās valsts pārvaldē, tādējādi veicinot demokrātiskas valsts pamatelementa – pilsoniskās sabiedrības attīstību, 2015.gadā NVO pārstāvji ir aktīvi piedalījušies ministrijas rīkotajos pasākumos – 1 286 dalībnieki 123 pasākumos, savukārt ministrijas pārstāvji apmeklējuši 161 NVO organizēto pasākumu. Ministrija organizēja desmit sabiedriskās apspriedes un astoņas publiskās apspriešanas, saņemti 156 atzinumi par ministrijas izstrādātajiem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem un 32 projektu izstrādē NVO pārstāvji piedalījās kā eksperti, kā arī NVO aktīvi darbojās ministrijas izveidotājās konsultatīvajās padomēs (kopā desmit) un darba grupās (papildu informācija ministrijas mājaslapas sadaļā „Ministrija – Sabiedrības līdzdalība).

6. Plānotie pasākumi 2016.gadā

Uzņēmējdarbības un eksporta, investīciju piesaistes veicināšanai:

- Lai sasniegtu Nacionālajā attīstības plānā ietverto Latvijas „ekonomikas izrāvienu" un sekmīgi īstenotu Nacionālajās industriālās politikas pamatnostādnēs ietvertos mērķus, sagatavot starpposma novērtējumu par *Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes politikas pamatnostādņu 2013.-2019.gadam* īstenošanas gaitu.
- Nodrošināt efektīvu industriju attīstības veicināšanas politiku, izstrādājot konkurētspēju, augstu ienesīgumu un ekonomisko aktivitāti veicinošus vidēja termiņa atbalsta instrumentus – atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros, atbalsts nodarbināto apmācībām, nodokļu stimulu izstrāde ražošanas veicināšanai, iegādājoties jaunas ražošanas tehnoloģiskās iekārtas un pētniecības un attīstības izmaksām.
- Pilnveidot uzņēmējdarbības vidi un samazināt administratīvo slogu uzņēmējiem, izstrādājot un īstenojot *Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu*, ieviešot "konsultē vispirms" principu valsts pārvaldes darbībā, sekmējot Latvijas uzņēmējdarbības vides reitinga paaugstināšanu Pasaules bankas pētījumā *Doing Business* un veicinot *Globālās konkurētspējas indeksa* reitinga pieaugumu.
- Uzlabot turpmākās ar investīciju piesaisti saistītās aktivitātes valsts mērogā, lai mērķtiecīgi koncentrētu pieejamos resursus un palielinātu atdevi no tiem ārvalstu tiešo investīciju piesaistē.
- Nodrošināt Eiropas Savienības fondu pieejamību komersantiem:
  - finansējuma (aizdevumi, garantijas, riska kapitāls) pieejamība komersantiem, lai sekmētu konkurētspējīgu un uz eksportu orientētu uzņēmumu izaugsmi;
  - uzņēmumu konkurētspējas celšana, veicinot godīgas konkurences apstākļus un sniedzot atbalstu komersantu savstarpējai sadarbībai, ārējo tirgu apgūšanai un ārējā mārketinga pasākumu īstenošanai;
  - jaunu komersantu veidošanās un strauja to attīstība Latvijā (nodrošināti biznesa inkubatoru pakalpojumi, finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbības uzsācējiem, motivācijas pasākumi).

Inovācijas veicināšanai:

- Veicināt sadarbību starp pētniecības un rūpniecības sektoriem, sekmēt inovācijas, atbalstot jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanu ražošanā, kompetences centru darbību, tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanu, kā arī veicināt videi draudzīgu risinājumu īstenošanu dažādās nozarēs, attīstot „zaļās" inovācijas un „zaļo" uzņēmējdarbību.

Tautsaimniecības struktūrpolitikas īstenošanā:

- Ņemot vērā ilgtermiņa izaicinājumus, lai veicinātu izaugsmi un nodarbinātību, izstrādāt un iesniegt Eiropas Komisijā 2016.gada *Progresa ziņojumu par Latvijas nacionālās reformu programmas „Eiropa 2020" stratēģijas*

kontekstā īstenošanu, vienlaikus aktualizējot Latvijas nacionālo reformu programmu „*Eiropa 2020*" stratēģijas ieviešanai Latvijā.

- Koordinēt OECD Ekonomikas attīstības pārskata par Latviju sagatavošanu.
- Nodrošināt reemigrācijas politikas ieviešanu, starpnozaru sadarbībā stiprinot emigrējušo iedzīvotāju saikni ar Latviju un sekmējot Latvijas valsts piederīgo atgriešanos dzimtenē − sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām koordinēt *Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna 2013.–2016.gadam* īstenošanu.
- Regulāri veikt tautsaimniecības nozaru attīstības analīzi, izstrādāt ekonomikas attīstības scenārijus un prognozes:
  - divas reizes gadā izstrādāt pusgada biļetenu *Ziņojums par Latvijas tautsaimniecības attīstību*;
  - reizi ceturksnī sagatavot un iesniegt Ministru kabinetā *Informatīvo ziņojumu par makroekonomisko situāciju valstī*;
  - reizi ceturksnī sagatavot informatīvu izdevumu *Latvijas tautsaimniecība: makroekonomiskais apskats*;
  - nodrošināt nepieciešamo informāciju darba tirgus prognožu jomā un iesniegt Ministru kabinetā *Informatīvo ziņojumu par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm.*

Statistiskās informācijas nodrošināšanai:

- Nodrošināt datu lietotājus ar statistisko informāciju, īstenojot *Valsts statistiskās informācijas programmā 2016.gadam* noteiktos uzdevumus.
- Attīstīt vispārējās valdības sektora darījumu un vispārējās valdības parāda aprēķinus, ievērojot Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standarta *SDIS Plus* prasības un OECD rekomendācijas.
- Izmantojot administratīvo reģistru informāciju, pilnveidot Statistiskā lauku saimniecību reģistra kvalitāti, nodrošināt lauku saimniecību ekonomiskā lieluma pārrēķinu un veikt 2016.gada lauku saimniecību struktūras apsekojumu, iegūstot informāciju par 30 tūkst. lauku saimniecību.
- Īstenot pasākumu plānā 2021.gada tautas skaitīšanas sagatavošanai un organizēšanai paredzētos pasākumus, veikt 2015.gada tautas mikroskaitīšanas datu analīzi tālākai iedzīvotāju skaita novērtējuma metodoloģijas pilnveidošanai.
- Turpināt respondentu administratīvās slodzes samazināšanu: veidot un attīstīt administratīvo datu apstrādes un analīzes sistēmas sociālās, uzņēmējdarbības, lauksaimniecības un cenu statistikas jomā.
- Ieviest jaunā Statistikas likuma prasības, īpaši stiprinot Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) kā galvenās koordinējošās institūcijas lomu oficiālās statistikas sagatavošanā:

- izstrādāt *Oficiālās statistikas programmu* trīs gadu periodam, saskaņojot ar vidējā termiņa budžeta plānošanas periodu, kas ļaus pašvaldībām un valsts iestādēm plānot nepieciešamo informāciju un finanšu resursus un saņemt nepieciešamo statistiku;
- izstrādāt un publicēt *Oficiālās statistikas veidlapu web katalogu*, kas sniegs informāciju par visām oficiālās statistikas veidlapām, t.sk. arī citu statistikas iestāžu veidlapām;
- izstrādāt *Eiropas Statistikas Prakses kodeksa piemērošanas vadlīnijas*, lai visas statistikas iestādes vienoti izprastu un piemērotu kodeksa prasības attiecībā uz visu oficiālās statistikas apjomu;
- attīstīt statistikas metodoloģiju nolūkā uzlabot esošās teritoriālās statistikas kvalitāti sociālajā statistikā;
- sākt darbu pie CSP administratīvo datu kvalitātes novērtēšanas sistēmas izveides, lai CSP statistikas ražošanai izmantotie administratīvie dati tiktu vienoti un sistemātiski izvērtēti un dokumentēti.

Tūrisma politikas ieviešanai:

- Panākt tūrisma pakalpojumu eksporta pieaugumu, īstenojot *Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam*, lai veicinātu Latvijas tūrisma tēla un Latvijas kā tūrisma galamērķa atpazīstamību augsti prioritārajos tūrisma tirgos, balstoties uz fokusēšanās un dziļās iespiešanās stratēģijām, kā arī sekmējot tūrisma puduru veidošanu:
  - īstenot reklāmas kampaņas, publicitātes un mārketinga aktivitātes augsti prioritārajos tūrisma tirgos;
  - iesaistīt komersantus kvalitātes sistēmā *Q Latvija*.
- Organizēt informatīvos pasākumus tūrisma komersantiem par produktu attīstību, darbu prioritārajos tirgos u.c.
- Attīstīt un uzturēt Latvijas tūrisma portālu un izmantot moderno tehnoloģiju iespējas tūrisma informācijas jomā, nodrošināt tūrisma informācijas centru iesaisti tūrisma informācijas apritē.

Iekšējā tirgus attīstības veicināšanai:

- Nodrošināt veiksmīgu efektīva alternatīva strīdu izskatīšanas mehānisma ieviešanu un praktisku darbību Latvijā, lai nodrošinātu ātrāku un efektīvāku procedūru, palielinātu pušu uzticību lēmumam par strīdu izskatīšanu un to lietu skaitu, kurās tiek panākts izlīgums.
- Turpināt darbu pie patērētāju hipotekārās kreditēšanas regulējuma pilnveidošanas attiecībā uz patērētāju informēšanu, kredīta starpnieku un iecelto pārstāvju zināšanu un kompetences prasībām, t.sk. kreditēšanā iesaistītajiem darbiniekiem, īpašuma vērtēšanas un citām prasībām.
- Turpināt darbu pie grozījumiem Konkurences likumā, lai likuma piemērošanu padarītu efektīvāku un ērtāku uzņēmējiem, un pilnveidot tiesisko regulējumu tirdzniecības nozarē, izstrādājot no Negodīgas

mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma izrietošos Ministru kabineta noteikumus, kas paredz kārtību, kādā Konkurences padome nosaka naudas sodus.

- Izstrādāt priekšlikumus jauna zaudējumu atlīdzināšanas mehānisma izveidei par konkurences tiesību pārkāpumiem un priekšlikumus, lai efektīvāk vērstos pret publisko personu īstenotajām darbībām, kas negatīvi ietekmē un kropļo konkurenci.
- Īstenot darbseminārus par Eiropas Savienības V*ienotā tirgus stratēģiju* un Eiropas Savienības *Digitālā Vienotā tirgus stratēģiju*, identificējot esošos problēmjautājumus un to risinājumus uzņēmējdarbībai aktuālās tēmās – regulējuma piemērošana sadarbības (*sharing*) ekonomikas uzņēmējdarbības modeļiem, finansējuma un informatīvais atbalsts *start-up* uzņēmumiem, publiskā iepirkuma elektronizācija, PVN administratīvā sloga mazināšana, kiberdrošības riski, e-pārvaldes uzlabošana u.c.
- Ieviest otrās paaudzes vienoto kontaktpunktu Latvijā saskaņā ar *Vienotā pakalpojumu kontaktpunkta hartā* noteikto, valsts portālā www.latvija.lv nodrošinot uzņēmējiem iespēju viegli piekļūt nepieciešamai informācijai par izpildāmajām procedūrām, kas veicamas, lai uzsāktu pakalpojumu sniegšanu, kā arī nodrošinot iespēju veikt visas procedūras vienuviet elektroniski.
- Turpināt „klusēšanas-piekrišanas" principa piemērošanu un paplašināšanu, līdz 2016.gada beigām ieviešot to vēl 17 publiskajos pakalpojumos.
- Veikt pasākumus Nacionālās akreditācijas institūcijas (LATAK) darba un valsts akreditācijas sistēmas būtiskai pilnveidošanai, stiprinot institūcijas kapacitāti, uzlabojot sadarbību ar citām uzraugošām iestādēm, kā arī pārskatot spēkā esošo normatīvo regulējumu attiecībā uz LATAK akreditēto tirgus dalībnieku pienākumiem un atbildību.
- Pārskatīt Standartizācijas biroja (LVS) struktūru un statusu, plašāk iesaistot uzņēmējus un citas standartizācijā iesaistītās puses lēmumu pieņemšanā un attīstības programmas izstrādē.

Ārējo ekonomisko attiecību veicināšanai:

- Organizēt Starpvaldību komisijas ar Azerbaidžānu, Turkmenistānu, Armēniju, Kazahstānu, Ukrainu, Baltkrieviju, Tadžikistānu, kā arī Apvienotās komitejas sēdi ar Ķīnu.
- Īstenot Latvijas un Ķīnas sadarbības pasākumus Centrālās un Austrumeiropas valstu – Ķīnas (16+1) formāta ietvaros, t.sk. 16+1 valstu valdību vadītāju samitu, Latvijas un Ķīnas uzņēmēju biznesa forumu Rīgā, 16+1 formāta ekonomikas un tirdzniecības ministru sanāksmi Ķīnā (Ningbo), kā arī Latvijas dienas *Taste Latvia* Ķīnā u.c.

- Organizēt Ekonomikas ministrijas augstāko amatpersonu un uzņēmēju vizītes ārvalstīs, t.sk. Apvienotajos Arābu Emirātos, Kuveitā, Lielbritānijā, Ķīnā, Baltkrievijā, Kazahstānā u.c.

Enerģētikā un energoefektivitātes veicināšanai:

- Turpināt gāzes tirgus liberalizācijas procesu, izstrādājot nepieciešamo tiesisko regulējumu, lai sākot no 2017.gada 3.aprīļa Latvijas dabasgāzes tirgū darbotos brīvā tirgus darbības principi, kā arī izvērtējot nepieciešamību Latvijas valstij iegādāties kapitāldaļas nodalāmajā gāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatorā.
- Turpināt darbu pie elektroenerģijas infrastruktūras projektu (Kurzemes loks, Igaunijas-Latvijas 3.starpsavienojums) īstenošanas, Latvijas nostājas formulēšanas un Latvijas interešu aizstāvēšanas reģionālajā un Eiropas Savienības formātos par Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades tīklu desinhronizācijas no *IPS/UPS* sistēmas un optimālāko ceļu sinhronas darbības nodrošināšanas ar Eiropas tīkliem.
- Apzināt Latvijai nozīmīgus energoapgādes projektus, lai tos iekļautu Trešajā Eiropas Savienības kopīgo interešu projektu (3.KIP) sarakstā, kuru paredzēts pieņemt 2017.gadā, kā arī nodrošināt kopīgu interešu projektu ieviešanas uzraudzību un ziņojuma iesniegšanu Eiropas Komisijai, pildot kompetentās iestādes funkcijas.
- Nodrošināt Latvijas interešu pārstāvību Enerģētikas savienības jautājumos un attiecībā uz Klimata un enerģētikas politikas satvaru 2020.-2030.gadam, tostarp attiecībā uz Eiropas Komisijas likumdošanas aktu priekšlikumiem Energoefektivitātes direktīvas un Atjaunojamo energoresursu direktīvu pārskatu ietvaros.
- Īstenot taisnīgākas cenas piemērošanu komersantiem, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem un augstas efektivitātes koģenerācijā, kā arī rosināt konceptuālus risinājumus obligātā iepirkuma komponentes saglabāšanai 26,79 *euro*/MWh apmērā līdz 2020.gadam.
- Uzsākt atbalstu energoietilpīgiem apstrādes rūpniecības uzņēmumiem.
- Turpināt Eiropas Savienības fondu apguvi energoefektivitātes paaugstināšanai dzīvojamās ēkās un valsts ēkās, sekmēt energoefektivitāti un vietējo atjaunojamo resursu izmantošanu centralizētajā siltumapgādē, kā arī energoefektivitātes pasākumus un pāreju uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu apstrādes rūpniecībā.

Būvniecības nozares attīstībai:

- Izstrādāt *Būvniecības politikas plānošanas dokumentu 2017.-2020.gadam*, aptverot identificētās nozares problēmas un meklējot risinājumus katrai no tām – uzņēmējdarbības vides attīstībā, konkurētspējas celšanā un atbalsta sniegšanā eksportorientētiem būvniecības pakalpojumiem, ēnu ekonomikas mazināšanā būvniecībā.
- Pilnveidot būvniecības normatīvo regulējumu atbilstoši Eiropas Savienības un jaunākajām prasībām būvniecības jomā, t.sk. pārstrādājot būvnormatīvus, kas saistīti ar būvju drošību un īpaši novecojušus būvnormatīvus.

- Nodrošināt Eirokodeksa standartu adaptāciju un Latvijas Nacionālo pielikumu prasību iekļaušanu būvniecību regulējošo normatīvo aktu sistēmā būvkonstrukciju projektēšanas jomās.
- Uzraudzīt jaunā Būvniecības likuma un no tā izrietošo normatīvo aktu ieviešanu būvniecības procesā, nodrošinot būvniecības nozares pārvaldību un kvalitatīvas dzīves vides radīšanu.
- Pāriet uz elektronisku būvniecības dokumentācijas apriti būvniecībā iesaistīto pušu – būvniecības pārvaldes, kontroles institūciju un būvniecības dalībnieku – darba atvieglošanai un dokumentu aprites paātrināšanai, nodrošinot arī vienādu pieeju lēmumu pieņemšanā būvniecībā un vienādu nozari reglamentējošo normatīvo aktu interpretāciju visā Latvijas teritorijā.

Mājokļu politikas ieviešanai:

- Precizēt tiesisko regulējumu ar mērķi padarīt skaidrāku, caurskatāmāku un iedzīvotājiem izsekojamāku dzīvojamo māju pārvaldīšanas procesu dzīvokļu īpašnieku pārvaldīšanā nepārņemtajās dzīvojamās mājās, pilnveidojot Ministru kabineta 2008.gada 9.septembra noteikumos Nr.1014 *Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu* ietverto regulējumu.
- Turpināt darbu pie likumprojekta *Valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizācijas pabeigšanas likums* izstrādes, lai pakāpeniski izbeigtu dzīvojamo māju privatizācijas procesu.
- Turpināt darbu pie likumprojekta *Dzīvojamo telpu īres likums* izstrādes ar mērķi veicināt mājokļa pieejamību, nodrošinot taisnīgu līdzsvaru starp izīrētāja un īrnieka interesēm.

Pētījumi

Ekonomikas ministrija 2016.gadā plāno veikt pētījumus ***tautsaimniecības struktūrpolitikas***, ***uzņēmējdarbības*** un ***tūrisma*** politikas jomā:

- Darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēmas izveides iespējas un vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognožu sasaiste ar rīcībpolitiku;
- Uzņēmumu aptauja par administratīvo procedūru un valsts pārvaldes sniegto pakalpojumu ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi Latvijā un rekomendāciju izstrāde;
- Neatkarīgs novērtējums par kombinētā drošības garantijas modeļa administrēšanas un pārvaldības sistēmu, kā arī iemaksu apjoma noteikšanu, pārņemot Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes Direktīvu 2015/2302 par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem;

- Komplekso tūrisma pakalpojumu kombinētā drošības garantijas modeļa izstrāde, tā administrēšanas un pārvaldības sistēmas izvērtējums, kā arī tūrisma aģentu un operatoru iemaksu apjoma noteikšana.

Finanšu saistības

Ekonomikas ministrijai 2016.gadā ilgtermiņa saistībās plānoti 83 282 155 *euro*:

- Kohēzijas fonda projektiem – 15 399 034 *euro*;
- Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektiem (ERAF) – 60 693 033 *euro*, t.sk. atmaksai valsts pamatbudžetā par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu – 6 271 838 *euro*;
- Eiropas Sociālā fonda projektiem (ESF) – 902 349 *euro*;
- Eiropas Kopienas iniciatīvām – 1 563 323 *euro*, t.sk. atmaksai valsts pamatbudžetā –51 364 *euro*;
- 3.mērķim „Eiropas teritoriālā sadarbība" – 82 350 *euro*, t.sk. atmaksai valsts pamatbudžetā – 51 850 *euro*;
- citiem Eiropas Savienības politiku instrumentiem – 97 032 *euro*;
- Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētiem projektiem – 3 851 921 *euro*;
- pārējām saistībām – 693 113 *euro*, t.sk.:
  - saistībām, kas pārņemtas no Phare projektiem – 376 314 *euro*;
  - starptautiskajai sadarbībai – 316 799 euro. Finansējums paredzēts biedru naudas iemaksām: Starptautiskajai izmaksu – izlaides tabulu asociācijai (IIOA), Starptautiskajai metroloģijas organizācijai (OIML), Eiropas metroloģijas organizācijai (WELMEC), Starptautiskajai standartizācijas organizācijai (ISO), Starptautiskajai elektrotehniskajai komitejai (IEC), Eiropas standartizācijas komitejai (CEN), Eiropas elektrotehniskai komisijai (CENELEC), BIPM Metra konvencijai, Eiropas Akreditācijas kooperācijai (EA), Eiropas patērētāju organizāciju apvienībai (BEUC), Starptautiskajai patērētāju organizāciju savienībai (CI), Eiropas tehniskās novērtēšanas organizācijai (EOTA), Eiropas Enerģētikas Hartai, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) LEED programmai, Eiropas nacionālo metroloģijas institūciju asociācijai (EUROMET), Eiropas ceļojumu komisijai (ETC), Pasaules Investīciju piesaistes aģentūru asociācijai (WAIPA), Ziemeļu Ministru Padomes sadarbības programmai, Starptautiskajai Atjaunojamo energoresursu aģentūrai (IRENA), Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) komitejā un Darba grupām: Konkurences komitejai, Rūpniecības, inovāciju un uzņēmējdarbības komitejai, Statistikas un Statistikas politikas komitejai, Tūrisma komitejai, Patērētāju politikas komitejai.